

Centrala Skövde

Fördjupning av översiktsplanen

Laga kraft 2016-06-28

Förord

Vår utvecklingsstrategi är att centrala Skövde skall utvecklas till en blandstad som ger fler förutsättningar för ett levande centrum. Förtätning och funktionsblandning leder till kortare avstånd mellan bostäder, arbetsplatser, butiker med mera och bidrar till minskade barriärefekter och ett rikare folkliv.

Centrala Skövde - fördjupning av översiktsplanen, visar en huvudstruktur inom vilken den långsiktiga utvecklingen kan ske succesivt och kommer att utgöra grunden för kommande planering. Detta kopplat till en tydlig utbyggnadsordning ger förutsättningar för dess förverkligande.

Vi planerar för en levande stad och ett starkt regioncentrum. Centrala Skövde ska vara ett sammanhållet centrum med rikt kommersiellt och kulturellt utbud, goda boendemiljöer och fantastiska parker. Här är platsen för upplevelser, med plats för kraft, mod och glädje!

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	4
1. Introduktion	7
1.1 Vad är en fördjupning av översiktsplanen?	7
1.2 Centrala Skövde – avgränsning	8
1.3 Utgångspunkter för planeringen	9
1.4 Planeringsförutsättningar i en ortsanalys (sammanfattning)	13
2. Utvecklingsstrategi och huvuddrag	15
2.1 En sammanhållen blandstad ger ett levande centrum	15
2.2 Planens huvuddrag	20
3. Planförslag	23
3.1 Inledande beskrivning	23
3.2 Bostäder	24
3.3 Skolor och förskolor	25
3.4 Näringsliv och service	26
3.5 Kulturmiljöer	28
3.6 Riksintressen	30
3.7 Förtättningsområden	31
3.8 Mötesplatser med potential	49
3.9 Utveckla det gröna med fler parkkaraktärer	54
3.10 Dagvattenhantering	59
3.11 Rörelsestråk för ett rikare stadsliv	61
4. Konsekvenser	73
4.1 Sociala konsekvenser	73
4.2 Ekonomiska konsekvenser	80
4.3 Miljökonsekvenser (sammanfattning)	83
5. Genomförande	85
Källförteckning	90

Bilaga 1. Ortsanalys

Bilaga 2. Miljökonsekvensbeskrivning

Sammanfattning

I den antagna översiktsplanen för Skövde kommun anges att det finns ett tydligt behov av att ta fram en fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde, innefattande Stadskärnan och de centrumnära områdena. Ett förslag till fördjupning av översiktsplanen har utarbetats och varit föremål för samråd och utställt på . Efter samrådet har inkomna synpunkter lett till en del ändringar i planförslaget till . Efter en har endast mindre förtydliganden gjorts. Som del av planhandlingarna finns en ortsanalys som anger planens förutsättningar (bilaga 1) samt en miljökonsekvensbeskrivning av planförslaget (bilaga 2).

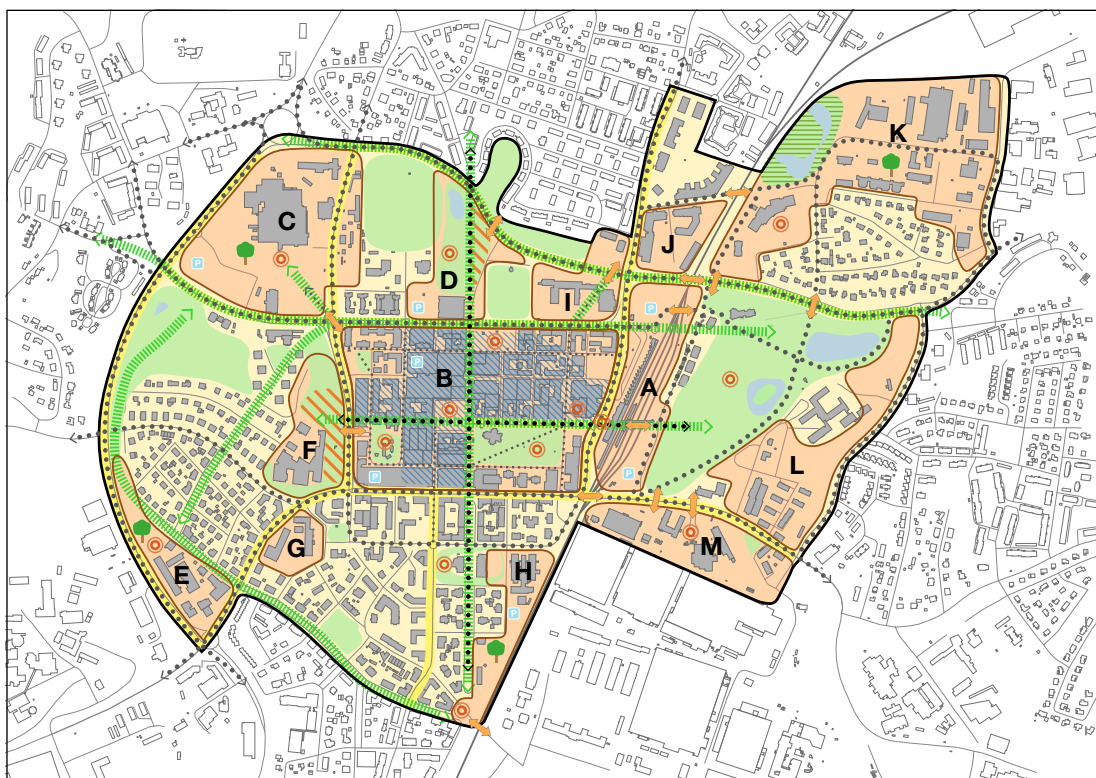
Förslaget till fördjupning av översiktsplanen utgår från Skövdes roll i regionen, kravet på hållbar utveckling och regionala och kommunala styrdokument. Utvecklingsstrategin är att centrala Skövde skall utvecklas till en blandstad som ger ett levande centrum. Förtätning och funktionsblandning skall leda till kortare avstånd mellan bostäder, arbetsplatser, butiker med mera till minskade barriäreffekter och ett rikare folkliv.

Ett drygt tiotal förtättningsområden identifieras. De länkas samman med förtätning, upprustning av gröna miljöer, huvudstråk för gång- och cykeltrafik kopplade till andra stadsdelar, resecentrum och upp mot Billingen. För varje förtättningsområde föreslås inriktning vad avser täthet, funktionsblandning, innehåll av bostäder, arbetsplatser, handel, park m m. Totalt ges utrymme för ca 1000 bostäder, vilket möjliggör en ökning av antalet boende i centrala Skövde med omkring 50 %.

Stor vikt läggs vid en utveckling av mötesplatser och parker där det generella förslaget är en omgestaltning av miljöerna för att få in fler och unika karaktärer som ska stärka centrala Skövdes attraktivitet. Planens strategi för rörelsestråken innebär att attraktiva stråk utvecklas för fotgängare och cyklister, inte minst i syfte att minska antalet korta bilresor i centrum. De större gatorna omgestaltas till olika gatukaraktärer. Kollektivtrafiken förbättras i enlighet med de regionala målen, särskilt viktigt är resecentrum.

Skövde centrala delar med resecentrum i förgrunden och Billingen som fondmotiv.

Samlad markanvändningskarta.

Teckenförklaring

	Planområde		Huvudstråk för gång och cykel
	Pågående markanvändning		Stråk för gång och cykel
	Förtätningsområde		Gångstråk
	Park/privat park		Sammanlänkande plats
	Parkyta som kan tas i anspråk för bebyggelse		Gata med ny gatukaraktär
	Handelsområde		Parkering
	Grönstråk		Mötesplats tillförs/förtydligas inom området (symbolisk placering på kartan)
			Park/grön funktionsyta som tillförs/förtydligas inom området (symbolisk placering på kartan)

Förtätningsområden:

A	Resecentrum	H	Vasaplatsen
B	Stadskärnan	I	Helenaskolan
C	Arenaområdet	J	Södra delen av högskolan
D	Garpaparken och kv. Diana	K	Mariesjöområdet
E	Floraplatsen och kv. Duvan	L	Ekedal
F	Västerhöjd	M	Volvo möter staden
G	Läroverket		

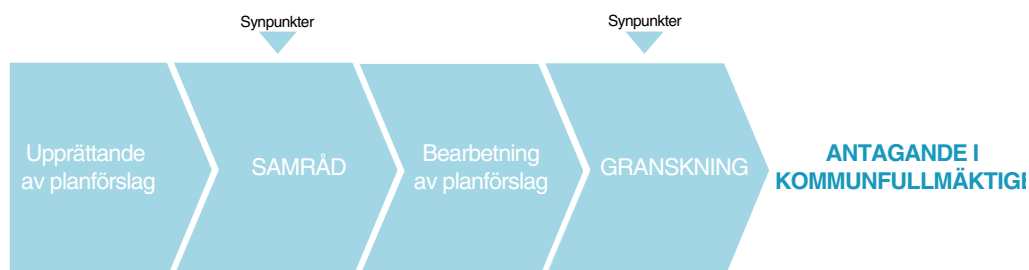
1 Introduktion

1.1 Vad är en fördjupning av översiktsplanen?

En fördjupning av översiktsplanen (FÖP) är en inzoomning av den kommunomfattande översiktsplanen med fokus på ett särskilt geografiskt område – i det här fallet centrala Skövde. En fördjupning är likt en översiktsplan ett strategiskt och vägledande dokument i kommunens planering. Den är inte juridiskt bindande men planen är alltjämt ett viktigt underlag vid beslut rörande bebyggelseutveckling eller andra mark- och vattenfrågor. Syftet med fördjupning av översiktsplanen är att sätta ramar som anger möjligheter för utveckling och bevarande inom området. Planen ska utreda förutsättningarna och visa vilka markområden som är lämpliga för ny bebyggelse, och ange vilka funktioner som kan vara lämpliga inom delområden. En fördjupning ska inte gå in på detaljlösningar utan ge vägledning när det gäller framtida ställningstaganden och vara hållbar över en längre tidsperiod.

En relevant fråga är hur FÖP och ÖP hänger ihop? Svaret är att fördjupningen av översiktsplanen utgår från ÖP 2025 och blir en konkretisering av översiktsplanens mer övergripande strategier och mål. Frågor om centrumområdets utveckling behöver behandlas mer utförligt än vad som gjorts i den kommunomfattande planen. Huvudprincipen är att fördjupning av centrala Skövde tar över som strategiskt styrdokument men att generella ställningstaganden och rekommendationer i ÖP 2025 kommer att gälla parallellt.

Planprocessen

HÄR ÄR VI NU

Från förslag till antagande

När ett planförslag upprättats ska det nå offentlighetens ljus. Detta sker under samrådstiden då allmänhet och viktiga aktörer, både offentliga och privata, får chans att lämna synpunkter på förslaget. Planförslaget bearbetas utifrån inkomna synpunkter för att sedan ställas ut för granskning. Inför fasen ska förslaget ha förankrats politiskt. Mindre bearbetningar av planen kan ske även i antagandeskedet om ytterligare synpunkter inkommit. Efter eventuella bearbetningar antas planen av Kommunfullmäktige och vinner därefter laga kraft.

Planhandlingar

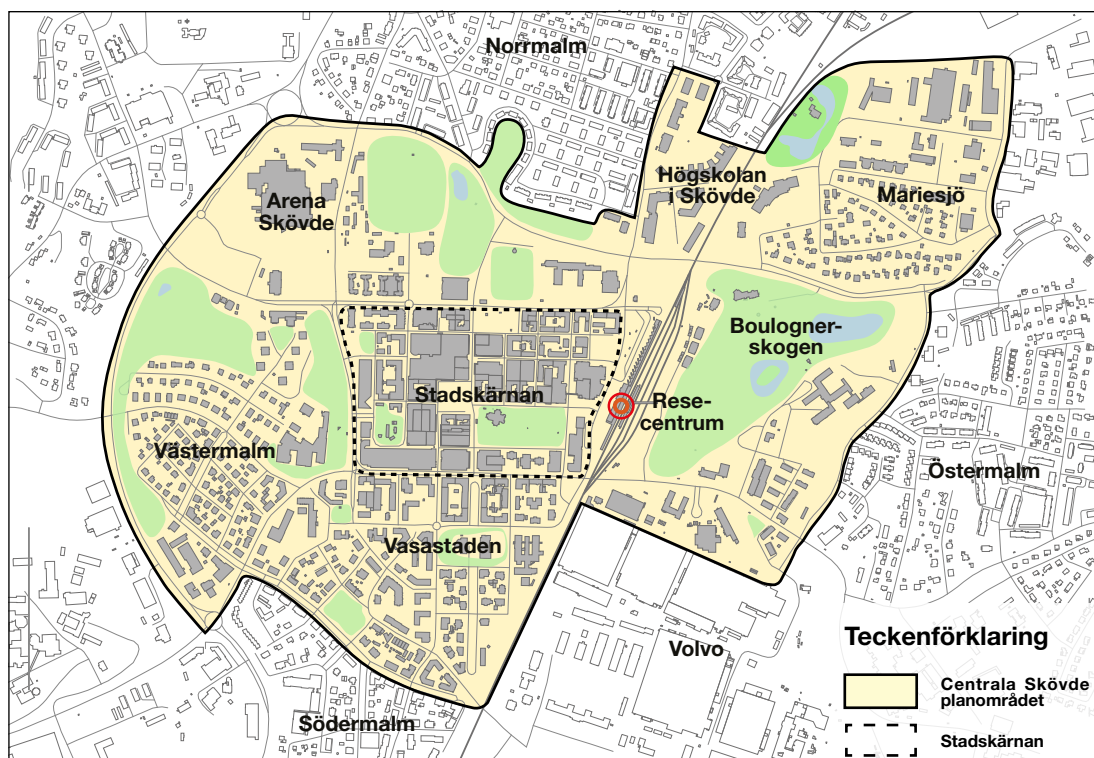
Planhandlingarna består av:

- Centrala Skövde, Fördjupning av översiktsplanen. Planbeskrivning med tillhörande plankarta som visar den framtida mark- och vattenanvändningen.
- Bilaga 1. Ortsanalys av centrala Skövde, Fördjupning av översiktsplanen. Planeringsförutsättningar och analys.
- Bilaga 2. Miljökonsekvensbeskrivning för Centrala Skövde, Fördjupning av översiktsplanen.

1.2 Centrala Skövde – avgränsning

Skövde är en växande stad med ett attraktivt läge utmed Västra stambanan och vid platåberget vns fot. Centrala Skövde är kommunens mittpunkt med resecentrum som den självklara målpunkten för kollektivt resande. Stads kärnan är centrum för handel och stadsliv.

Förutom Stads kärnan och resecentrum innefattar centrala Skövde också andra områden som Mariesjöområdet, högskolan, Västermalm, Arenaområdet, Vasastaden, Boulognerskogen samt en liten del av Volvoområdet. Tillsammans bildar dessa områden en variationsrik centrumstruktur med handel, grönområden, bostadsmiljöer, utbildning, industri och näringsliv.

Orienteringskarta för planområdet.

Under historiens gång har etableringar såsom järnvägen, Volvo och regementenas uppkomst satt tydliga spår i de centrala delarna av staden. På senare år har nyare tillskott som Högskolan i Skövde och Gothia Science Park haft en avgörande roll i centrumets utveckling.

Centrala Skövde inrymmer en blandstadskaraktär som bör värnas och utvecklas. Idag bor cirka 4100 av staden Skövdes dryga 35 000 invånare inom planområdet. I kommunen bor det cirka 53 000 invånare.

1.3 Utgångspunkter för planeringen

Skövdes roll i regionen

Skövde kommun ingår i kommunalförbundet Skaraborg och är en av 49 kommuner i Västra Götaland. Kommunen har ett gynnsamt och centralt läge i regionen. Med tåg nås Stockholm på två timmar och Göteborg på en timme. Skövde är centralort i Skaraborg och en av fyra huvudorter i Västra Götaland. Skövdes lokala arbetsmarknadsregion har 180 000 invånare och 80 000 arbetsplatser.

Som centralort i Skaraborg har Skövde en viktig roll i regionen. Rollen innebär krav och förväntningar dels gällande fysiska nyckelfaktorer som infrastruktur, kommunikationer och utbud av tjänster och handel liksom organisatoriska faktorer som samverkan, ledarskap och utvecklingsförmåga. Skövde förväntas leda och driva framtids- och tillväxtorienterade projekt och processer i Skaraborg. Det är viktigt att Skövde centrum utvecklas för att klara regionens krav på vad en centralort ska kunna erbjuda både invånare och besökande.

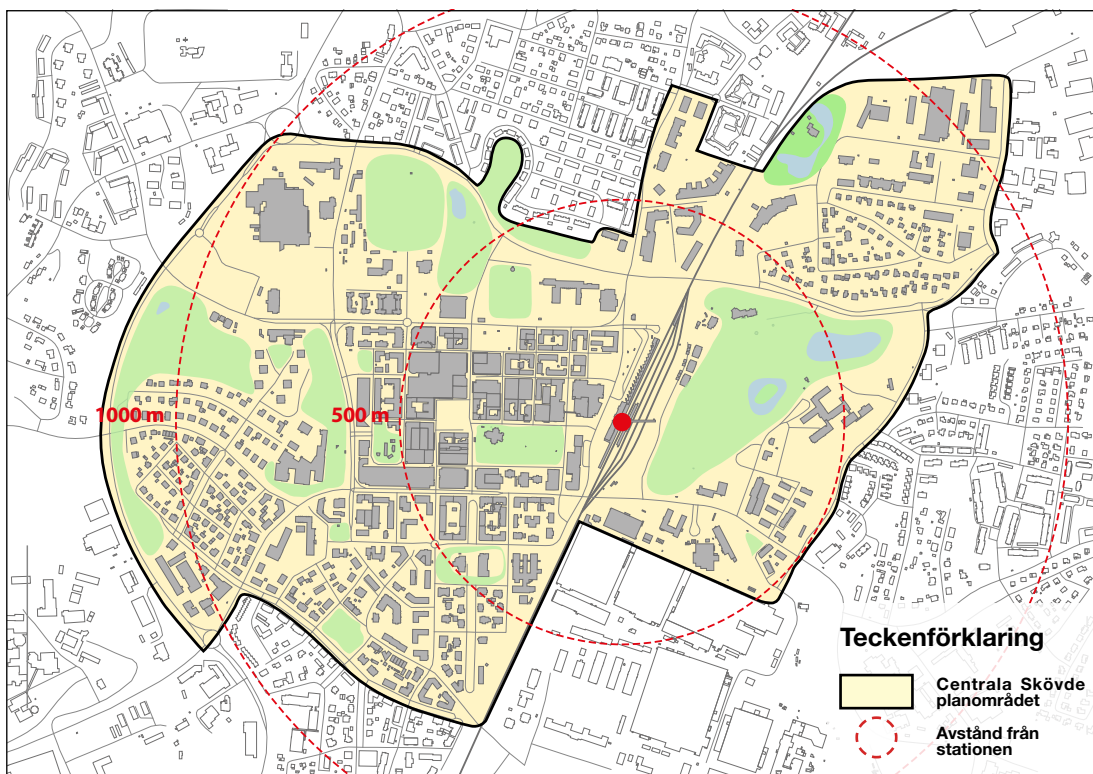
Orienteringskarta för regionen.

Hållbar utveckling

Att fördjupningen har sin utgångspunkt i hållbar utveckling är en självklarhet. Planförslaget bygger vidare på de riktlinjer som framkommer i Översiktsplan 2025, Energi- och klimatplan samt Trafikstrategin.

Planering av nya boende- och verksamhetsmiljöer inom de centrala delarna med gång- och cykelavstånd till Skövde resecentrum ökar möjligheten att fler väljer kollektiva färdmedel. Närhet till ett resecentrum och dess utbud av kollektiva resor är en avgörande faktor för många människor när de väljer att låta bilen stå till förmån för annat resesätt. 500 meter och 1000 meter är avstånd som brukar användas i planeringssammanhang när man studerar stadsutveckling i anslutning till en tågstation. Inom dessa avstånd finns det extra goda förutsättningar att utveckla staden på ett hållbart sätt. Utvecklingen av gång- och cykelstråk möjliggör för fler att välja ett hälsosammare och miljövänligare transportsätt för resor inom staden.

I en stad i Skövdes storlek finns möjlighet att i de centrala delarna erbjuda en funktionsblandad stad utan att det blir alltför tätt. Marktillgången i de centrala delarna inbjuder till att utveckla hela stadsmiljön i sin helhet med bostäder, verksamheter, offentlig och kommersiell service samt varierade gröna miljöer. Fler bostäder i centrum innebär med stor sannolikhet även fler barn i centrum vilket ställer extra stora krav på stadsmiljön som kommer att bli många barns uppväxtmiljö.

Inom 1 km från stationen bör marken utnyttjas väl för en god hushållning med markresurserna.

Nationella och regionala mål

Riksdagen fastställde 1999 femton nationella miljö kvalitetsmål. Inriktningen är att målen ska vara nådda inom en generation, det vill säga till omkring år 2020-2025. År 2005 tillkom ett sextonde miljömål om biologisk mångfald. De tre övergripande miljömålsfrågorna är kulturmiljön, hälsofrågor samt fysisk planering och hushållning med mark och vatten samt byggnader.

De av Länsstyrelsen antagna regionala miljö kvalitetsmålen för Västra Götalands län överensstämmer numera med de nationella målen.

De 16 nationella miljö kvalitetsmålen

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giffri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Regionala styrdokument

Vision Västra Götaland

I april 2005 antog regionfullmäktige Vision Västra Götaland – Det goda livet (regional utvecklingsvision), ett dokument som anger visioner och mål för hur regionen ska bli attraktiv att bo och verka i. Det är den övergripande vision som ligger till grund för utvecklingsarbetet i Västra Götaland. Visionen har tagits fram av Västra Götalandsregionen i samverkan med kommunerna genom de fyra kommunförbunden Fyrbodalen, Göteborgsregionen, Sjuhärads och Skaraborg. Flera andra parter som högskolor/universitet, organisationer, olika statliga organ, med flera deltog i arbetet. Visionen syftar till att stärka Västra Götaland som en attraktiv och konkurrenskraftig region.

Målbild för kollektivtrafiken 2025

Skaraborgs kommunalförbund har i samarbete med Västra Götalandsregionen och Västtrafik arbetat fram en målbild för kollektivtrafiken år 2025 i Skaraborg. Den långsiktiga visionen för Skaraborg är att utvecklas till en konkurrenskraftig region baserad på hållbar utveckling, attraktivt boende och en miljö som stimulerar företag och näringsliv. Målbilden anger tre samhällsmål som ska vägleda Skaraborgs utveckling i framtiden:

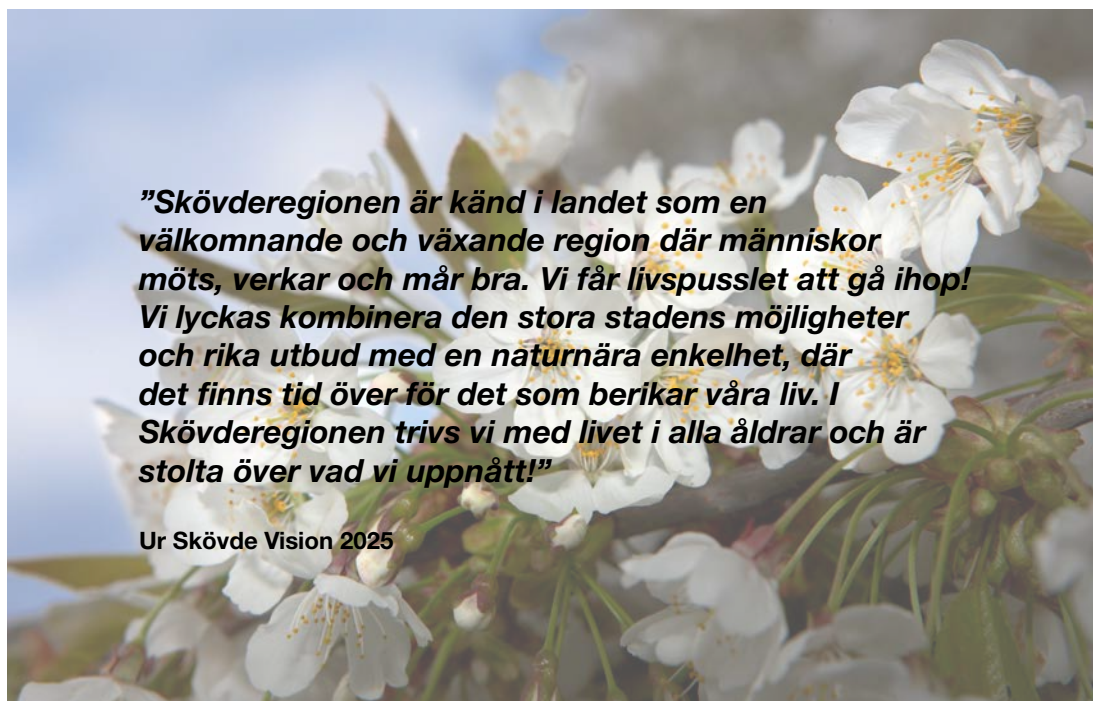
- Skaraborg ska utvecklas till en mer attraktiv och konkurrenskraftig region för boende, näringsliv och besökare.
- Skaraborg ska utvecklas till en region med god tillgänglighet till arbete och studier, såväl inom som till och från regionen.
- Skaraborg ska utvecklas till en region med hållbar utveckling.

Kommunala styrdokument

Skövde kommun har arbetat fram flera strategiska styrdokument för att tydliggöra målsättningar och strategier inom kommunen. Styrdokumenterna är viktiga vägledare för att nå en attraktiv och långsiktigt hållbar plats att bo och leva på. Vision 2025, Skövde kommuns översiktsplan (ÖP 2025), och Energi- och klimatplanen är några av de mest väsentliga.

Vision 2025

För att få en tydlig färdriktning och framtidsbild fattade Skövde kommunfullmäktige år 2010 beslut om en gemensam vision för kommunens arbete. Visionen utgår från sex prioriterade utvecklingsområden som ska vara styrande för utvecklingen de kommande åren. För Skövdes centrala delar handlar det bland annat om att bygga attraktiva boendemiljöer, skapa förutsättningar för en utbildning i toppklass och ett blomstrande näringsliv samt att erbjuda möjlighet till rekreation, kultur och delaktighet i stadsmiljön.

Översiktsplan 2025

I översiktsplanen anges att det finns ett tydligt behov av att ta fram en fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde där såväl stadskärnan som de centrumnära områdena tas med. Nya trender i kombination med kommunens visioner och mål ställer krav på fortsatt utveckling och expansion i de centrala delarna. En del expansion kan ske genom förtätning men tillgången på jungfrulig mark är begränsad. Därför bör den allmänna inriktningen för centrumområdet vara att sträva efter möjligheter till omställning av befintliga verksamheter och funktioner. Detta för att uppnå en långsiktigt hållbar planering för markanvändning och funktioner i centrala Skövde.

Trafikstrategi

Skövde har en Trafikstrategi (2012) som togs fram parallellt med Översiktsplan 2025. Strategin syftar dels till att peka ut övergripande inriktningar och dels att konkret peka på åtgärder som krävs. Trafikstrategin innebär ett tankesätt där samtliga trafikslag behandlas på ett jämställt och balanserat sätt i planeringen. I den traditionella trafikplaneringen har fokus framförallt legat på bilens behov. Med ordet trafik åsyftas i trafikstrategin samtliga trafikslag, det vill säga gångtrafik, cykeltrafik, kollektivtrafik, biltrafik, tung trafik och utryckningstrafik. Utgångspunkten

är att samhällsplaneringen ska stödja ett förändrat beteende, ett beteende som på lång sikt är hållbart.

Boendestrategiskt program

Det boendestrategiska programmets syfte är att skapa förutsättningar för att alla kommuninvånare ska kunna bo i attraktiva boendemiljöer och att Skövde kan växa med nya bostäder i enlighet med tillväxtmålen i Vision Skövde 2025.

Programmet utgör ett av kommunens övergripande styrdokument för att uppnå Vision Skövde 2025 avseende frågor som rör boende.

Energi- och klimatplan

Energi- och klimatfrågan är en av de största utmaningarna som mänskligheten står inför. I arbetet med samhällsplanering och fysisk planering har kommunen både ansvar och möjligheter att sträva efter minskade utsläpp av växthusgaser. Kommunen antog en ny energi- och klimatplan 2012 som fokuserar på energi, transporter och åtgärder som syftar till att uppmuntra resurseffektiva och miljövänliga beteenden. Målbilden fram till år 2050 är: "Skövde ska år 2050 inte bidra med nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären". På kortare sikt är målet att utsläppen per invånare ska ha minskat med 40 procent från 1990 till 2020.

1.4 Planeringsförutsättningar i en ortsanalys (sammanfattning)

Arbetet med fördjupningen för centrala Skövde inleddes med att fram en ortsanalys som redovisar och analyserar planområdets förutsättningar. Handlingen är rubricerad som bilaga 1. Ortsanalysen är en detaljerad beskrivning av centrumområdet idag och ett viktigt underlag till fördjupningen av översiktsplanen.

Ortsanalysens stadsrumsanalys visar planområdets noder, landmärken, sammanhållande områden och stråk som är viktiga att bygga vidare på. Karteringen visar även vilka områden som skapar störst barriäreffekter i planområdet – områden som skapar otydliga mellanrum. Dessa mellanrum kan man se som områden där det finns potential att arbeta med förbättringsåtgärder.

En sammanställning av ortsanalysen visar att följande aspekter är extra viktiga att ha med sig i arbetet med fördjupningen av översiktsplanen:

- Resecentrum som nod i centrum
- Ta vara på Stadskärnans kvalitéer
- Utveckla naturliga mötesplatser
- Mellanrummen är en potential
- Studenter och gymnasieelever skapar livfullt centrum
- Utveckla det gröna i centrum
- Ett mer barnvänligt centrum
- Rörelsestråk för ett rikare stadsliv

Se bilaga 1 för fullständig ortsanalys.

2 Utvecklingsstrategi och huvuddrag

2.1 En sammanhållen blandstad ger ett levande centrum

Det är i städernas innerstadsmiljöer det är allra lättast att skapa en fungerande blandstad. Att bo i en blandstad innebär att ha kort gångavstånd till butiker, arbetsplatser, restauranger, kulturella mötesplatser och så vidare. Detta kallas för funktionsintegrering med ett annat ord. För att detta ska kunna skapas måste stadsmiljöerna vara förhållandevis täta så att inga större barriärer i form av otrygga och obefolkade platser skapas. I blandstaden finns många mötesplatser och offentliga rum där man vistas och trivs. Blandstaden har ett rikt folkliv dag- och kvällstid jämfört med stadsdelar som endast har bostäder eller endast har verksamheter. Funktionsintegreringen gör att både boende och arbetande har nära till service.

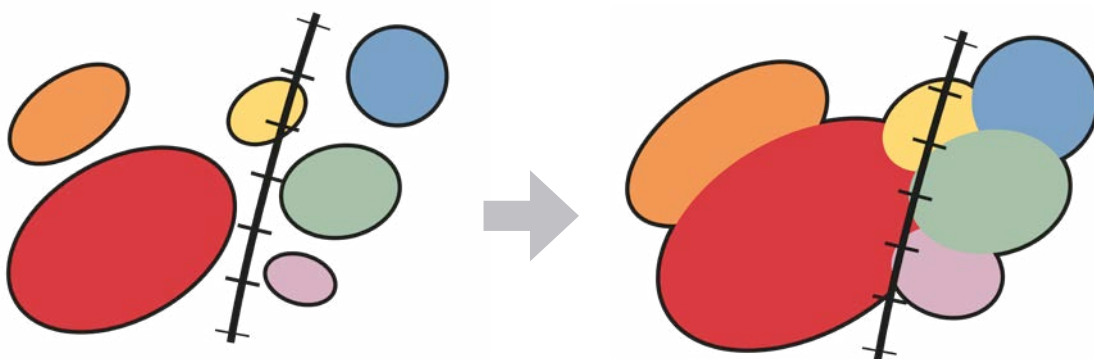
Ett centrum med en högre fysisk täthet och rumsliga samband medverkar till ett rikare och tryggare stadsliv. När funktioner, samband och flöden fungerar så ger det underlag för boende, aktiviteter och verksamheter inom korta avstånd = ett levande centrum.

Under den årliga matfestivalen vibrerar det av liv och rörelse i centrala Skövde.

Skövde centrum är idag indelat i ett antal delområden som exempelvis Stads kärnan, Arenaområdet, högskoleområdet och Boulognerskogen. Flera delområden upplevs som separerade från varandra då otydliga stadsrum skapar barriäreffekter. Exempel på detta är Arena Skövde som ligger placerad endast ca 500 meter nordväst om Stads kärnans hjärta - Hertig Johans torg. Avståndet upplevs dock som mycket längre då stadsmiljön kring arenan inte alls är integrerad med sin omgivning. Ett annat exempel är Högskolan i Skövde som finns på ett avstånd av ca 500 meter från resecentrum. Även här upplevs avståndet som mycket längre i verkligheten. En målsättning är att få dessa upplevda avstånd att minska.

Genom att skapa mindre och färre mellanrum och mildra barriäreffekterna inom centrala Skövde så kommer stadsmiljön att upplevas mer funktionsintegrerad och förutsättningarna för ett mer levande centrum ökar.

Utvecklingsstrategin innebär att delområden i centrala Skövde länkas samman.

Skaraborgsregionens centrum

Kraven på Skövde ökar utifrån funktionen som en av fyra huvudorter i Västra Götaland. Det är oerhört viktigt att Skövde centrum utvecklas för att klara regionens krav på vad en centralort ska kunna erbjuda både invånare och besökande.

Den viktigaste funktionen för centrala Skövde är att vara en attraktiv mötesplats för hela regionen. I centrala Skövdes handelscentrum, Stads kärnan, ska centrumskapande verksamheter blomstra i samklang med ett rikt kulturellt innehåll. Centrala Skövde ska även innehålla fler bostäder och tillkommande service i form av skolor, rekreativa ytor etc. Det är en viktig avvägning att balansera regionperspektivet mot det mer lokala boendeperspektivet i stadsplaneringen.

Ett centrum för alla

Centrala Skövde ska vara tillåtande och välkomnande. Stadens centrum ska kännas välkomnande för alla oavsett ålder, kön, etnicitet, funktionshinder eller ekonomiska resurser. När stadsmiljön tillgodoser människors behov blir den också välkomnande. För äldre människor kan det handla om något så enkelt som att det finns bänkar att vila på längs gångstråk. För människor med funktionsnedsättningar kan det handla om att minimera antalet hinder eller förse kullerstensbelagda torg med anpassade passager för rullstol. För ungdomar är det viktigt med platser där de får vara lite för sig själva som skateparker eller större sittytter där de kan umgås i grupp.

Likväl behöver det finnas en blandning av lugna och aktiva ytor i centrum. Öppna ytor som torg och lekplatser blir ofta mer aktiva medan avgränsade ytor med träd och grönska ger förutsättningar för lugnare rumsbildningar. Med en medveten gestaltning kan befintliga rum få en ny betydelse. Även om centrum har en tydlig kommersiell funktion är det viktigt med icke-kommersiella ytor som inte ställer krav på konsumtion för att centrum ska bli välkomnande för alla.

Barnvänligt centrum

Tendenser i Sverige tyder på att allt fler barnfamiljer flyttar in i de centrala delarna av städerna. I takt med att fler flyttar in till centrum behöver staden tillgodose goda levnadsvillkor för barn i innerstadsmiljöerna. Stadens gator och parker blir en förlängning av familjernas vardagsrum då de allra flesta kommer att bo i lägenhet i flerbostadshus.

Stadsrummen bör anpassas efter barnens behov av lek och rörelse och minimera stadens hälsorisker. Här utgör biltrafiken den största riskfaktorn. För att skapa en stadsmiljö som fungerar ur ett barns perspektiv behöver stadens rörelsestråk utvecklas i form av gång- och cykelvägar tillsammans med barnanpassade hårdgjorda och gröna mötesplatser. Behovet av förskolor kommer sannolikt att öka i centrala Skövde. I samband med planering för bostadsändamål ska behovet och möjligheten att samlokalisera en förskola med bostadsbebyggelsen studeras.

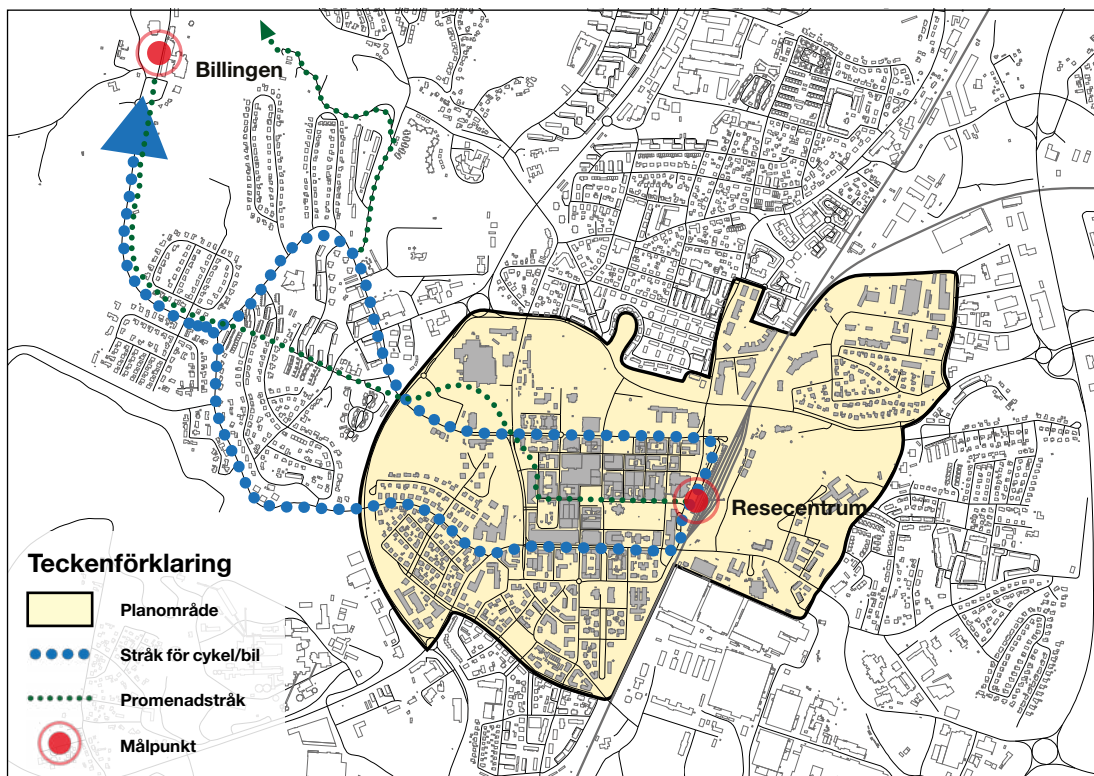
Centrala Skövde behöver i större utsträckning anpassa sig för att fungera ur ett barns perspektiv.

Centrum starkare kopplat till Billingen

Skövde är delvis byggd på platåberget Billings sluttning och Skövde centrum ligger vid foten av berget. Upp på berget ligger hotell- och konferensanläggningen Billinge hus samt en större friluftsanläggning med skidspår, skidbacke, bandybana, utebad, campingplats och stugby. Berget utgör ett viktigt besöksmål för turister, en tillgång för stadens invånare och ett vackert fondmotiv till stadsmiljön. Det är viktigt att stärka alla kopplingar (mentala, fysiska och visuella) mellan centrala Skövde och denna unika natur- och friluftresurs.

För att stärka den fysiska kopplingen till Billingen är det viktigt att utveckla stråk genom staden upp mot berget. Från resecentrum bör det vara möjligt att kunna hyra cyklar och elcyklar för att därefter lätt kunna följa markerade cykelstråk mot bergets topp. Det bör även kunna finnas en attraktiv promenadväg för den friluftintresserade som vill vandra uppför sluttningen. En promenadväg mot toppen bör kompletteras med utsiktspunkter och andra viloplatsar som gör stråket mer lockande. För både cykel- och gångstråk är det lämpligt att de passerar i anslutning till Arenaområdet på färden mot berget för att ytterligare anknyta stadens funktioner med varandra. Som komplement till gång- och cykelstråken bör sträckan resecentrum- Arena- Billingen trafikeras med shuttlebussar som forslar turister och andra besökande på ett snabbt och effektivt sätt mellan målpunkterna.

Ur ett utbyggnadsperspektiv är det viktigt att bevara den visuella kopplingen mellan centrummiljön och Billingen. Som exempel är Arenaområdet ett förtätningsområde där det bör tas extra stor hänsyn till den visuella kontakten med berget.

Stråk mellan resecentrum och Billingen.

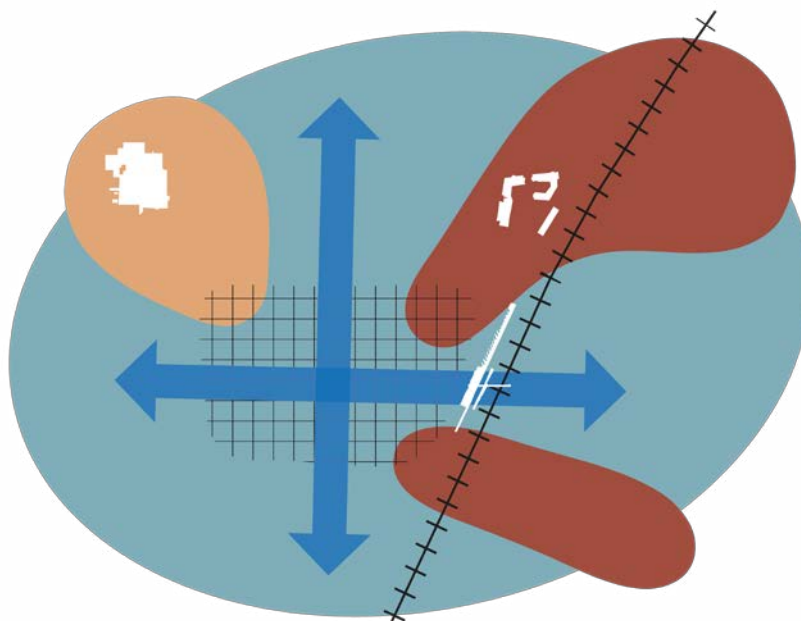

Den visuella kontakten till Billingen är viktig att bevara när centrala Skövde utvecklas.

Generella riktlinjer för utveckling i centrala Skövde:

- Utveckla kopplingen mellan centrum och Billingen; både fysiskt och visuellt.
- Resecentrum är och ska förbli den viktigaste sammanbindande målpunkten i staden.
- Handeln ska växa inom Stads kärnan, ej inom övriga delområden i centrala Skövde.
- Stads kärnan har kvar sin tydliga rutnätsstruktur från 1760 års stadsplan medan Vasastaden och Västermalm har strukturen från Per-Olof Hallmans stadsplan från 1903. Utveckling i centrala Skövde ska värna om Stads kärnans, Vasastadens och Västermalms kvalitéer från historiska stadsplaner.
- Ny bebyggelse ska bidra till en tät blandstadskaraktär i centrala Skövde.
- Utformning av ny bebyggelse i centrala Skövde ska ske med arkitektoniskt och gestaltningsmässig kvalité.
- Påbyggnadsprojekt kan möjliggöras i centrala Skövde efter en analys i varje enskilt projekt, med hänsyn till platsens struktur och värden.
- Kommunen ska kontinuerligt arbeta med parkeringsfrågan, och då även i samband med separata detaljplaner och projekt.
- Högskola och gymnasium i centrum innebär ett tillskott till stadslivet.
- Utveckla centrums naturliga mötesplatser i form av outnyttjade torg och parker.
- Utveckla de delområden i centrala Skövde som har en ostrukturerad karaktär i form av glesare bebyggelse med otydliga stadsrum som skapar barriäreffekter.
- Utveckla det gröna med fler parkkaraktärer. Låt parkerna få olika och tydliga identiteter.
- Skapa ett mer barnvänligt centrum.
- Rörelsestråk för ett rikare stadsliv. Gångvägar, cykelvägar, gator och parkeringsanläggningar ska understödja stadslivet – inte tvärtom.

2.2 Planens huvuddrag

Schematisk bild av planens huvuddrag. Två huvudstråk binder samman stadsdelar. Tre utvecklingszoner har stor potential till att medverka till ett sammanhållet centrum.

Sammanlänkning av delområden

Planförslaget innebär att delområdena i centrala Skövde länkas samman så att centrum upplevs mer sammanhållet. Arenaområdet, högskoleområdet/Mariesjöområdet samt området mellan Volvo och Boulognerskogen är tre större delområden som tydligare måste bli en del av centrum. Järnvägen, trafikleder, stora parkeringsytor och otrygga grönområden är exempel på stadselement som bidrar till barriäreffekter i Skövde centrum idag. Några av dessa barriärområden kan förbättras endast med en mer genomtänkt gestaltning och andra kan med hjälp av förtätning bidra till en mer sammanhållen stadsmiljö med tydligare stråk.

Sammanlänkningen av stadens delområden föreslås ske genom bebyggelseförtätning, upprustning av de gröna miljöerna, utveckling av huvudstråk för gående och cyklister samt omgestaltning av stadens gatukaraktärer.

Huvudstråk genom centrum

Två huvudstråk för gång och cykel passerar genom centrala Skövde och möts vid Hertig Johans torg. Det öst-västliga stråket utmed Hertig Johans gata länkar samman Västermalm och Östermalm och det nord-sydliga stråket utmed Rådhusgatan sammanbinder Norrmalm med Vasastaden.

I öst-västlig riktning går huvudstråket utmed Hertig Johans gata. Stråket länkar samman centrum väster och öster om järnvägen. Delar av stråket, från resecentrum till Hertig Johans torg, kan med fördel omvandlas till en gångfartsgata med fokus på stadsliv. I stråkets västra ände förbi stadshuset kan stråket länkas samman bättre med Västerhöjdsgymnasiet. I stråkets östra del föreslås Tuben (övergången över järnvägen) ha en tydlig förlängning mot Ekedal via Boulognerskogen.

I nordsydlig riktning går ett huvudstråk som sammanbinder Stads kärnan med Norrmalm norrut och Vasastaden söderut. Stråket som följer Rådhusgatan och Drottninggatan har även en mycket viktig grönstråksfunktion. Stråket har sin svaga länk genom Garpaparken idag och där föreslås en förstärkning.

Förtätning som sammanlänkande kraft

En innerstadsmiljö bör utvecklas med ett stadsmässigt innehåll för att skapa ett levande centrum. Begreppet stadsmässighet brukar beskrivas med bland annat följande innehåll; hög täthet, sammanhängande gaturum med fasader i direkt anslutning till gatan, tydlig kvartersstruktur, ingen impedimentmark, funktionsblandning och närhet mellan bostäder, service och arbetsplatser. Dessa komponenter medverkar till gynnsamma lokala förhållanden för både stadsliv och näringsliv.

I centrala Skövde finns det områden med tydlig stadsmässighet men också områden som helt eller delvis saknar denna kvalitet. I ortsanalysen för centrala Skövde finns en stadsrumsanalys där planområdets noder, stråk, landmärken, sammanhängande områden och barriärer har markerats. De tydligaste barriärerna finns i planområdets norra delar där infrastruktur, markparkeringar, odefinierade grönytor med mera tar stor plats och skapar avstånd. I dessa delar kan det vara välgörande med förtätning för att förstärka stråk och sammanlänka delområden med varandra.

Förtätning betyder bebyggelsekomplettering inom befintliga bebyggelseområden. Det kan även handla om tillbyggnader eller påbyggnader av våningar i befintliga kvarter. Planförslaget innebär möjlighet till bebyggelsekomplettering inom ett antal förtätningsoområden, ofta sammanfallande med viktiga stråk för att skapa ett mer sammanhållet centrum.

3 Planförslag

3.1 Inledande beskrivning

I arbetet med fördjupningen av översiktsplanen har övergripande strukturer, stråk, förtättningsområden, mötesplatser, parker med mera studerats och värderats. Planen anger riktlinjer för de olika områdena. Samlad översikt med förslag på framtida markanvändning redovisas på en bifogad karta längst bak i handlingen.

För varje ämnesavsnitt som behandlar bostäder, skolor, riksintressen med mera så finns en ruta med riktlinjer för efterföljande planläggning. Tät blandstadskaraktär är en generell rekommendation för hela planområdet. Alla former av innehåll som kan finnas i en blandstad föreslås dock inte inom hela centrum. Exempel på detta är handeln som enligt planförslaget ska växa och utvecklas inom Stadskärnan men inte i de andra områdena. Detta för att satsa på ett koncentrerat centrum som kan klara konkurrensen mot externa etableringar.

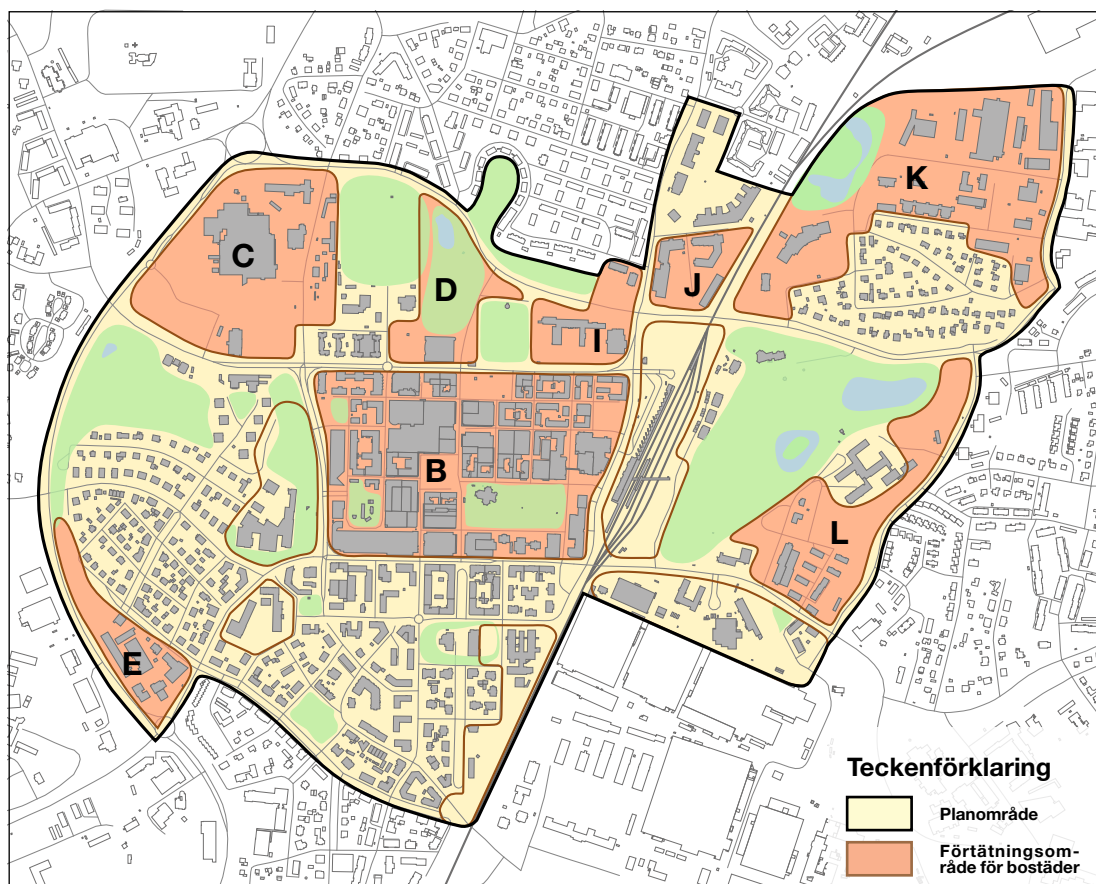

3.2 Bostäder

För att centrala Skövde ska vara tillgängligt för så många som möjligt bör bostäder byggas med varierande upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar. Tendenser i Sverige tyder på att allt fler hushåll med barn flyttar in i de centrala delarna av städerna. I takt med att de centrum befolkas allt mer av barnfamiljer måste staden tillgodose goda levnadsvillkor för barn i innerstadsmiljöerna.

Planförslaget säkerställer att det finns utrymme för cirka 1000 nya bostäder inom centrala Skövde. De stora bostadsvolymer återfinns i nordvästra och nordöstra delarna av planområdet. I Mariesjöområdet finns potential att utveckla en tät blandstadsbebyggelse med bostäder och verksamheter. Även Arenaområdet kan inrymma en stor andel bostäder då det finns stora outnyttjade markområden att exploatera för att sammanlänka området bättre med Stadskärnan.

Om planförslaget skulle maximeras till att enbart tillgodose bostadsbehovet skulle sannolikt betydligt fler än 1000 bostäder kunna byggas inom området men då förloras möjligheten att tillgodose behovet av en blandad stadsmiljö med många funktioner. Centrala Skövde har en viktig roll i att även kunna erbjuda mark för verksamheter, handel, kultur, service, utbildning samt många varierande gröna miljöer med sociala kvaliteter.

Förtättningsområden där nya bostäder föreslås enligt planförslaget.

Riktlinjer för bostäder

- Nya bostäder föreslås inom förtättningsområdena B, C, D, E, I, J, K och L.
- I samband med planering för bostadsändamål ska behovet och möjligheten att samlokalisera en förskola med bostadsbebyggelsen studeras.
- Bostäder bör byggas med varierande upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar.
- I Stadskärnan och utmed viktiga rörelsestråk i centrum är det av stor vikt att skapa aktiverade bottenvåningar alternativt förbereda för aktiverade bottenvåningar.

3.3 Skolor och förskolor

I takt med att de centrala delarna utvecklas med fler bostäder finns ett stort behov att planera för nya skolor och förskolor. Utvecklingstendenserna generellt visar på att allt fler barnfamiljer flyttar in till städernas centrala delar vilket ökar på trycket i de centrala skolorna.

Idag finns en kommunal gymnasieskola, en högstadieskola samt två förskolor inom planområdet. För att åstadkomma en hälsosam miljö för barn och ungdomar krävs en omsorgsfull planering av vilka platser som ska användas för skoländamål. Nya för- och grundskolor som behöver byggas måste i allt större utsträckning integreras till befintliga strukturer. Samutnyttjande av lokaler och närområden (t ex idrottslokaler och lektytor) är en förutsättning för en god hushållning med markresurserna i centrala lägen.

Förtätning leder till fler skolbarn.

Riktlinjer för skolor och förskolor

- Skolor och förskolor ska placeras utifrån behovet av att barn och ungdomar som bor i centrum ska ha tillgång till trygga och hälsosamma skolmiljöer.
- I samband med planering för bostadsändamål ska behovet och möjligheten att samlokalisera en förskola med bostadsbebyggelsen studeras.
- Samutnyttjande av lokaler måste alltid tas med i beaktande i samband med lokalisering av ny skola.
- I område C och G ska möjligheten att lokalisera en skola studeras.
- I område F ska möjligheten att bygga ut Västerhöjdsgymnasiet samt eventuell komplettering av grundskola studeras.

3.4 Näringsliv och service

Ett välfungerande näringsliv i kombination med kommersiell och offentlig service är en förutsättning för att skapa en attraktiv stad. Det ska finnas ett brett utbud av handel, verksamheter och service i centrala Skövde. I förslaget till riktlinjer används begrepp som centrumverksamheter, verksamheter och kontor. Nedan beskrivs skillnaderna i innehåll övergripande.

Definitioner för kontor/verksamheter

- Kontor: Kontorverksamheter, personalintensiva verksamheter samt hotell och konferens.
- Centrumverksamheter: Butiker, service, gym, kontor, bio, bibliotek, bank, kyrkor, föreningslokaler, samlingslokaler, hotell, restauranger, parkmiljöer och inslag av bostäder.
- Verksamheter: Övriga verksamheter, dock ej störande eller ren industri.

Centrumverksamheter

I ett centrum ska all form av verksamheter och service få plats som bör ligga centralt eller på annat sätt vara lätt att nå för många människor. Där ingår butiker, service, gym, kontor, bio, bibliotek, teatrar, bank, religiösa byggnader, föreningslokaler, samlingslokaler, restauranger, hotell med mera. I de centrala delarna av en stad är det viktigt att de verksamheter som finns kan integreras med övriga funktioner. Rena verksamhetsområden bör planeras utanför en stads centrala delar. Den kategori av centrumverksamheter som sannolikt kommer att öka mer på sikt i centrala Skövde är café- och restaurangnäringen.

Det finns en efterfrågan på verksamhetslokaler i stationsnära lägen och lokaler finns redan planerade bland annat i detaljplanen för Resecentrum 1 (se förtätningsområde A). Volvoområdet med sin industri angränsar till centrum och det är betydelsefullt att verksamheten kan integrera sig på bästa sätt med närmiljön. I planen föreslås att zonen där staden möter Volvo blir en kreativ mötesplats för vuxna, ungdomar och barn. Området innehåller verksamheter och utbildning för olika åldersgrupper redan idag och detta bör utvecklas vidare.

Område i Stadskärnan där handeln är som mest etablerad.

Handel

Centrala Skövde har ett stort utbud av handel i gatulägen och i Commercegallerian som är Skaraborgs största galleria med ett 50-tal butiker. Vasaporten är en mindre galleria med en större livsmedelsbutik och ett mindre antal butiker. Handeln i centrum ökade med ca 1 % mellan åren 2013 och 2014, vilket är en positiv indikation på att handeln i stadskärnan stärks. En satsning på både stadsmiljö och innehåll är nödvändigt för att skapa en livfull stadskärna med ett varierat utbud. Inom planområdet för denna fördjupning av översiktsplanen är det viktigt att handeln koncentreras till enbart Stadskärnan (område B). Se kartbild vidstående sida.

Riktlinjer för näringsliv och service

- Handel i centrum ska koncentreras till Stadskärnan och i första hand inom redan etablerat område (se karta på föregående sida).
- Övriga centrumfunktioner lokaliseras i första hand i anslutning till huvudstråk inom centrala Skövde. I andra hand i anslutning till övriga stråk.
- Kontor och andra personalintensiva verksamheter lokaliseras med fördel i närheten av resecentrum.

Hertig Johans torg är hjärtat i Stadskärnans handelsområde.

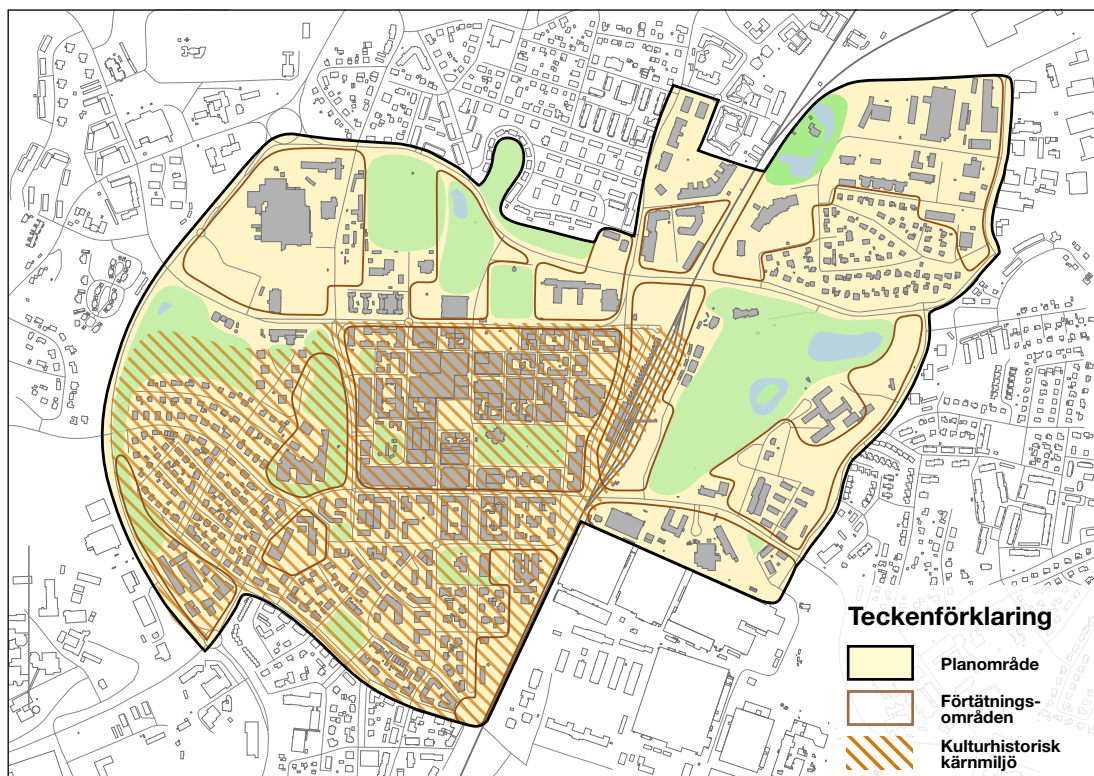
3.5 Kulturmiljöer

Begreppet kulturmiljö är ett ledord vid arbete med den fysiska omgivningen med alla de spår och lämningar som mänsklig aktivitet skapat. Det kan vara byggnader, gravlämningar, vägar, ortnamn och ägostrukturer men det innebär också helhetsmiljöer som på olika sätt speglar vår historia. I Kulturmiljöprogram för Skövde kommun (2011) finns en beskrivning av Skövdes historia samt en kartläggning av stadens kulturhistoriskt intressanta byggnader, platser, fornlämningar mm. Ortsanalysen som beskriver planförutsättningarna har en sammanfattande beskrivning av centrala Skövdes kulturmiljöer samt visar även en karta från Riksantikvarieämbetets Fornsökdatabas som ger en överblick på fornlämningarna inom planområdet.

Stadskärnan, Vasastaden och Västermalm

Stadskärnan hör till en av stadens äldsta strukturer i form av ett rutnätssystem som bygger på 1760 års stadsplan. Vasastaden (inklusive villastaden) och Västermalm är med sin stenstad med ståtliga tidstypiska byggnader, luftiga stadsplan och trädkantade esplanadgator ett signum för Skövde och är djupt förankrat i stadens identitet. Dessa tre områden tillhör Skövdes historiska kärnmiljö och kulturmiljön kräver generellt mycket stor varsamhet och att förändringar/kompletteringar görs utifrån ett helhetsperspektiv.

Sankta Helena kyrka (med kyrkogård), hotell Scandic Billingen och Helensgården samt fornlämningar inom hela planområdet är skyddade enligt kulturmiljölagen. Kyrkparken, Boulognerskogen, Garpaparken, Nyströms kullar samt Sankta Elins och Sankt Sigfrids kyrkogårdar tillhör det gröna kulturarvet i centrala Skövde. Det är i det gröna kulturarvet som det finns flest fornlämningar registrerade i centrum (se karta i Ortsanalysen). Kulturmiljöprogrammet innehåller följande rekommendationer för närmiljön kring Hertig Johans torg och Kyrkparken som innehåller flera byggnader och andra lämningar som är skyddade enligt kulturmiljölagen:

Kulturhistorisk kärnmiljö inom planområdet.

”Kvarvarande delar av 1760 års stadsplan bevaras. Överhuvudtaget är det mycket väsentligt att bevara vad som fortfarande återstår av gatunät, tomtstruktur och bebyggelse och se det som en kvalitativ resurs i dagens levande stadsmiljö. Parkanläggningar, trädplanteringar och kvarvarande gatstensbeläggningar bevaras.

Den utpekade bebyggelsen bör underhållas med traditionella material och metoder som tar hänsyn till det kulturhistoriska värdet. Ny bebyggelse placeras med hänsyn till befintlig och ges en god utformning. Särskild hänsyn visas värdefulla gaturum såsom Kyrkparken med Kyrkogatan/Hertig Johans gata samt Hertig Johans torg/Rådhusgatan.”

Sankta Helena kyrka.

Riktlinjer för kulturmiljö

- Kulturmiljöprogrammet och fornlämningsregistret ska användas som underlag vid fortsatt planläggning.
- Hänsyn till stadens kulturhistoriska bebyggelsestrukturer och byggnader är särskilt viktigt inom Stadskärnan, Vasastaden och Västermalm. Utveckling inom dessa delar bör vara väl anpassade och avvägda mot de kulturhistoriska intressen som finns beskrivna i Skövdes kulturmiljöprogram.
- Norra delen av högskoleområdet var tidigare regementsområde, gamla T2, och det är viktigt att karaktären av den tidigare regementsområde bibehålles samt att den äldre bebyggelsens särdrag bevaras.
- Hänsyn ska tas till de industrihistoriska miljöerna inom Volvoområdet.

Industrilandskapet vid Volvo.

3.6 Riksintressen

Riksintressen är ett sätt att tillvarata nationella intressen som är unika för Sverige och dessa pekats ut i miljöbalkens hushållningsbestämmelser. Ett område som är utpekats som riksintresse ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden. Riksintressen syftar till att både skydda områden (ex riksintresse för naturvård) eller ge prioritet åt en särskilt viktig verksamhet (ex riksintresse för väg). Västra stambanan är det enda riksintresset inom planområdet. Riksväg 26 och riksväg 49 är riksintressen som berör Skövdes centrala delar då de passerar i närområdet.

Västra stambanan som förbinder Stockholm och Göteborg passerar genom Skövde stad. Järnvägen är av stor nationell vikt och inget får byggas inom 30 meter från stambanan. Framtida markberedskap för ett tredje spår ska beaktas vid all planläggning och bygglovhantering. Planförslaget bedöms inte innebära en påtaglig skada på Västra stambanan.

Väg 49 är en riksväg som sträcker sig från Skara till Askersund och som passerar utanför planområdets västra del när den passerar via Hallenbergsrondellen och vidare söderut. Väg 26 går strax utanför planområdet, öster om centrum. Väg 49 och 26 påverkar centrala Skövde då det finns trafikanter som väljer att passera genom centrala Skövde istället för att fortsätta på riksvägen som passerar utanför de centrala delarna.

En bit utanför centrummiljöerna finns områden som är av riksintresse för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård varav det närmsta är Billingen (riksintresse för naturvård och friluftsliv). Inget av dessa ligger dock inom eller i direkt anslutning till planområdet.

Riktlinjer för riksintressen

- Inget får byggas inom 30 meter från Västra stambanan, se vidare i ÖP 2025.
- Risk- och säkerhetsavstånd till järnvägen ska utredas i samband med detaljplanläggning i anslutning till järnvägsområdet.
- Risksituationen med avseende på farligt gods ska behandlas vid detaljplanering inom 150 meter från Västra stambanan eller väg 49.

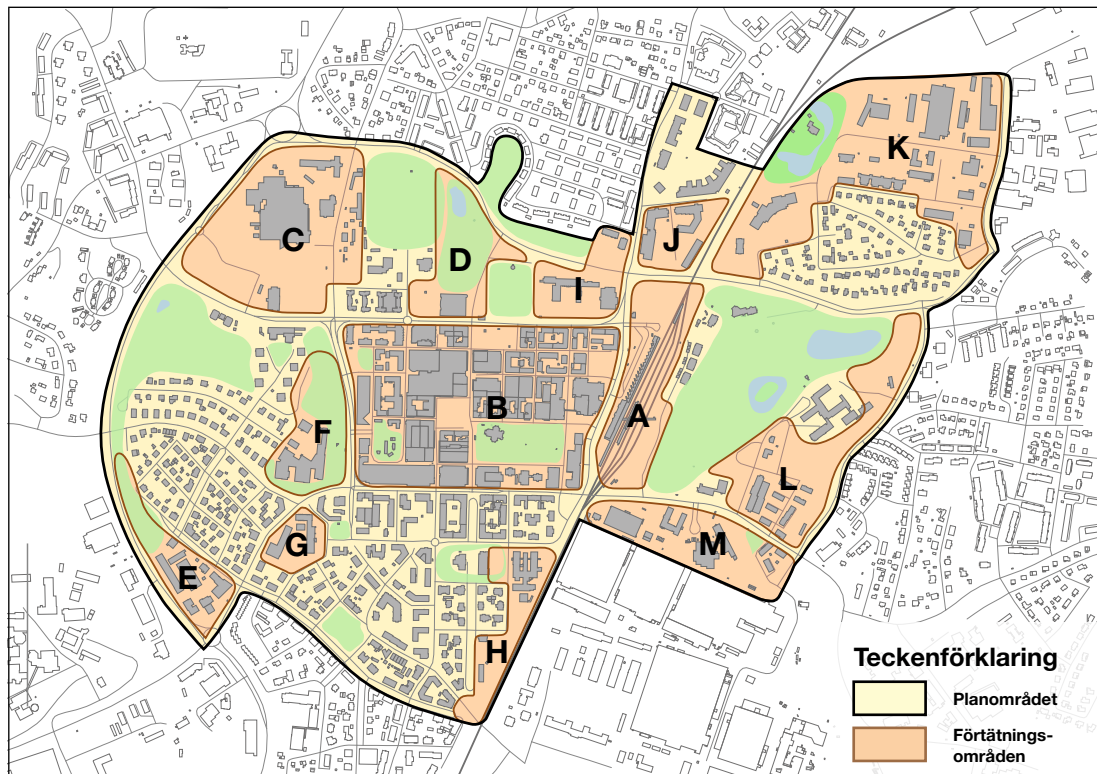
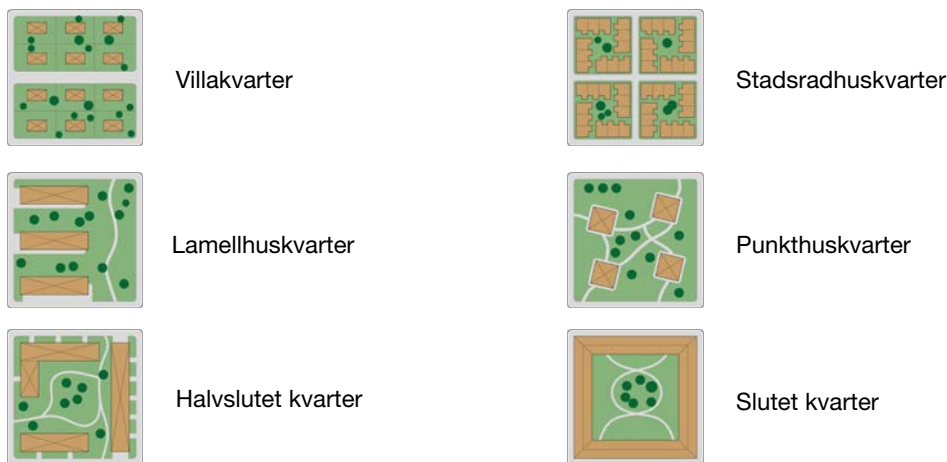
Västra stambanan passerar rakt genom centrala Skövde.

3.7 Förtätningsområden

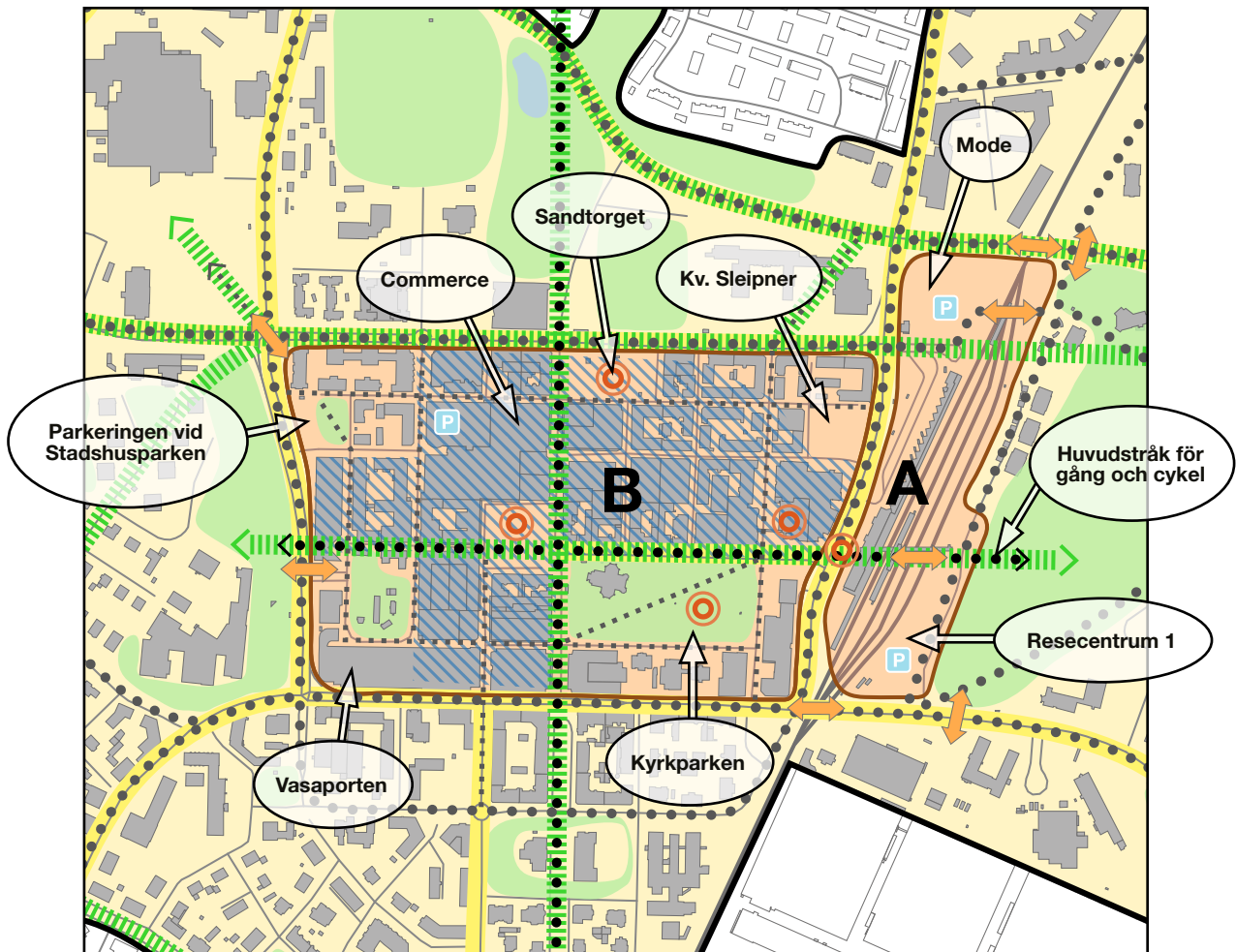
Delområden som omfattas av förslag till bebyggelsekomplettering kallas för förtättningsområden och har försetts med särskilda, mer detaljerade, riktlinjer. På kommande sidor visas inzoomningar för förtättningsområdena.

Symbolisk kvartersstruktur

För att ge en bättre bild av vilken övergripande karaktär som förordas inom några av de föreslagna förtättningsområdena har symboliska kvartersstrukturer tagits fram. Valet av bebyggelsestruktur inom ett kvarter påverkar områdets uttryck men det påverkar även möjligheten till stadsliv.

Förtättningsområden (A-M).

Förtättningsområde A och B. Kartan visar markanvändning av betydelse för valda förtättningsområden.

Teckenförklaring

	Planområde		Huvudstråk för gång och cykel
	Pågående markanvändning		Stråk för gång och cykel
	Förtättningsområde		Gångstråk
	Park		Sammanlänkande plats
	Handelsområde		Gata med ny gatukaraktär
	Grönstråk		Parkering
			Mötesplats tillförs/förtydligas inom området (symbolisk placering på kartan)

A - Resecentrum

Centrumkärnan, bestående av Resecentrum och Stadskärnan, utgör tillsammans motorn i centrala Skövde. Här är den levande blandstaden som mest tydlig och fungerande med sitt rika handels- och serviceutbud i kombination med läget vid Resecentrum.

Skövde har ett ansvar att tillhandahålla hög tillgänglighet och en god kollektivtrafik för att behålla sin regionala attraktionskraft. Staden ska kunna ta hand om en ökad andel kollektivtrafik från angränsande orter. Resecentrum är därför stadens och centrumets viktigaste målpunkt. Med sina ca 3,8 miljoner besökare per år sammanbinds Skövde med omvärlden både ur ett nationellt och regionalt perspektiv. Det är avgörande för Skövde att resecentrum kan fortsätta att utvecklas till en mer funktionell och attraktiv mötespunkt för staden och hela regionen.

Planarbeten inom förtätningsområdet

I korsningen Stationsgatan/Hjovägen finns en mycket strategisk tomt, kvarteret Mode, som har en nyckelroll i sammanlänkningen mellan resecentrum och högskoleområdet. Detaljplanarbete är påbörjat för kvarteret Mode. I detta arbete studeras stationsområdet och dess kopplingar mer detaljerat. I planen ingår arbete med Stationsgatan samt planering av ny bussangöring. Fördjupningens förslag till riktlinjer används som utgångspunkt i arbetet.

Under 2013 antogs en detaljplan fram för området direkt sydost om Skövde resecentrum, kallat Resecentrum 1, med syftet att göra det möjligt att uppföra ett kontors- och parkeringshus.

I anslutning till kontorshuset finns möjlighet att komplettera stationsmiljön med ett hotell som ansluter till Tubens norra sida. Detaljplaneläggning för denna del är ej påbörjad.

Direkt öster om område A ligger befintliga studentbostäder i tre punkthus. Söder om dessa och i direkt anslutning till område A finns möjligheter att komplettera med en fjärde byggnad för studentbostäder.

Riktlinjer för område A

Område för resecentrum med tillhörande verksamheter, kontor och pendelparkeringar.

- Området ska utvecklas för hållbara kombinationsresor där tåg-, buss-, cykel- och fotgängarperspektivet samordnas.
- I huvudstråket som sammanbinder resecentrum med Hertig Johans torg och Boulognerskogen är fotgängarperspektivet prioriterat.
- Övergångar och portar som skapar tydliga och trygga järnvägspassager är av stor strategisk betydelse inom området då de sammanlänkar västra och östra stadsdelarna med varandra. Närmiljöerna kring dessa övergångar och portar bör omgestaltas för att öka tillgängligheten och tryggheten inom området.
- Från resecentrum mot högskoleområdet finns ett viktigt gång- och cykelstråk som bör förtydligas i gestaltning och riktning genom området.
- Utbyggnad av Mode ska utföras med hänsyn till tomtens sammanlänkande funktion mellan resecentrum och högskoleområdet samt resecentrum och Boulognerskogen.

B - Stads kärnan

Stads kärnan hör till en av stadens äldsta strukturer i form av ett rutnätssystem som bygger på 1760 års stadsplan. Området tillhör Skövdes historiska kärnmiljö och kulturmiljön kräver generellt mycket stor varsamhet och att förändringar görs utifrån ett helhetsperspektiv.

Attraktiviteten i en stads kärna ligger i dess funktionsblandning och mångfald av intressen som samspelar inom samma yta. Här finns bland annat handel, offentlig och kommersiell service, kultur, arbetsplatser, bostäder och parker. För att kunna klara kraven som en mötesplats för regionens besökare och kommunens invånare så är det viktigt att utveckla Stads kärnan ur ett helhetsgrepp och se helhetsmiljön som en utgångspunkt för att utveckla attraktiviteten.

Två huvudstråk passerar genom Stads kärnan och möts vid Hertig Johans torg. Det öst-västliga stråket utmed Hertig Johans gata länkar samman Västermalm och Östermalm och det nord-sydliga stråket utmed Rådhusgatan sammanbinder Normalm med Vasastaden.

Hertig Johans Torg.

Riktlinjer för område B

Område för centrumverksamheter med inslag av bostäder.

Helhetsmiljön

- Stads kärnans viktigaste funktion är att vara mötesplats för såväl Skövde som för hela regionen.
- De två huvudstråken för gång och cykel som passerar genom Stads kärnan har en överordnad betydelse för kopplingen mellan stadsdelar i centrala Skövde.
- Handel och service ska prioriteras och utvecklas inom Stads kärnan och i första hand lokaliseras utmed huvudstråken.

- Gaturum och mötesplatser ska i större utsträckning användas för aktiviteter i form av evenemang, kultur- och nöjesliv.
- Hertig Johans gata bör utvecklas till en gångfartsgata där stadslivet prioriteras före fordonstrafiken.
- I Stads kärnan är det av stor vikt att skapa aktiverade bottenvåningar med publika verksamheter som gagnar stadslivet. Förutom de två huvudstråken så vore det välgörande att utveckla Torggatan, Staketgatan, Trädgårdsgatan, Kyrkogatan, Storgatan, Långgatan och Kungsgatan till mer aktiverade stråk inom Stads kärnan.
- P-husparkeringen i Vasaporten och Commerce är funktioner som är viktiga för Stads kärnans utveckling.
- Ny bebyggelse ska anpassa sig efter befintlig bebyggelsestruktur och övriga kulturhistoriska värden som finns i närmiljön och är beskrivna i Skövdes kulturmiljöprogram. Sankta Helena kyrka (med kyrkogård), hotell Scandic Billingen och Helensgården samt fornlämningar inom Stads kärnan är skyddade enligt kulturmiljölagen.
- I Stads kärnan kan påbyggnadsprojekt möjliggöras, dock krävs analys med hänsyn till stads kärnans struktur och värden.

Mötesplatser

- Hertig Johans torg är hjärtat i handelsområdet Stads kärnan. Torgytan bör användas mer för allmänna evenemang och aktiviteter som befolkar torget.
- Östra delen av Kyrkparken bör omgestaltas för att kunna medverka till ett rikare stadsliv.
- Sandtorget bör omgestaltas till en ny mötesplats för stadsliv. Västra delen av Sandtorget ingår i ett mycket viktigt gång- cykel och grönstråk som sammanbinder Stads kärnan med Norrmalm.
- Stadshusparken ska rustas upp och tillföras ett tydligt gångstråk som underlättar kopplingen mellan Stads kärnan och arenaområdet.

Förtätning

- Parkeringen vid Stadshusparken mot Badhusgatan bör kompletteras med en byggnad för bostadsändamål.
- Sandtorget bör kompletteras med en byggnad för främst handel- och serviceändamål.
- Återuppbyggnad av kvarteret Sleipner är en viktig komplettering till Stads kärnans kvartersstruktur och Stationsgatans gaturum. Kvarteret är strategiskt och innehållet bör anpassas gestaltningsmässigt och innehållsmässigt till de angränsande kvarteren. Huvudanvändningen av kvarteret är ej avsett för bostadsändamål.

Kvartersstruktur

- Inom de kvarter som omfattar Vasaporten samt Commerce föreslås på längre sikt en omvandling av de större kvarteren till mindre kvarter som är anpassade till Stads kärnans ursprungliga kvartersstruktur. Commerce är en av huvudattraktionerna för handeln i Stads kärnan men byggnadens slutna fasader norrut och västerut skapar baksidor inne i Stads kärnan som kan påverka utvecklingen mot nordväst på sikt. Vasaporten bör i sin västra del omgestaltas för att ge Stads kärnan en attraktiv framsida för besökande som kommer till centrum via Varnhemsgatan. Kvarteret kan med fördel delas upp i två delar med ett stråk som kopplar samman Helensparken och Richerts gata.

Förtättningsområde C och D. Kartan visar markanvändning av betydelse för valda förtättningsområden.

Teckenförklaring

	Planområde		Huvudstråk för gång och cykel
	Pågående markanvändning		Stråk för gång och cykel
	Förtättningsområde		Gångstråk
	Park		Sammanlänkande plats
	Parkyta som kan tas i anspråk för bebyggelse		Gata med ny gatukaraktär
	Grönstråk		Parkering
	Park/grön funktionsyta som tillförs/förtydligas inom området (symbolisk placering på kartan)		Mötesplats tillförs/förtydligas inom området (symbolisk placering på kartan)

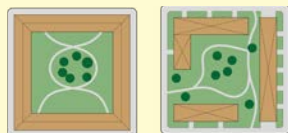
C - Arenaområdet samt kv. Motorn 1 och 5

I den nordvästra delen av planområdet finns Arena Skövde med närområde. Arenaområdet, med sina omkringliggande verksamheter och stora markparkeringar är en viktig pusselbit i utvecklingsstrategin som går ut på att skapa ett mer sammanhållet centrum. Arena Skövde är placerad ca 500 meter från Hertig Johans torg men avståndet upplevs som mycket längre i verkligheten. Att utveckla Arenaområdet med tillhörande stråk är en framtidssatsning med målsättning att förstärka centrala Skövde som en attraktiv och kreativ mötesplats. I området ingår även kvarteren Motorn 1 och 5 öster om Badhusgatan som bland annat innefattar ett ställverk. Ett planuppdrag är påbörjat med syfte att flytta ställverket till annan plats utanför planområdet.

Riktlinjer för område C

Område för idrott, utbildning, bostäder, kontor, park och parkeringshus. Ej handel.

Föreslagen kvartersstruktur:

- Målbild för Arenaområdet (se ÖP 2025) ska användas som underlag i fortsatt planarbete.
- Lämplig utveckling, innehåll, volymer, etappindelning och genomförande för området ska studeras i ett särskilt program för området.
- Möjligheten att inrymma en skola i anslutning till Arena Skövde ska studeras. I samband med planering för bostadsändamål ska behovet och möjligheten att samlokalisera en förskola med bostadsbebyggelsen studeras.
- Gång- och cykelstråk mot Stads kärnan, resecentrum och Västerhöjdsgymnasiet ska prioriteras.
- Mötesplats/aktivitetstorg bör tydliggöras där arenans entré möter det diagonala stråket i området.
- Entrén/stadsporten till centrum ska markeras vid infarten till Majorsgatan vid Badhusrondellen. Detta kan göras med bebyggelse eller annat rumsskapande element.
- Ny bebyggelse bör till form och funktion bidra till att stärka upp det diagonala stråket samt Norra Bergvägens och Badhusgatans gaturum.
- Bebyggelse mot Vadsbovägen bör placeras så att det får en bullerdämpande effekt på den övriga delen av området.
- Variationer i våningshöjder och fasadutformning eftersträvas. Våningshöjder ska alltid avvägas mot den visuella kopplingen till Billingen. Områdets sydvästra delar mot Norra Bergvägen tål högre våningshöjder som förhåller sig till sammanhanget i gaturummet. Förutsättningar finns för lite större bostadsvolymer.
- Arenabyggnaden bör framhävas som ett landmärke i området för orienterbarheten.
- Området ska även fortsättningsvis vara en viktig parkeringsnod i centrala Skövde.
- Området förutsätter ett brett deltagande av aktörer i programarbetet och där genomförandefrågorna är viktiga att ha med parallellt i arbetet.

D - Garpaparken och kv. Diana

Garpaparken mellan Norrmalm och Stadskärnan kan bli en betydligt bättre länk mellan stadsdelarna. Att utveckla det nordvästra området och skapa en sammanhållen stadsmiljö är av stor betydelse för hela centrum. Garpaparken är ett av centrums större parkområden som sammanbinder Stadskärnan med Norrmalm. I parken finns Garpadammen med en viktig funktion för stadens dagvattenhantering.

Kv. Dianas markparkering invid Garpaparken.

Parkområdet är en viktig länk mellan delområden i staden men upplevs otrygg för gående och cyklister under mörkrets timmar. Omgestaltning av parken i kombination med bebyggelsekomplettering kan minska områdets barriäreffekt.

I anslutning till parken finns kvarteret Diana som idag har markparkering. I en färdig detaljplan för kvarteret tillåts en större parkeringsanläggning och bostäder inom samma byggrätt.

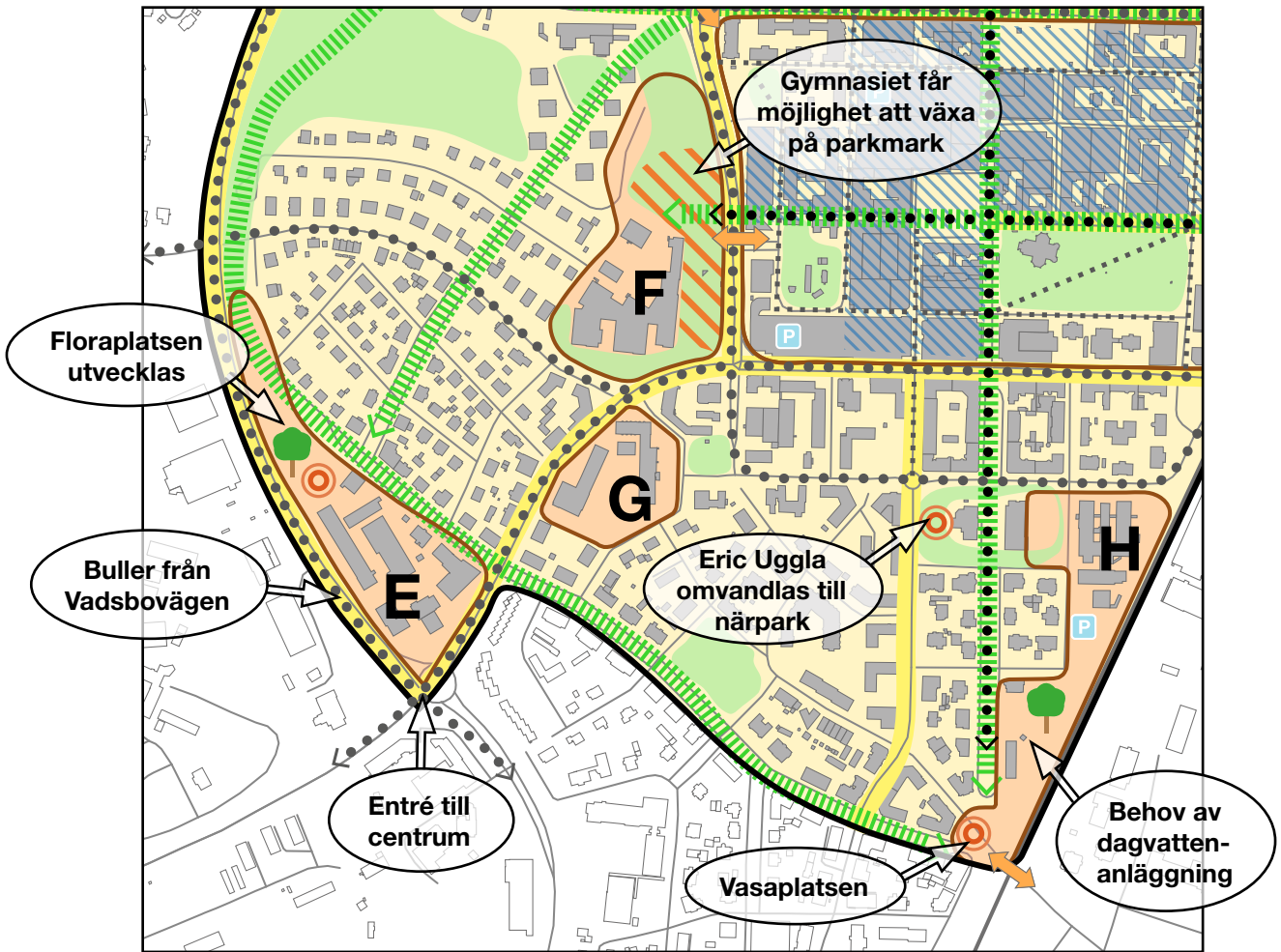
Riktlinjer för område D

Område för bostäder, parkering (kv. Diana), park och dagvattenhantering.

Föreslagen kvartersstruktur:

- Garpaparken ingår i huvudstråket för gång- och cykeltrafik samt grönska som sammanbinder Stadskärnan med Norrmalm. Den sammanlänkande effekten bör stärkas inom området.
- Bostadsbebyggelse föreslås i en mindre del av parken utmed Rådhusgatan för att skapa ett tryggare stråk mellan Stadskärnan och Norrmalm, vilket även kan bidra till att länka samman stadsdelarna bättre.
- En gång- och cykelpassage i plan vid Majorsgatan föreslås komplettera den befintliga gång- och cykeltunneln. Passagen bör utföras i kombination med trafiksäkerhetshöjande åtgärder på Majorsgatan.
- Garpaparken bör förädlas och få en tydligare parkkaraktär. Garpadammen i parken har en viktig dagvattenfunktion i staden. Dammen som svämmar över emellanåt bör ses över för att få en bättre funktion.
- Ett parkeringshus alternativt parkering i kombination med bostäder bör anläggas inom kvarteret Diana utmed Staketgatan. Bebyggelsen bör till form och funktion bidra till att stärka Staketgatans gaturum.
- Gång- och cykelvägen under Staketgatan vid kvarteret Diana ska bevaras som ett stråk ut i Garpaparken.
- I samband med planering för bostadsändamål ska behovet och möjligheten att samlokalisera en förskola med bostadsbebyggelsen studeras.

Förtättningsområde E, F, G och H. Kartan visar markanvändning av betydelse för valda förtättningsområden.

Teckenförklaring

	Planområde		Huvudstråk för gång och cykel
	Pågående markanvändning		Stråk för gång och cykel
	Förtättningsområde		Gångstråk
	Park		Sammanlänkande plats
	Parkyta som kan tas i anspråk för bebyggelse		Gata med ny gatukaraktär
	Grönstråk		Parkering
	Park/grön funktionsyta som tillförs/förtydligas inom området (symbolisk placering på kartan)		Mötesplats tillförs/förtydligas inom området (symbolisk placering på kartan)

E - Floraplatsen och kv. Duvan

Vasastaden och Västermalm är med sin stenstad med ståtliga tidstypiska byggnader, luftiga stadsplan och trädkantade esplanadgator ett signum för Skövde och utgör en viktig del av stadens identitet.

Utmed Vadsbovägen, vid Hallenbergsrondellen, finns ett mindre verksamhetsområde som kallas för kvarteret Duvan. I direkt anslutning till området norrut ligger Floraplatsen, en grönyta som används av närboende för rekreation, grill och lek.

Riktlinjer för område E

Område för bostäder, kontor, verksamheter och park/grön funktionsyta.

Föreslagen kvartersstruktur:

- Mark ska reserveras för park/grön funktionsyta inom området, förslagsvis i norra delen. Ett ökat antal bostäder i området förstärker behovet av grönytan. Floraplatsen har potential att utvecklas till en närpark för centrums sydvästra bostadsområden. Grönytans koppling mot Nyströms kullar bör stärkas.
- Genom området ska mark reserveras för ett stråk för en framtida eventuell väg- och/eller gång- och cykelförbindelse över Vadsbovägen.
- Ny bebyggelsestruktur ska anpassas till Västermalms kvartersstruktur.
- Bebyggelse mot Vadsbovägen bör placeras så att det får en bullerdämpande effekt på bakomliggande bebyggelse.
- Vid korsningen Vadsbovägen/Varnhemsgatan bör entrén/stadsporten till centrum markeras. Detta kan göras med bebyggelse eller annat rumsskapande element.
- I samband med planering för bostadsändamål ska behovet och möjligheten att samlokalisera en förskola med bostadsbebyggelsen studeras.

F - Västerhöjd

Västerhöjdsgymnasiet ligger på en höjd direkt norr om Stadskärnan. Gymnasiet har ca 1 500 elever idag och har behov av att utöka sin utbildningsverksamhet på sikt. Öster om gymnasiebyggnaden finns naturområdet Västerhöjdskullen med viktiga gångstråk mot arenaområdet och vidare bort mot Nyströms kullar.

40 % av gymnasieskolans elever pendlar in till Skövde från närområdena och flödet av elever genom centrum berikar stadslivet. Många elever som pendlar med tåg passerar rakt genom Stadskärnan.

Riktlinjer för område F

Område för utbildning.

- Gång- och cykelstråk mellan Västerhöjd och Stadskärnan samt Västerhöjd och Arenaområdet ska prioriteras.
- Passagen över Badhusgatan mellan stadshuset och Västerhöjd kan med fördel omgestaltas så att en platsbildning sträcker sig över gatans utrymme och prioriterar gåendeströmmar.
- Ny bebyggelse ska till form och funktion bidra till att stärka upp Badhusgatans gaturum.
- Utveckling av skolan bör ske med hänsynstagande till naturmiljön vid Västerhöjdskullen för att på bästa sätt både tillgodose skolans utvecklingsbehov och parkmiljöns funktion i närområdet.

Västerhöjd gymnasium.

G - Läroverket

Läroverket med sin karaktäristiska röda tegelfasad byggdes kring 1930 och ersatte därmed gamla Läroverket (som idag inhyser Göteborgsoperan vid Eric Ugglas plats).

Läroverksbyggnaden ska bevaras.

Läroverket med omkringliggande byggnader används idag för utbildningsändamål.

Riktlinjer för område G

Område för utbildning och kontor.

Föreslagen kvartersstruktur:

- Den äldre läroverksbyggnaden ska bevaras och eventuell ny bebyggelse i området ska anpassa sig efter bebyggelsestrukturen och övriga kulturhistoriska värden som finns i närmiljön.
- Ny bebyggelse ska till form och funktion bidra till att stärka Varnhemsgatans föreslagna gatukaraktär som huvudgata med rumslig stadskaraktär.
- Läroverksbyggnaden som fondmotiv i Skolgatans avslut ska beaktas.
- Möjligheten att inrymma en skola inom området ska studeras.

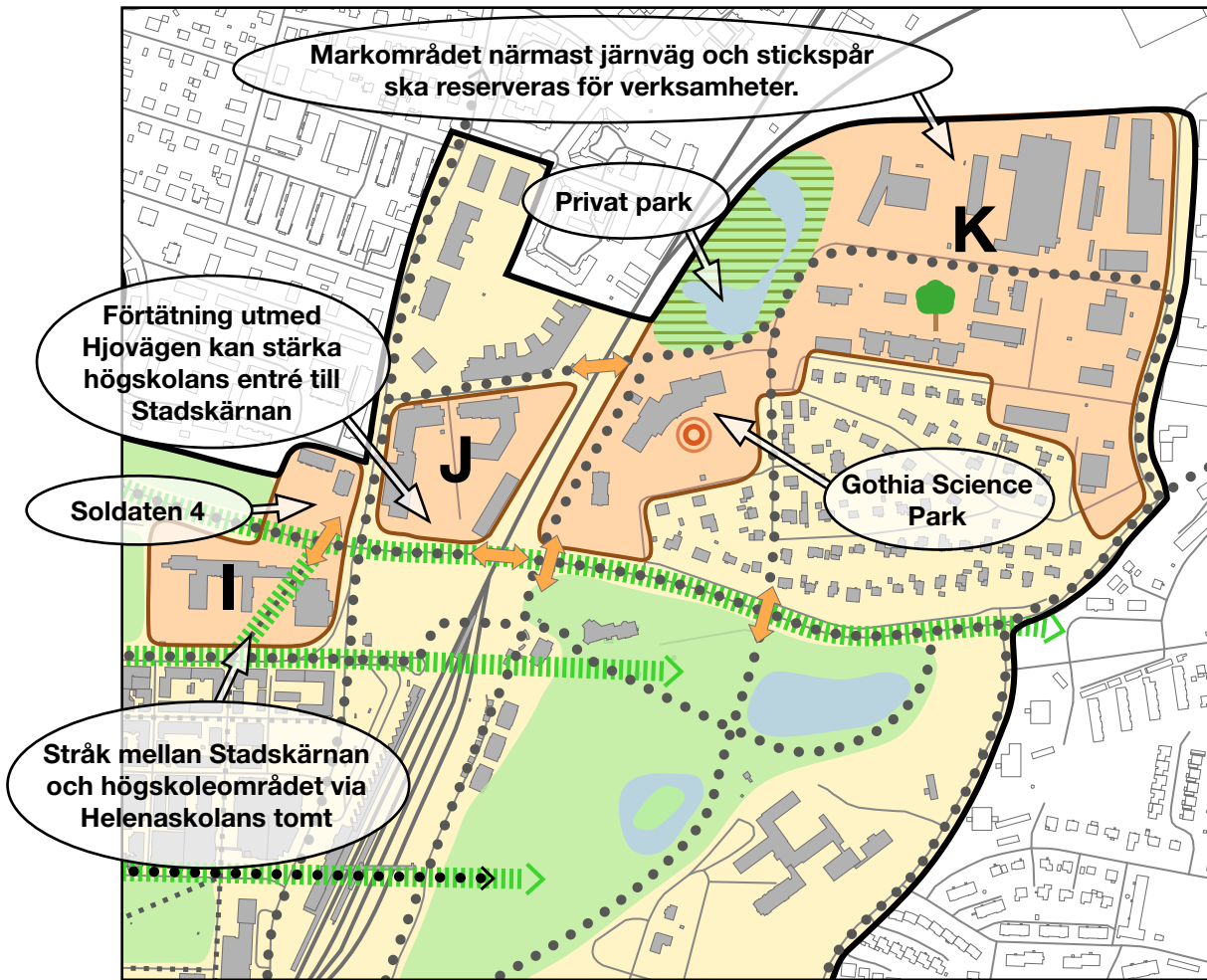
H - Vasaplatsen

I området finns bland annat kontorsverksamhet (t. ex. polisen och tingsrätten), ostrukturerade parkeringsytor och övrig impedimentmark. Vasaplatsen, där Vasagatans och Drottninggatans esplanader möts, har potential att utvecklas till en mötesplats. Ett parkeringshus kan anläggas inom området för att tillgodose parkeringsbehovet för både verksamheter och boende i närområdet. En omstrukturering av ytorna skulle medföra möjlighet att utveckla både en mindre park och ytor för dagvattenhantering.

Riktlinjer för område H

Område för kontor, parkering, park och dagvattenhantering.

- Vasaplatsen är i behov av en omgestaltning för att kunna utvecklas till en mötesplats.
- En mindre park kan komplettera de gröna stråken som passerar området.
- I området finns behov av magasin för fördröjning av dagvatten, ovan eller under mark. Förslagsvis kan detta ske i samband med anläggning av en ny park alternativt i stenkistor under parkeringsytor.
- Parkering i p-hus föreslås i anslutning till järnvägen då det finns många arbetsplatser och boende i närområdet.

Förtättningsområde I, J och K. Kartan visar markanvändning av betydelse för valda förtättningsområden.

Teckenförklaring

	Planområde		Huvudstråk för gång och cykel
	Pågående markanvändning		Stråk för gång och cykel
	Förtättningsområde		Gångstråk
	Park/privat park		Sammanlänkande plats
	Grönstråk		Gata med ny gatukaraktär
	Park/grön funktionsyta som tillförs/förtydligas inom området (symbolisk placering på kartan)		Mötesplats tillförs/förtydligas inom området (symbolisk placering på kartan)

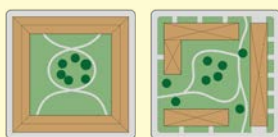
I - Helenaskolan och kv. Soldaten 4

I den nordöstra delen av planområdet finns en potentiell utvecklingszon där behovet av en strukturerad stadsmiljö med sammanlänkande effekter är stort. Högstadieskolan Helenaskolan ligger placerad i ett strategiskt område som tillsammans med en obebyggd tomt på andra sidan Majorsgatan, Soldaten 4, är en del av den utvecklingszon som sammanbinder Marie-sjöområdet och högskoleområdet med Stadskärnan.

Riktlinjer för område I

Område för utbildning, kontor och bostäder.

Föreslagen kvartersstruktur:

- Gång- och cykelstråket mellan Stadskärnan och högskoleområdet ska stärkas genom kvarteret där Helenaskolan är lokaliserad idag. Trädgårdsgatans norra del utgör en bra utgångspunkt för stråket.
- Eventuell ny bebyggelse på Helenaskolans tomt ska stärka Staketgatans gaturum till form och funktion samt samspela med kvartersstrukturen och kulturhistoriska värden i den angränsande Stadskärnan.
- Bebyggelsen på Soldaten 4 bör till form och funktion bidra till att stärka gaturummet i Mörkekorset och ska anpassas efter det bullerstörda läget.
- Aktiverade bottenvåningar är viktigt i det strategiska läge som området har.
- I samband med planering för bostadsändamål ska behovet och möjligheten att samlokalisera en förskola med bostadsbebyggelsen studeras.

J - Södra delen av högskoleområdet

Området ingår i den kreativa utvecklingszon där Mariesjöområdet och Högskolan i Skövde sammanlänkas med Stadskärnan och resecentrum. Direkt norr om förtätningssområdet fortsätter högskoleområdet i den del som har sitt ursprung i regementet gamla T2. Ur ett stadsbyggnadsperspektiv upplevs förtätningssområdet som anonymt i den delen där högskolan möter staden. Det vore välgörande för stadsbilden att få en tydligare entrépunkt till högskoleområdet från resecentrum och Stadskärnan.

Riktlinjer för område J

Område för utbildning, kontor och studentbostäder.

- Stråk som sammanbinder högskoleområdet med resecentrum och Stadskärnan ska prioriteras.
- Åtgärder som kan lyfta områdets entré mot Stadskärnan och resecentrum prioriteras.
- Inom högskoleområdet bör bebyggelsen kompletteras utmed Hjovägen. Högskolan bör profilera sig mot Stadskärnan och resecentrum med ett arkitektoniskt och gestaltningsmässigt landmärke. Kompletteringen kan bidra till att stärka Högskolan i Skövdes identitet, stärka gaturummet i Mörkekorset och samtidigt medverka till skapa en bullerfri innergård för högskolans verksamhet.

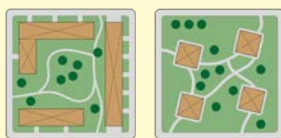
K - Mariesjöområdet

Mariesjöområdet spelar en nyckelroll när det gäller att förstärka centrum öster om järnvägen. Området ingår i en kreativ utvecklingszon som sammanlänkar Mariesjöområdet och Högskolan i Skövde med Stadskärnan och resecentrum. Här finns Gothia Science Park som en kreativ plats där studenter och företag möts. Området var en gång platsen för ett av landets första industriella tegelbruk. Idag består området främst av blandade verksamheter men i den östra delen finns inslag av bostäder. Inom Mariessjöområdet finns en större privat tomt som inrymmer den före detta huvudbyggnaden med omkringliggande parkanläggningar (från ca 1869) som tillhörde dåvarande stadsländeriet Mariesjö.

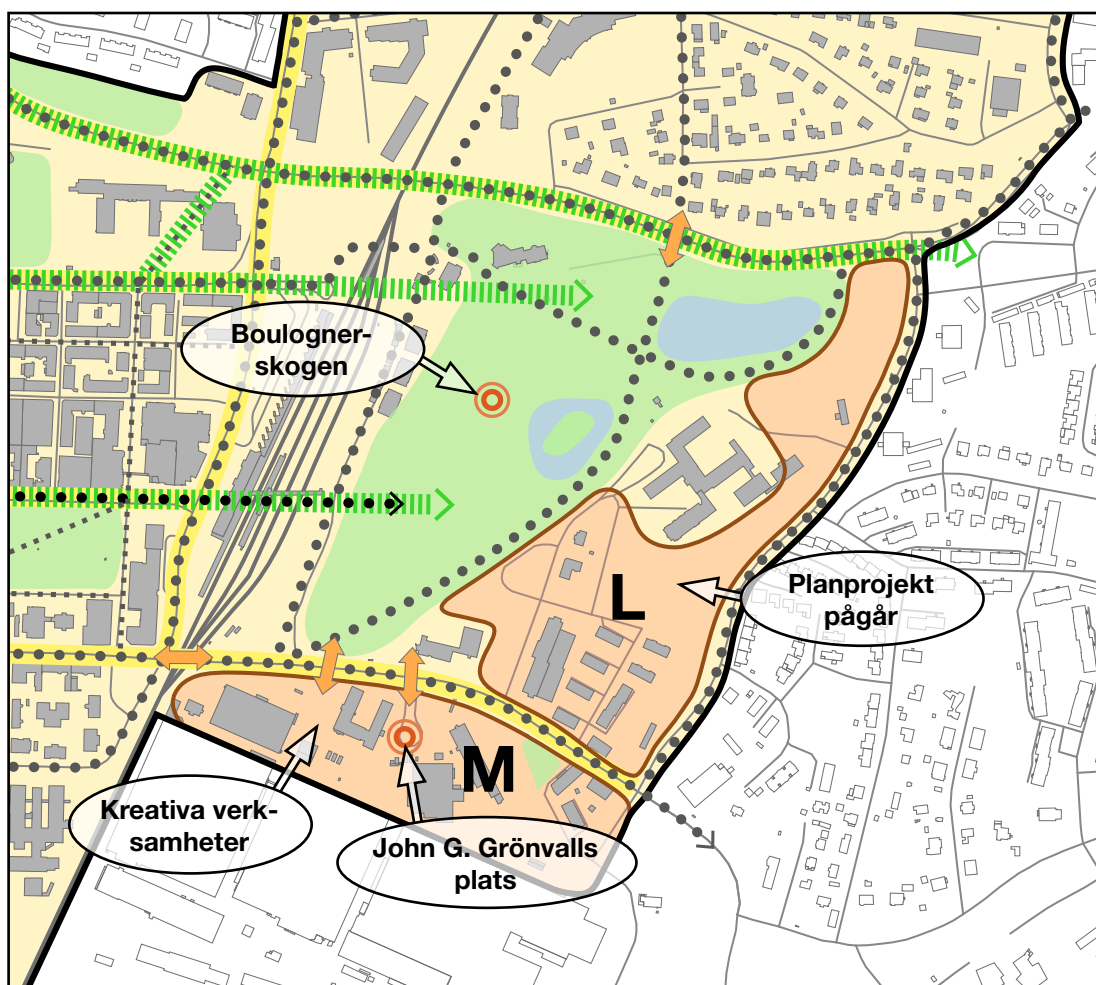
Riktlinjer för område K

Område för kontor, verksamheter, utbildning, bostäder, studentbostäder och park.

Lämpliga kvartersstrukturer:

- Lämplig utveckling, innehåll, volymer, etappindelning och genomförande ska studeras i ett särskilt program.
- Det är nödvändigt att stärka och utveckla kvartersstrukturen i området bland annat genom att skapa fler stråk inom området och integration med omkringliggande kvarter.
- Gång- och cykelstråk som sammanlänkar området med högskolan, resecentrum, stadskärnan och Boulognerskogen är prioriterade.
- Entrén till Gothia Science Park (och särskilt kring Portalen) bör studeras för att bli mer välkomnande för gående och cyklister.
- Den privata större parkanläggningen i området har funktionen som en grön lunga. Funktionen är viktig att bevara i ett långsiktigt perspektiv.
- Inom området finns förutsättningar för högre hushöjder och större bostadsvolymer.
- Verksamheter ska placeras som en skyddande barriär mot järnvägen inklusive stickspår. I samband med fortsatt planering ska risk- och säkerhetsavstånd utmed järnvägen bedömas. Vidare bör behovet av en uppställningsplats i Skövde för fordon lastade med farligt gods lösas senast i samband med programarbetet för område K.
- I samband med planering för bostadsändamål ska behovet och möjligheten att samlokalisera en förskola med bostadsbebyggelsen studeras.
- Området förutsätter ett brett deltagande av aktörer i programarbetet och där genomförandefrågorna är viktiga att ha med parallellt i arbetet.

Förtättningsområde L och M. Kartan visar markanvändning av betydelse för valda förtättningsområden.

Teckenförklaring

	Planområde		Huvudstråk för gång och cykel
	Pågående markanvändning		Stråk för gång och cykel
	Förtättningsområde		Gångstråk
	Park		Sammanlänkande plats
	Grönstråk		Gata med ny gatukaraktär
			Mötesplats tillförs/förtydligas inom området (symbolisk placering på kartan)

L - Ekedalsområdet

Sydöstra delen av planområdet omfattar två delområden som är viktiga för att förstärka centrum öster om järnvägen. Områdena ligger i direkt anslutning till stadsparken Boulognerskogen.

Under 2013 bjöd kommunen in till en markanvisningstävling för Ekedalsområdet (norr om Brunnsvägen) med målsättningen att få en samlad fysisk målbild för utvecklingen av området. Detta har lett vidare till att planarbeten, ett område för förskola och ett annat för bostäder, pågår för delar av Ekedalsområdet där utformningsfrågorna studeras mer i detalj.

Riktlinjer för område L

Område för bostäder och kontor (planarbete pågår, 2014, för större delen av området).

Lämpliga kvartersstrukturer:

- Ny bebyggelse ska funktionellt och visuellt koppla samman stadsdelen Östermalm med Boulognerskogen och Stadskärnan.
- Nya bostäder tillåts ej söder om Brunnskatan.
- I södra delen ska ny bebyggelse stödja och komplettera befintlig gatu- och bebyggelsestruktur.
- I samband med planering för bostadsändamål ska behovet och möjligheten att samlokalisera en förskola med bostadsbebyggelsen studeras.

Område L angränsas i nordöstra delen av punkthus (utanför planområdet).

M - Volvo möter staden

I den kreativa zonen mellan Volvo och Boulognerskogen finns verksamheter som till exempel Volvogymnasiet, frisörutbildning, ungdomens hus (Nyeport) och Balthazar Science Center för barn och vuxna. Volvområdet utgör en av Skövdes mest betydelsefulla industrihistoriska miljöer. Vid John G Grönvalls plats utvecklar Volvo en ny entré- och besöksbyggnad. Inom området finns potential att utveckla fler mötesplatser där vuxna, barn och ungdomar möts.

Riktlinjer för område M

Område för utbildning och verksamheter.

- Åtgärder som sammanlänkar området med Stadskärnan och Boulogerskogen är prioriterade.
- När gåendeströmmarna till området ökar kan platsen mellan John G Grönvalls plats och Boulognerskogen, som omfattar del av Kavelbrovägen, med fördel omgestaltas så att platsbildningen sträcker sig över gatans utrymme och inbjuder till gångpassage.
- Fler kreativa verksamheter där vuxna, ungdomar och barn möts bör utvecklas inom området.
- En utveckling av Västgöta Bengtssons plats skulle bidra till områdets kreativa karaktär.
- Området angränsar till Kavelbrovägen som i sin sträckning Varnhemsgatan-Kungsgatan-Kavelbrovägen föreslås omvandlas till en huvudgata med rumslig stadskaraktär vilket innebär att rumsbildande element såsom exempelvis trädplanteringar kan stärka gatans karaktär.
- Hänsyn ska tas till de industrihistoriska miljöerna i området.

Miljöbilder från område M, Nyeport och Balthazar Science Park.

3.8 Mötesplatser med potential

Mötesplatser kan bestå av allt ifrån vägkorsningar, gator, byggnader, torg, parker med mera och kan kategoriseras på många olika sätt. Det finns många mötesplatser i området och planförslaget beskriver inte alla utan fokuserar på redan befintliga ytor utomhus som kan behövas ses över för att få ett uppdaterat innehåll och/eller ny funktion.

Centrala Skövdes mötesplatser bör ges olika karaktärer för att kunna locka fler besökare. Mötesplatserna är inte bara till för regionens besökare utan kommer även få en allt tydligare roll som förlängning av de närboendes vardagsrum i takt med att allt fler flyttar in till centrum.

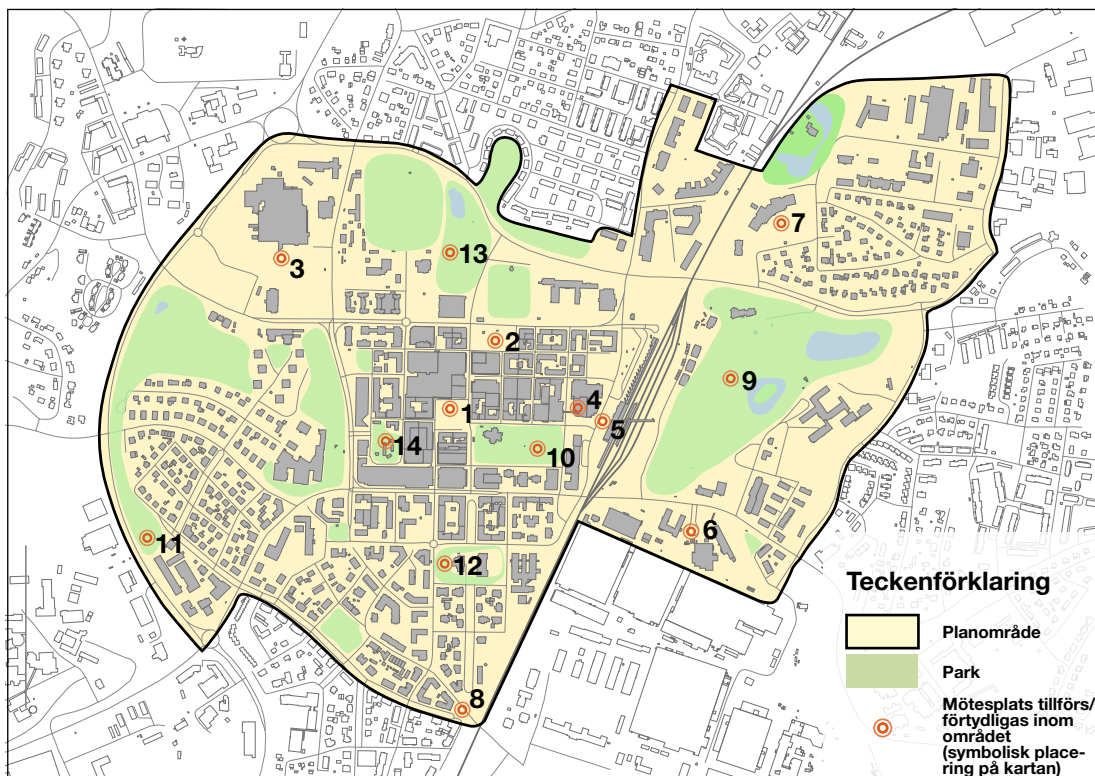
Aktivitetstorg för olika ändamål

1. Hertig Johans torg – samlings- och evenemangstorget

Torget är centralt beläget mitt i korsningen av de två huvudstråken Hertig Johans gata och Rådhusgatan. Torget angränsar även till Commerce och omgärdas av gågator. Det är avgörande för ett torg av denna storlek att det befolkas och används. Hertig Johans torg bör förbli öppet och flexibelt för att kunna rymma aktiviteter och tillfälliga evenemang.

2. Sandtorget- Stads kärnans nya ”Lilla torg”

Sandtorget är till stora delar en parkeringsyta idag. Torget har potential att utvecklas till en viktig ny mötesplats i staden samtidigt som en liten del av ytan kan bebyggas för i huvudsak handel- och serviceändamål. På Sandtorget finns förutsättningar att skapa två mindre mötesplatser varav den ena kan bli ett grönt parkrum i torgets västra del där grönstråk och huvudstråk för gång- och cykel passerar. Det andra parkrummet kan bli ett intimt serveringstorg för café/restaurangverksamhet sommartid och eventuellt kan även torghandel inrymmas här på sikt.

Mötesplatser med utvecklingsförslag inom planområdet.

3. Arenatorget – arrangemang kopplat till arenans verksamhet

Där det diagonala stråket leder in i arenaområdet och möter arenan bör en spännande mötesplats bildas i samband med utveckling av hela området. Idag finns en påbörjad yta som i en framtida miljö kan få en tydligare aktiv karaktär. Vid arenaarrangemang är det naturligt att platsen framför blir en marknadsföringsyta med möjlighet att välkomna besökare till området. Platsen kan även fungera som en tydlig gräns mellan Arena Skövde och de närliggande bostäder och verksamheter som kan tillkomma inom området.

4. Kulturtorget - ny kulturarena

Kulturhusets torg skulle kunna få en mycket tydligare karaktär med kulturellt innehåll. Konst, musik och andra kulturella aktiviteter bör i större utsträckning använda ytorna och vid större arrangemang bör torget få en naturlig koppling till Kyrkparken som kan användas som extra-resurs för kulturella evenemang.

5. Resecentrumtorget - kommunikationstorget

Hela resecentrum är en enda stor mötesplats. Det är av stor vikt att stadens viktigaste målpunkt även har tydliga samlingsytor i anslutning till byggnaden. Framför resecentrum bör ett tydligare kommunikations- och mötestorg skapas. Mötestorget ska vara både välkomnande och samtidigt tydligt visa riktning mot stadens stråk för de som ska vidare mot exempelvis Stads kärnan eller Högskolan i Skövde. På resecentrums östra sida bör kopplingen mot Boulognerskogen (Tuben med närmiljö) stärkas.

6. John G Grönvalls plats – kreativitetstorg för vuxna, barn och ungdomar

John G Grönvalls plats är idag främst en hårdgjord trafikplats där entrén till Volvoområdet möter övriga staden. I området finns även Nyeport (Ungdomens hus), gymnasieutbildning och andra verksamheter. Här finns potential till att skapa en plats som flödar av energi och kreativitet. På platsen bör bästa gestaltningen studeras för att skapa en sammanlänkande effekt mellan platsen och Boulognerskogen/övriga centrum. Kavelbrovägen som passerar vid platsen har en viktig funktion för stadens trafikstruktur och platsens utformning bör därför avvägas noga mellan gåendes intressen och fordonstrafiken.

John G Grönvalls plats.

7. Gothia Science Park – mötet mellan utbildning och verksamheter

Närområdet till Gothia Science Park, och särskilt Portalen, borde få en mer välkomnande gestaltning. Idag upplevs flertalet av ytorna i anslutning till Gothia Science Park som baksidor och det finns möjligheter att skapa mer välkomnande entréplatser som symboliserar innehållet i byggnaderna bättre.

8. Vasaplatsen - omvandlad mötesplats

Vasaplatsen, där Vasagatans och Drottninggatans esplanader möts, har potential att utvecklas till en fin mötesplats i de sydvästra delarna av planområdet. En omstrukturering av närytorna skulle även kunna innebära en möjlighet att utveckla en mindre park i området.

Gröna mötesplatser med stor potential

Centrums parker och gröna stråk har en stor utvecklingspotential. Många parker består i huvudsak av klippta gräsytor med träd. De mindre parkerna i centrum kan med fördel utvecklas till fler unika karaktärer och de större parkerna kan kompletteras med fler variationer. Nedan beskrivs exempel hur några av dessa mötesplatser kan utvecklas på sikt. Fler av stadens parker beskrivs i avsnitt 3.9 Utveckla det gröna med fler parkkaraktärer.

9. Boulognerskogen – den stora stadsparken

Boulognerskogen är det centrala områdets mest utnyttjade parkresurs med tanke på storleken. Inom området finns plats att utveckla alla tänkbara karaktärer som en stor stadspark kan innehålla. Aktiverade delar, rekreativa delar, dagvattenhantering, biologiska värdemiljöer, sociala mötesplatser, lummighet, öppenhet – allt får plats.

Ett gestaltungsprogram från 2012 finns framtaget för parkens utveckling. Genomförandet av de föreslagna rekommendationerna kommer att stärka parkens identitet samt öka användningen av de värdefulla ytorna. En nyligen invigd badsjö är ett exempel på en åtgärd som stärker attraktiviteten. Parkens funktion för stadens dagvattenhantering kan gärna manifesteras med någon form av pedagogisk och välutförd dagvattenstation som kan användas i utbildningssyfte.

Badsjön i Boulognerskogen är ett utmärkt exempel på en ny mötesplats.

10. Kyrkparken – stadslivet får ta plats

Kyrkparken är den mest centrala parken i Skövde och upplevs som en oas mitt i centrum. Parken används ofta som passage. Här finns förutsättningar att utveckla en mer aktiverad karaktär i den östra delen samt en mer rekreativ/kulturell karaktär i den västra delen kring kyrkan. Förslaget att omvandla den intilliggande Hertig Johans gata till en gångfartsgata för stadsliv bör även få genomslag i Kyrkparken som i den östra delen bör omgestaltas för att även den inrymma mer stadsliv. Parken är stor nog att få plats med både rofylldhet och aktivitet i kombination med en fantastisk grönska.

Under matfestivalen befolkas även Kyrkparken.

11. Floraplatsen – omvandling till närpark

Grönyta som har potential att utvecklas till en närpark för den sydvästra delen av planområdet. Idag saknas det en funktionell närpark i denna del av planområdet. Området nyttjas redan idag av närboende men kan med ny gestaltning få ett större värde som mötesplats för socialt umgänge, lek, grill och andra aktiviteter.

12. Eric Ugglan – omvandling till närpark

Då Tingshusparken föreslås bebyggas med bostäder (pågående planprojekt) föreslås Eric Ugglan ta över Tingshusparkens roll som närpark utmed Storgatan. Parken behöver utvecklas för att få ett bättre innehåll så att den fungerar som rekreativmiljö för närboende i området.

13. Garpaparken – tryggare park med dagvattenhantering

Garpaparken är en grön oas i området som sammanbinder Norrmalm med Stadskärnan. Två kyrkogårdar angränsar till parken västerut och österut vilket skapar en större grönyta ur ett fågelperspektiv. De är dock inte direkt sammankopplade i stadsmiljön då topografi och vägar avskiljer dem från varandra. I parken finns Garpadammen som fyller en viktig funktion för stadens dagvattenhantering. I området föreslås en mindre bebyggelsekomplettering, i parkens östra del utmed Rådhusgatan, för att skapa ett tydligare och tryggare stråk för gående och cyklister genom området. Kvarvarande del av Garpaparken bör rustas upp för att öka tryggheten i parkområdet. Garpadammen behöver åtgärdas för att klara en högre dagvattenbelastning.

14. Helensparken - kulturhistorisk oas

Helensparken utmärker sig som en kulturhistorisk oas i Stads kärnan. Lekmiljöer för barn, café och en kulturell karaktär gör parken till en värdefull pärla i närheten av Stads kärnans handelskvarter. En fortsatt utveckling av parken med anspelning på det kulturhistoriska arvet kan förtydliga karaktären ytterligare.

Helensparken är Stads kärnans kulturhistoriska oas.

Generella riktlinjer för mötesplatser

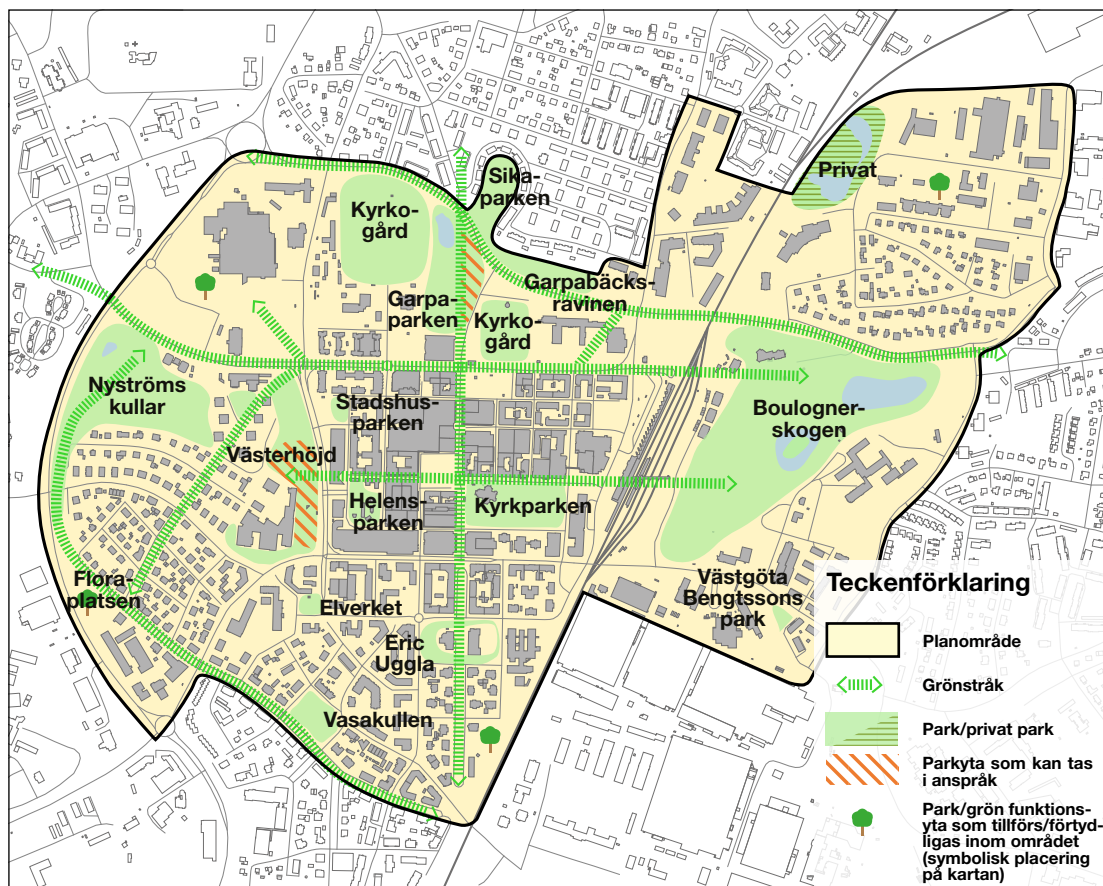
- Se möjligheten i befintliga mötesplatser framför utveckling av helt nya.
- Skapa fler lekmöjligheter för barn gärna i form av kombinationer som på andra sätt stärker stadsmiljön exempelvis klättrvänlig konst, spännande former och rum som tål användning och inte bara beskådning.
- Ett gestaltungsprogram för det offentliga rummet behöver upprättas (där bland annat möteplatser ingår). Fokus ligger på att utveckla tydliga och unika karaktärer för mötesplatser i centrum.
- Se vidare i texten för riktlinjer för varje enskild plats, numrerade 1-14.

3.9 Utveckla det gröna med fler parkkaraktärer

Centrala Skövdes parker och gröna stråk har en stor utvecklingspotential. Många parker består av i huvudsak klippta gräsytor med träd. De mindre parkerna i centrum kan med fördel utveckla fler unika karaktärer och de större parkerna kan kompletteras med fler variationer. Karaktärer som eftersträvas i parkmiljöer kan vara exempelvis den vilda parken, den prydliga parken, den artrika parken, den rofyllda parken, den kulturhistoriska parken, allmanningen m fl. De gröna stråken består i huvudsak av mer eller mindre sammanhängande trädmiljöer såsom esplanader, alléer eller dungar av träd. Trädmiljöerna är en del av stadens identitet och för att förstärka dessa bör ett gestaltungsprogram för det offentliga rummet (där trädmiljöer ingår) upprättas. Flera av stadens parker kan också utvecklas till viktiga mötesplatser, se även avsnitt 3.8 Mötesplatser med potential.

Planförslaget innebär, förutom utveckling av innerstadens parkmiljöer, intrång i två av stadens parker; Garpaparken och Västerhöjdskullen. I Garpaparken föreslås ny bebyggelse i anslutning till Rådhusgatan för att skapa ett tryggare rörelsestråk mellan Stadskärnan och Normalm. På Västerhöjdskullen föreslås att gymnasieskolan ska kunna nyttja del av marken för utveckling av skolans verksamhet samt förbättring av stråken genom naturområdet mot arenaområdet.

Kyrkparken, Boulognerskogen, Garpaparken, Nyströms kullar samt Sankta Elins och Sankt Sigfrids kyrkogårdar tillhör det gröna kulturarvet i centrala Skövde, se även avsnitt 3.5 Kulturmiljöer.

Parker och strategiska gröna stråk.

Stadsparker

Boulognerskogen

Boulognerskogen är det centrala områdets mest outnyttjade parkresurs med tanke på storleken. Inom området finns plats att utveckla alla tänkbara karaktärer som en stor stadspark kan innehålla. Aktiverade delar, rekreativa delar, dagvattenhantering, biologiska värdemiljöer, sociala mötesplatser, lummighet, öppenhet – allt får plats. Ett gestaltningsprogram från 2012 finns framtaget för parkens utveckling. Genomförandet av ett antal av de föreslagna rekommendationerna kommer att stärka parkens identitet samt öka användningen av de värdefulla ytorna. En badsjö som invigs sommaren 2014 är en av alla de åtgärder som är på gång inom parkområdet för att stärka attraktiviteten. Parkens funktion för stadens dagvattenhantering får gärna manifesteras med någon form av pedagogisk och välutförd dagvattenstation som kan användas i utbildningssyfte.

Boulognerskogen innehåller flera karaktärer som kan utvecklas ytterligare.

Kyrkparken

Kyrkparken är den mest centrala parken i Skövde och upplevs som en oas mitt i centrum. Parken används ofta som passage. Här finns förutsättningar att utveckla en mer aktiverad karaktär i den södra delen samt en mer rekreativ/kulturell karaktär i den norra delen kring kyrkan. Förslaget att omvandla den intilliggande Hertig Johans gata till en gångfartsgata för stadsliv bör även få genomslag i Kyrkparken som i den södra delen bör omgestaltas för att även den inrymma mer stadsliv. Parken är stor nog att få plats med både rofylldhet och aktivitet i kombination med en fantastisk grönska. Den norra delen av parken kring kyrkan är skyddad enligt kulturmiljölagen.

Garpaparken

Garpaparken är en rekreativ oas i området som sammanbinder Norrmalm med Stadskärnan. Två kyrkogårdar angränsar till parken västerut och österut vilket skapar en större grönyta ur ett fågelperspektiv. De är dock inte direkt sammankopplade i stadsmiljön då topografi och vägar avskiljer dem från varandra. I parken finns Garpadammen som fyller en viktig funktion för stadens dagvattenhantering. I området föreslås bebyggelsekomplettering i en mindre del av parken utmed Rådhusgatan för att skapa ett tydligare och tryggare stråk för gående och cyklister som passerar genom området. Kvarvarande del av Garpaparken bör omgestaltas för

att skapa mer trygghet i parkområdet. En tydligare rekreativ karaktär kan skapas i anslutning till dammen och en mer aktiverad del närmre bebyggelsen. Garpadammen behöver åtgärdas för att klara en högre dagvattenbelastning.

I Garpaparken finns Garpadammen som tar emot dagvatten.

Närparker

Närparker är mindre parktytor med en stor betydelse för närmiljön. Ofta har de funktion att vara en förlängning av närboendes vardagsrum då de flesta som bor i centrum bor i lägenhet utan egen trädgård. Dessa parker ska i första hand utvecklas för närboendes behov.

Floraplatsen – omvandling till närpark

Grönyta som har potential att utvecklas till en närpark för den sydvästra delen av planområdet. Idag saknas det en funktionell närpark i denna del av planområdet. Området nyttjas redan idag av närboende men kan med ny gestaltning få ett större värde som mötesplats för socialt umgänge, lek, grill och andra aktiviteter.

Eric Ugglan – omvandling till närpark

I samband med att Tingshusparken förändras på grund av pågående planläggning bostadskomplettering som tar i anspråk parkmiljön, så föreslås Eric Ugglan ta över Tingshusparkens roll som närpark utmed Storgatan. Parken behöver utvecklas för att få ett bättre innehåll så att den fungerar som rekreativ miljö för närboende i området.

Helensparken

Helensparken utmärker sig som en kulturhistorisk oas i Stadskärnan. Lekmiljöer för barn, café och en kulturell karaktär gör parken till en värdefull pärla i närheten av Stadskärnans handelskvarter. En fortsatt utveckling av parken med anspelning på det kulturhistoriska arvet kan förtydliga karaktären ytterligare.

Sikaparken

Sikaparken utmärker sig som en väl fungerande närpark med stora möjligheter för socialt umgänge såsom lek, grill och andra spontana aktiviteter. Områdets prägel kommer från 40-talets planeringsideal om flerfamiljshus som omringar en parkmiljö för största möjliga trygghet och sociala funktion. Parker bör bevaras och utvecklas då det bor många invånare i parkens närområde som nyttjar parken regelbundet.

Vasakullen

Vasakullen är en viktig närpark med lekplats för Vasastaden som bör bevaras och utvecklas.

Stadshusparken

Parken bör utveckla en tydlig karaktär i samband med att man bebygger parkeringen mot Badhusgatan. Genom parken är det viktigt att ett diagonalt gångstråk finns som hjälper till med kopplingen mot arenaområdet.

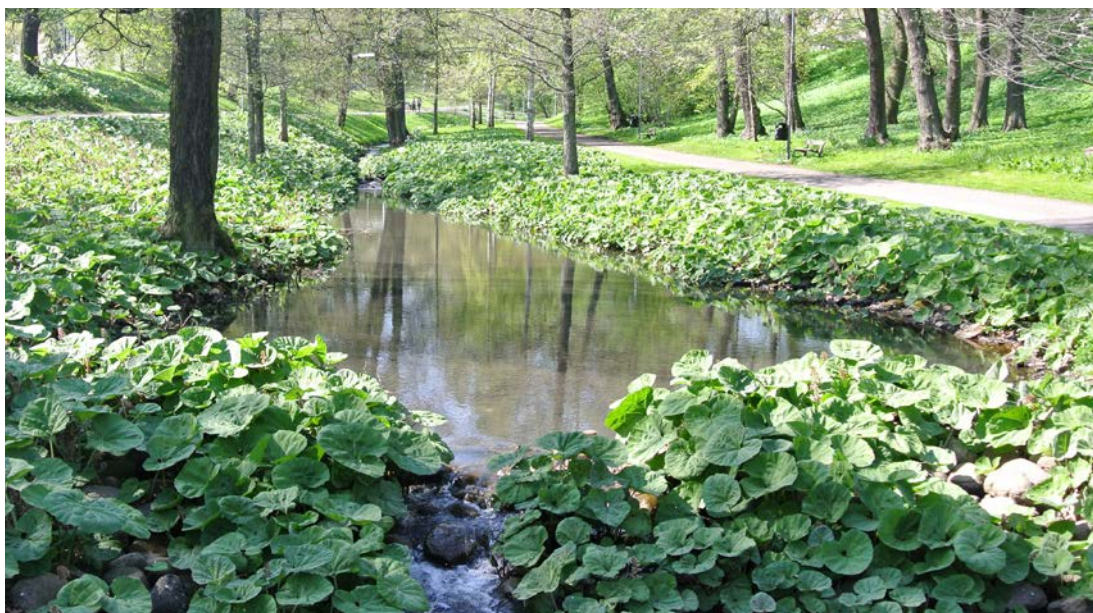
Västgöta Bengtssons plats

En mindre närpark i den kreativa zonen vid Volvo. En utveckling av Västgöta Bengtssons plats skulle kunna bidra till områdets kreativa karaktär.

Parker med dagvattenfunktion

Garpabäcksravinen

Garpabäcksravinen är centrala Skövdes mest rekreativa parkmiljö. I ravinen finns ett lugn och en grön frodighet som är svår att finna i övriga parkområden. Ett öppet dagvattenstråk rinner i ravinen och platsen utgör en viktig nyckelbiotop med arter som inte går att finna i andra parkmiljöer inom planområdet. Miljön är väl underhållen och målsättningen bör vara att bevara denna karaktär.

Garpabäcksravinen har en unik karaktär i centrala Skövde.

Garpaparken

Se beskrivning på sida 55.

Nyströms kullar

Det centrala strövområdet har en stark naturkaraktär som bör bevaras. Inom området finns även fornlämningar samt en dagvattendamm som har en viktig funktion för stadens dagvattensystem.

Boulognerskogen

Se beskrivning på sida 55.

Övriga parker och gröna ytor

Gräsytan vid Elverket

Elverket är en mindre grönyta som bör få en utvecklad tydlig karaktär på sikt.

Kyrkogårdarna

Sankta Elins och Sankt Sigfrids kyrkogårdar utgör viktiga gröna offentliga rum och bidrar starkt till uppfattningen om Skövde som en grön stadskärna.

Privat parkanläggning i Mariesjöområdet

En privat större parkanläggning i Mariesjöområdet har funktionen som en grön lunga. Funktionen är viktig att bevara i ett långsiktigt perspektiv.

Nya parker

- I arenaområdet bör en mindre närpark skapas i anslutning till bostäderna som planeras.
- I anslutning till området vid Vasaplatsen bör en mindre park anläggas.
- I Mariesjöområdet bör en närpark skapas i anslutning till bostäderna som planeras.
- Floraplatsen är en befintlig grönyta bestående av impedimentmark. I området finns potential att skapa en närpark.

Riktlinjer för parker och grönstråk

- Centrala Skövdes parker bör omgestaltas för att skapa unika karaktärer i de mindre parkerna och få in fler karaktärer i de större parkerna.
- Parkerna är viktiga mötesplatser för stadens invånare. Fler boende i centrum innebär ett högre tryck på de gröna miljöerna och det ställer höga krav på att parkerna kan erbjuda de kvalitéer och karaktärer som efterfrågas i närheten av boendemiljöer. Naturliga lekmiljöer för barn ska prioriteras i stadsparker och stadsdelsparker.
- Floraplatsen och Eric Ugglas föreslås omvandlas till närparker.
- Mindre del av Garpaparken mot Rådhusgatan föreslås kunna användas för bebyggelsekomplettering för att skapa ett mer sammanlänkat och tryggare gång- och cykelstråk mellan Normalm och Stadsjärnan. Kvarvarande del ska rustas upp och Garpadamens dagvattenfunktion förbättras.
- Del av grönområdet vid Västerhöjd föreslås kunna användas för gymnasieskolans expansion.
- Nya närparker föreslås i Arenaområdet, i anslutning till Vasaplatsen, inom Floraplatsen och i Mariesjöområdet.
- Vid upprustning av ett parkområde ska möjligheten att förbättra parkens dagvattenfunktion alltid studeras.
- Trädmiljöerna är en del av stadens identitet och för att förstärka dessa bör ett gestaltungsprogram för det offentliga rummet (där trädmiljöer ingår) upprättas.
- Se vidare i texten för riktlinjer för varje enskild parkmiljö.

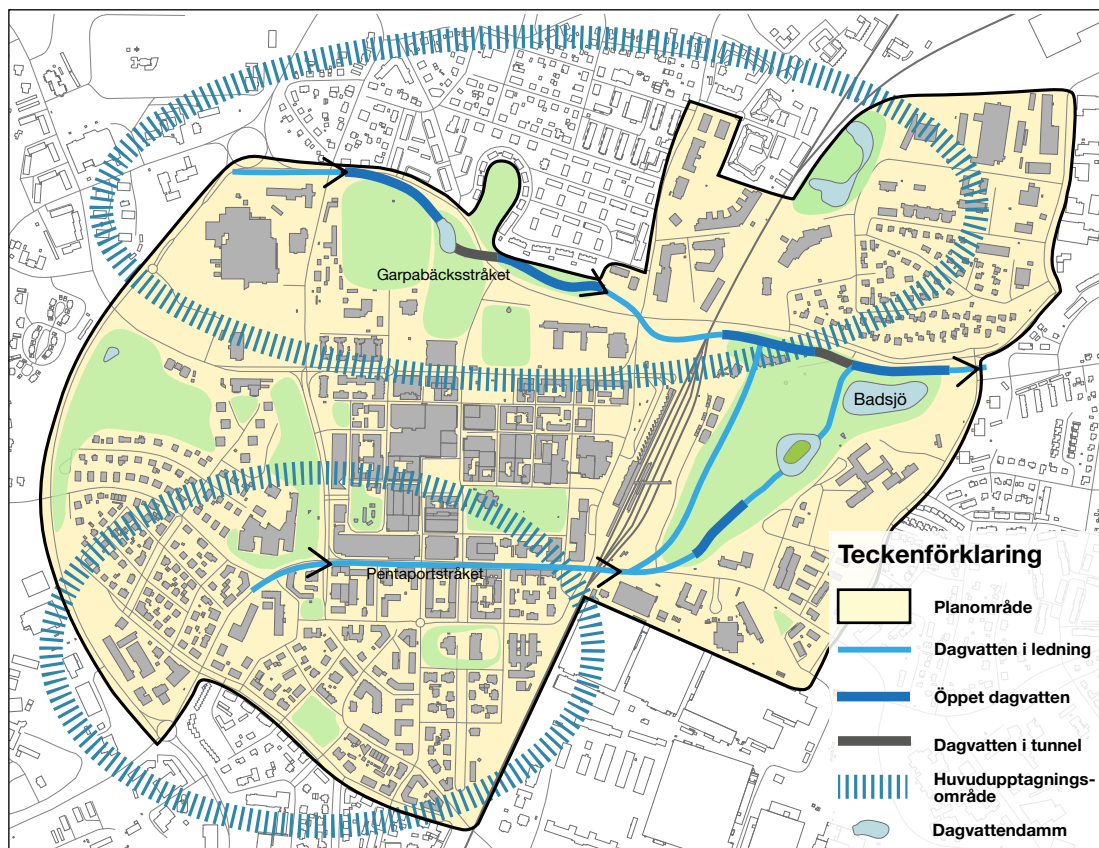
3.10 Dagvattenhantering

Dagvatten är regn, snö och hagel som rinner av från till exempel vägar, parkeringsplatser och tak. Under naturliga förhållanden tränger vattnet ner i marken innan det når våra vattendrag. I städer med mycket asfalt och andra hårdgjorda ytor rinner vattnet på marken via diken eller avloppsledningar till antingen ett avloppsreningsverk eller direkt ut till närmsta vattendrag. Dagvattnet för med sig föroreningar från bland annat trafik och industri ut i våra vattendrag vilket kan påverka växt- och djurlivet negativt.

Miljöanpassade dag- och avloppsvattenssystem är en viktig del av den hållbara stadens infrastruktur. Lokal hantering av dagvatten minskar belastningen på det kommunala ledningsnätet och inte minst slutrecipienterna. Biologiska och tekniska systemlösningar kan komplettera varandra för att skapa kostnadseffektiva lösningar med goda miljöeffekter.

Då Skövde centrum ligger vid foten av Billingen innebär det att dagvatten från Billingeslutningen kanaliseras till de centrala delarna innan det rinner vidare ut till recipienterna. Övergripande så kanaliseras vattnet i centrum till två huvudstråk, Pentaportstråket och Garpabäckstråket, som sammanförs till ett gemensamt stråk, Mörkebacken, öster om järnvägen i Boulognerskogen där det fortsätter sin resa mot slutrecipienten (läs mer om miljö kvalitetsnormer och påverkan i tillhörande MKB).

Kommunen har arbetat fram en VA-plan som kommer att antas under hösten 2015. Att ständigt förbättra dagvattenhanteringen i kommunen, som är ett pågående arbete, hanteras bland annat i samband med detaljplanearbeten för specifika projekt. Riktlinjer för dagvattenhantering i Skövde kommun finns framtagna i ett dokument antaget av kommunstyrelsen november 2011.

Huvudstråk för dagvattenavrinning i centrala Skövde.

Riktlinjer för dagvattenhantering

- Dagvatten bör hanteras i ett sammanhang för hela staden.
- För att hantera de flöden som uppstår i de centrala delarna av Skövde vid 10-årsregn och mer omfattande nederbörd så är det sannolikt att kommunen behöver planera för fördröjningsåtgärder på ett flertal platser utanför planområdet (exempelvis Billingsslutningen).
- I Skövdes centrala delar är det viktigt att dagvattenlösningar utformas med en stadsmässig karaktär. Dagvattensystemet bör ständigt underhållas och förbättras för att få en bättre funktion i kombination med en stadsmässig karaktär.
- I samband med utveckling av parker och andra öppna platser i de centrala delarna bör möjligheten att tillskapa mervärde i form av dagvattenhantering på platsen studeras.
- Inom planområdet ska mark reserveras för särskilda åtgärder för förbättrad funktion av dagvattenhantering i utvecklingsområde G och H samt i Boulognerskogen.

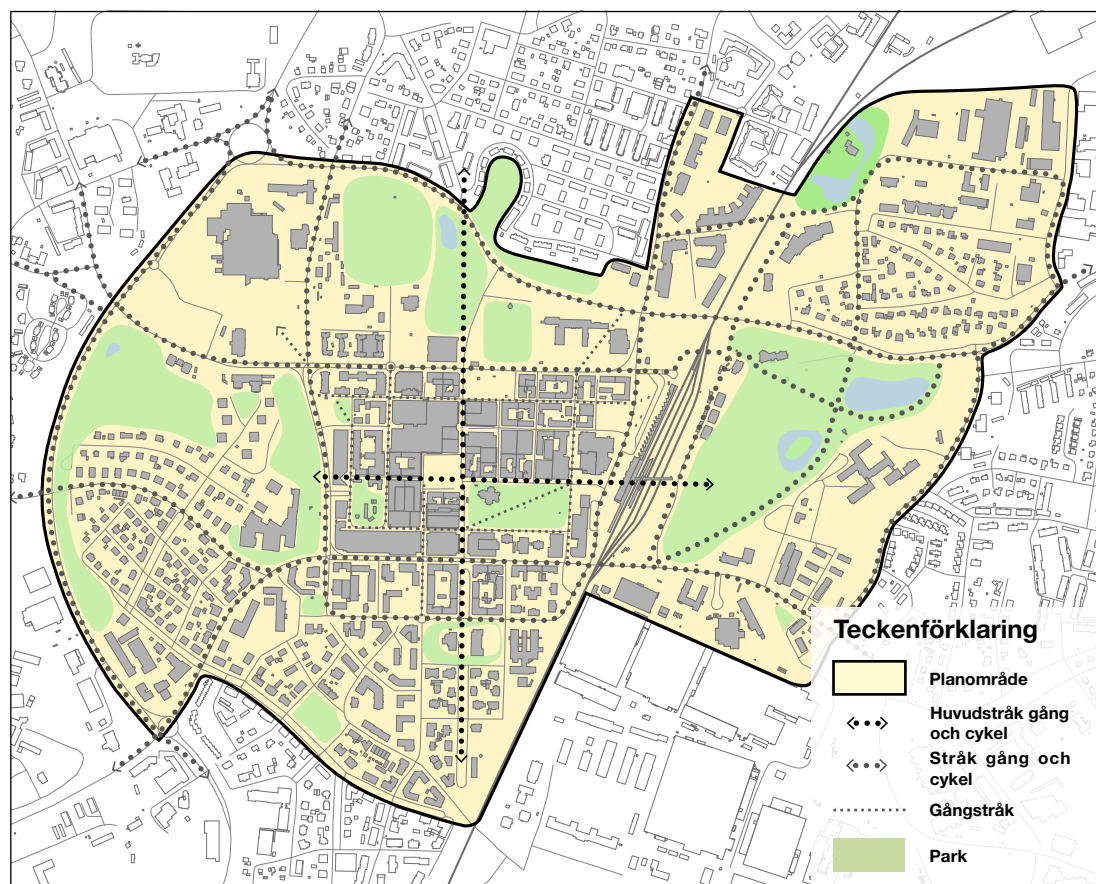
I Mörkebäcken utmed Hjovägen ansamlas dagvattnet från centrumområdet.

3.11 Rörelsestråk för ett rikare stadsliv

Skövde har en Trafikstrategi (2012) som togs fram parallellt med Översiktsplan 2025. Strategin syftar dels till att peka ut övergripande inriktningar och dels att konkret peka på åtgärder som krävs. Trafikstrategin innebär ett tankesätt där samtliga trafikslag behandlas på ett jämställt och balanserat sätt i planeringen. I den traditionella trafikplaneringen har fokus framförallt legat på bilens behov. Med ordet trafik åsyftas i trafikstrategin samtliga trafikslag, det vill säga gångtrafik, cykeltrafik, kollektivtrafik, biltrafik, tung trafik och utryckningstrafik. Utgångspunkten är att samhällsplaneringen ska stödja ett förändrat beteende, ett beteende som på lång sikt är hållbart. Det innebär att skapa förutsättningar i befintliga miljöer och att skapa nya områden som från grunden möjliggör för invånarna att välja ett hållbart transportsätt. Förutsättningar som till exempel kan vara ett välutvecklat cykelnät eller en busstrafik som erbjuder restider jämförbara med bilens. Den befintliga trafikstrategin gäller som grund för trafikrörelser inom fördjupningen av översiktsplanen för centrala Skövde.

Stråk för fotgängare och cyklister

För att förtydliga utgångspunkten att samhällsplaneringen ska stödja ett hållbart beteende fokuserar planförslaget på att redovisa stråk för fotgängare och cyklister som ska stärkas i det centrala området. Stråken har en stor betydelse för sammanlänkningen av stadsdelar med varandra. Stråken ska även göra det lättillgängligt att nå resecentrum och de centrala delarna av staden till fots eller med cykel. Planförslaget redovisar även ett särskilt stråk för hur resecentrum sammanbinds med Billingen, se avsnitt 2.1.

Föreslagna stråk för fotgängare och cyklister inom planområdet.

En satsning på gång- och cykelstråken i Skövde ökar tillgängligheten inom och mellan stadsdelarna.

Huvudstråk

Västermalm-Stadskärnan-Östermalm

I öst-västlig riktning går huvudstråket utmed Hertig Johans gata. Stråket länkar samman centrum väster och öster om järnvägen. Delar av stråket, från resecentrum till Hertig Johans torg, föreslås omvandlas till en gångfartsgata med fokus på stadsliv. I stråkets västra ände förbi stadshuset bör stråket förtydligas mot Västerhöjd. I stråkets östra del bör en förlängning av stråket knyta samman Tuben (över järnvägen) med de nyplanerade områdena vid Ekedal.

Norrmalm-Stadskärnan-Södermalm

I nordsydlig riktning går ett huvudstråk som sammanbinder Stadskärnan med Norrmalm norrut och Vasastaden söderut. Stråket som följer Rådhusgatan och Drottninggatan har även en mycket viktigt grönstråksfunktion. Mellan Norrmalm och Stadskärnan passerar stråket genom Garpaparken och under Majorsgatan i en gång- och cykelport. Denna del av stråket upplevs som otrygg och bidrar till barriäreffekter i området. I planförslaget föreslås att en mindre del av Garpaparken bebyggs utmed Rådhusgatan för att skapa en tryggare gång- och cykelkoppling genom området. Stråket bör även få en alternativ passage i plan vid Majorsgatan. Stråkets södra del landar i Vasaplatsen som idag är en "ickeplats". Planförslaget föreslår en omstrukturering av platsen för att tydliggöra funktioner och gestaltningsmässigt stärka platsen som har en viktig funktion som målpunkt där esplanader och andra stråk möts.

Fler viktiga gång- och cykelstråk

- Stråk mellan resecentrum och Billingen
- Stråk mellan resecentrum och högskoleområdet/Mariesjöområdet
- Stråk mellan Stadskärnan och högskoleområdet
- Stråk mellan arenaområdet och Stadskärnan
- Stråk mellan arenaområdet och högskoleområdet
- Stråk mellan arenaområdet och Västerhöjd
- Stråk mellan Mariesjöområdet, Boulogner och Volvoområdet.
- Stråk mellan Västerhöjd och Volvoområdet

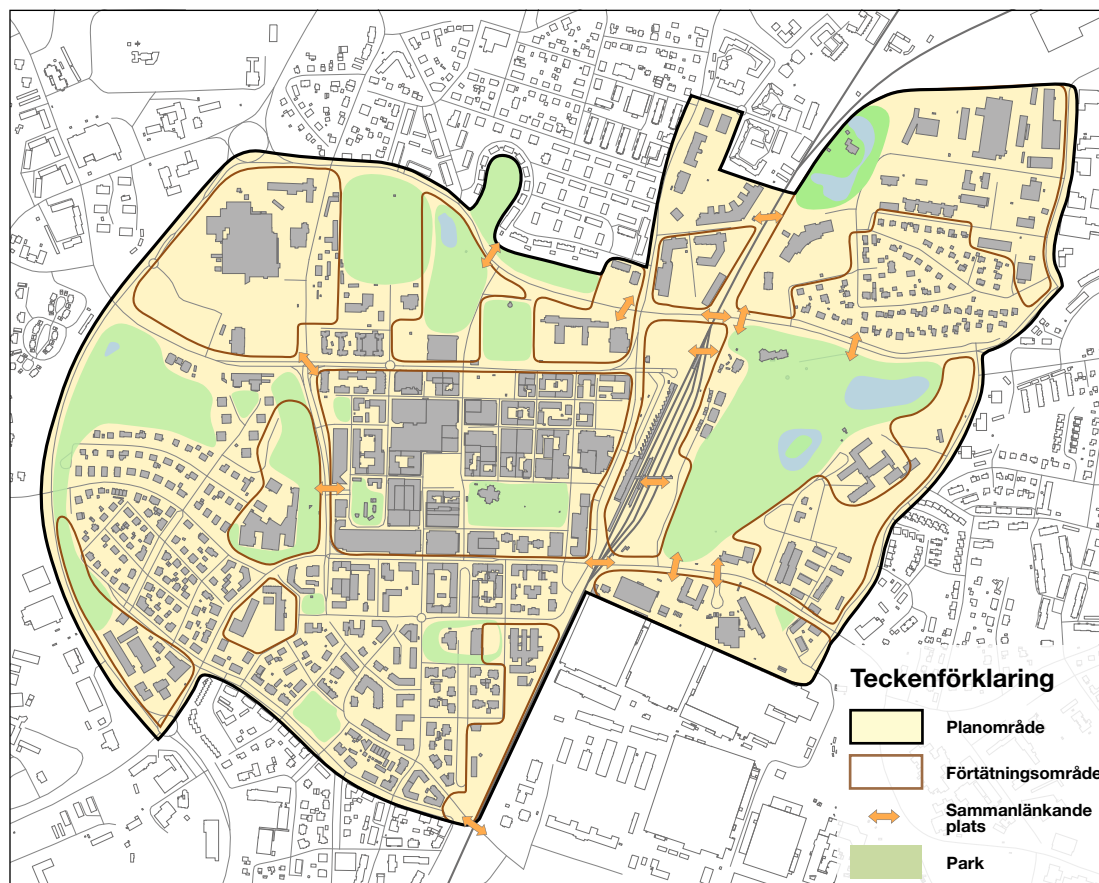
Sammanlänkande platser

I stråken och mellan delområdena finns ett antal sammanlänkande platser som vanligtvis omfattar passage över eller under en gata eller järnvägen. Utformningen av dessa platser får extra stor betydelse då de är nyckelområden för att stråken ska kunna fungera. Dessa platser bör studeras särskilt ur ett gestaltningsmässigt perspektiv då de med rätt utformning kan medverka till bättre stråk och kopplingar i staden och samtidigt öka de stadsbyggnadsmässiga kvalitéerna på platsen.

Passager över/under järnvägen

Alla passager över/under järnvägen är av stor betydelse för att knyta samman de västra och östra stadsdelarna med varandra. Inom planområdet finns idag fem portar under järnvägen och en övergång i form av en tub. Tre av passagerna är anpassade för fordonstrafik och de övriga för enbart gång- och cykeltrafik.

Gestaltning och skötsel av dessa passager med tillhörande närmiljö är avgörande för hur väl den sammanlänkande funktionen blir. En trygg och attraktiv passage minskar barriäreffekten som skapas av järnvägen genom centrum. Se exempel på nästa sida.

De sammanlänkade platserna bör studeras vidare i samband med planprojekt i närområdet.

Pentaporten, väster om järnvägen, har en stadsmässig och välkomnande gestaltning.

Pentaporten, öster om järnvägen, har en helt annan karaktär med staket som avskärmar.

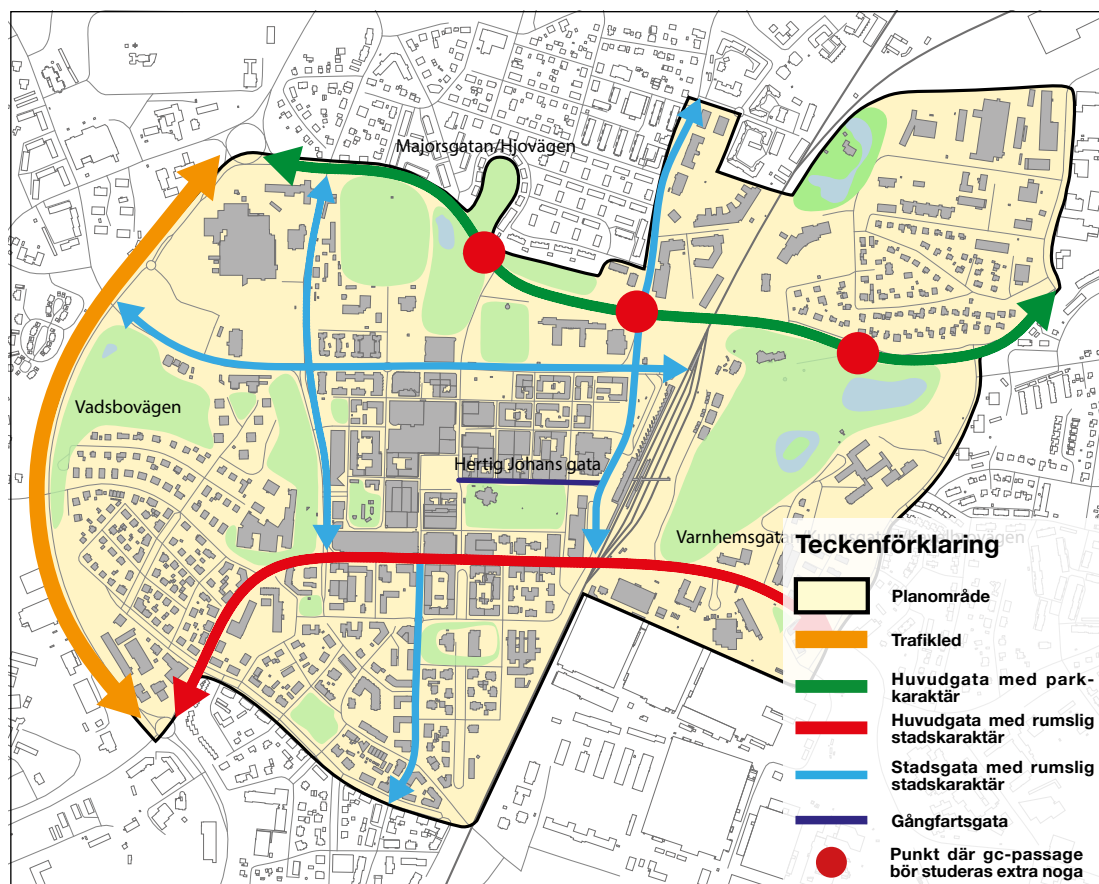
Närmiljön kring porten under järnvägen vid Mörkekorset är till synes helt ogestaltad.

Gatukaraktärer

Det finns ett behov av att dela in gatorna i centrala Skövde i olika kategorier och karaktärer. Idag upplevs skillnaden mellan gator med stora trafikflöden och gator med små flöden som alldeles för små. Det finns lokalgator som på vissa avsnitt har alltför stor bredd och fler filer än nödvändigt med hänvisning till antalet fordon som passerar per årsmedeldygn (t ex Badhusgatan i korsningen med Staketgatan). Det finns även sträckor som har funktionen att de ska klara högre trafikflöden och som måste prioriteras för detta ändamål.

Tanken med tydligare gatukaraktärer är att de tillsammans med övrig utveckling i centrala Skövde ska främja en väl genomtänkt och sammanhållen gestaltning som stärker Skövde centrum och dess stadsliv. På nästa sida visas en övergripande inriktning med tillhörande principskisser för några gatukaraktärer.

Övergripande trafikinfrastruktur, trafikflöden, trafiksäkerhet mm för hela Skövde regleras inte i denna plan. För dessa frågor hänvisas till Skövde kommuns översiktsplan, ÖP2025 samt Trafikstrategi för Skövde. Gatukaraktärerna som beskrivs här är förenliga med de mål och strategier som finns i övergripande dokument.

Föreslagna gatukaraktärer inom centrala Skövde.

Trafikled - Vadsbovägen

Trafikflödet för fordonstrafiken prioriteras. Utformningen är viktig så att inte barriäreffekten av trafikleden blir större. Bebyggelse utmed Vadsbovägen bör utformas så att den bidrar till en bullerdämpande effekt på bakomliggande bebyggelse.

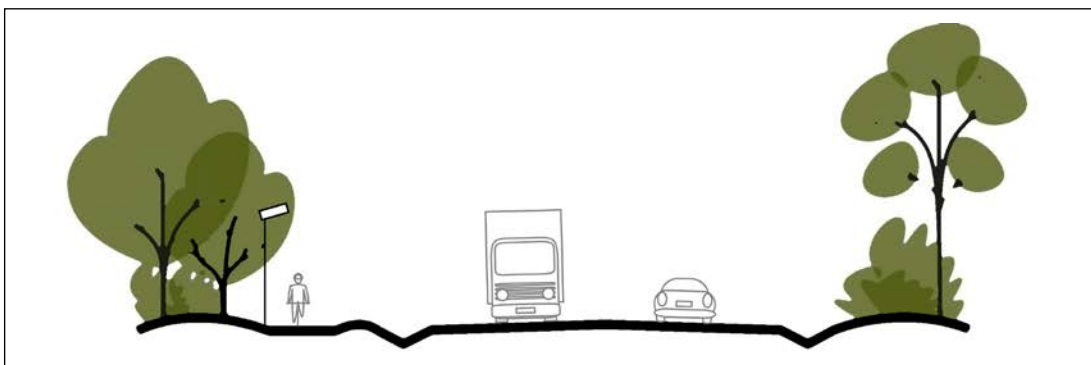

Illustration för trafikledskaraktär.

Huvudgata med parkkaraktär - Majorsgatan/Hjovägen.

Huvudgatan tillåter ett större trafikflöde men tre kraftfulla punktinsatser krävs för passerande gång- och cykelstråk för att minska barriäreffekten. Vid punktinsatserna dämpas hastigheten och stadsmässigheten gör sig påmind. Mellan punktinsatserna tar parkkaraktären över och en lummig och grön omgivning ger stråket en mer oregelbunden och fri karaktär.

Föreslagna punktinsatser:

- En ny gång- och cykelöverfart i plan mellan Garpaparken och Norrmalm för att komplettera gc-tunneln som känns otrygg under mörkrets timmar. Förstärker det viktiga stråket mellan Stads kärnan och Norrmalm. Kan utföras i kombination med en mindre cirkulation eller annan fartdämpande åtgärd.
- Ny utformning av Mörkekorset som prioriterar de viktiga gång- och cykelstråk som sammanbinder högskoleområdet med resecentrum och Stads kärnan.
- Nytt gång- och cykelstråk i plan som sammanbinder Mariesjöområdet med Boulognerskogen.

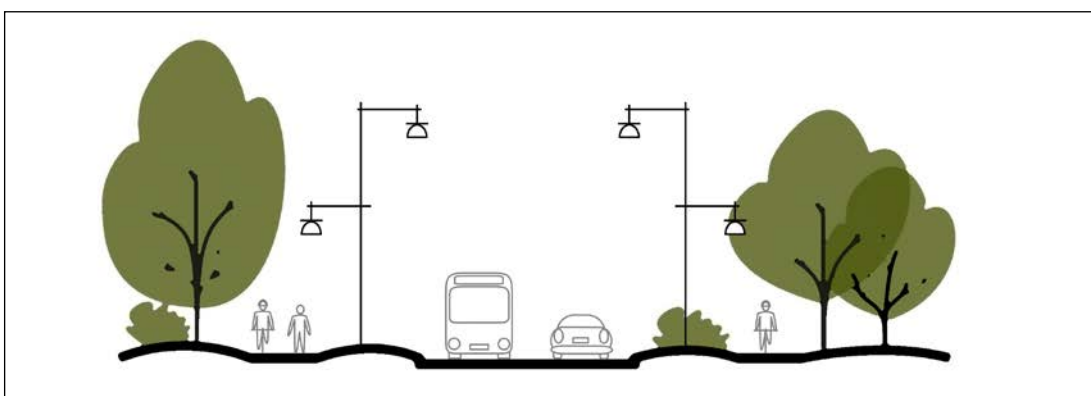

Illustration för en huvudgata med parkkaraktär.

Huvudgata med rumslig stadskaraktär - Varnhemsgatan/ Kungsgatan/Kavelbrovägen

Sträckningen från Hallenbergsrondellen till Timboholmsrondellen föreslås få en ny stadsgatukaraktär. Här finns ett behov av att gatan ska få gemensam karaktär längs hela sträckningen. Den sträckan som fungerar bäst idag är Kungsgatan. Det är särskilt viktigt att få till stadsgatukaraktären öster om järnvägen utmed Kavelbrovägen för att stärka de östra delarnas koppling till Stadskärnan. Gatan bör trädplanteras för att stärka upp gaturummet och ge riktning i de delar där gaturummet endast har ensidig bebyggelse alternativt där bebyggelsen i sig inte skapar de stadsväggar som är välgörande för en stadsgata.

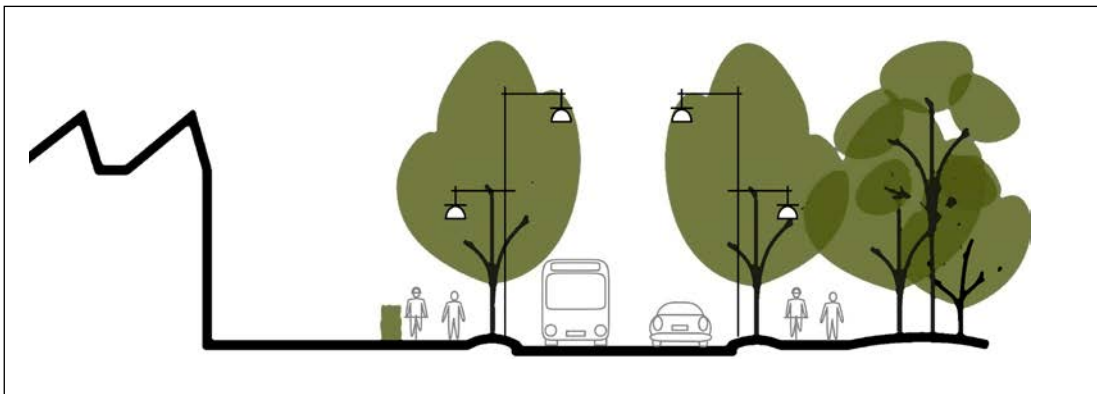

Illustration för huvudgata med rumslig stadskaraktär vid sträckan Kavelbrovägen.

Stadsgata med rumslig stadskaraktär – Badhusgatan, Stationsgatan/Mariestadsvägen, Staketgatan och Storgatan

Gaturummets sektion ger plats för folkliv på gärna breddade trottoarer där utrymme finns.

Torg och platsbildningar får sträcka sig över gatans utrymme. Sträckor kan med fördel kompletteras av trädplantering och kantstensparkering. Belysning, möblering och skyltning anpassas efter stadsmiljö med mänsklig skala. Gående och cyklister prioriteras med separerade gång- och cykelvägar.

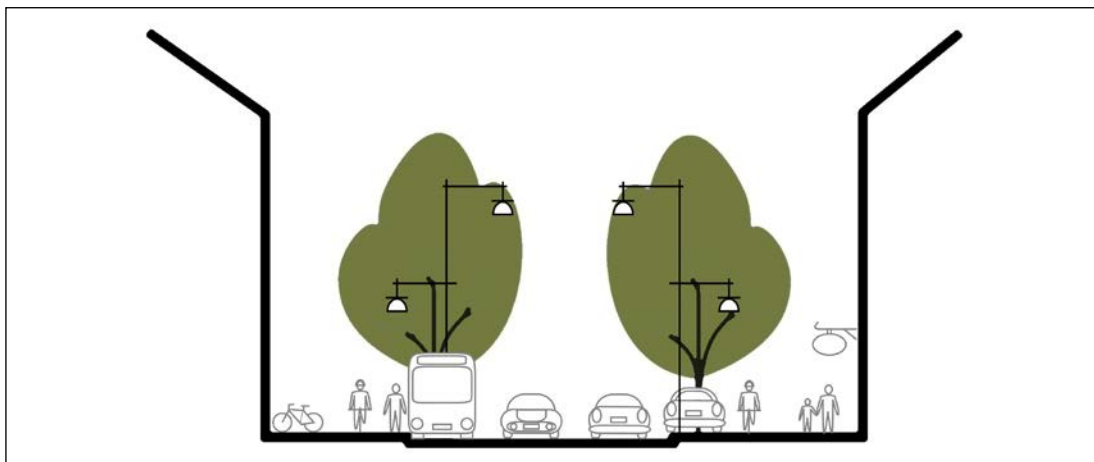

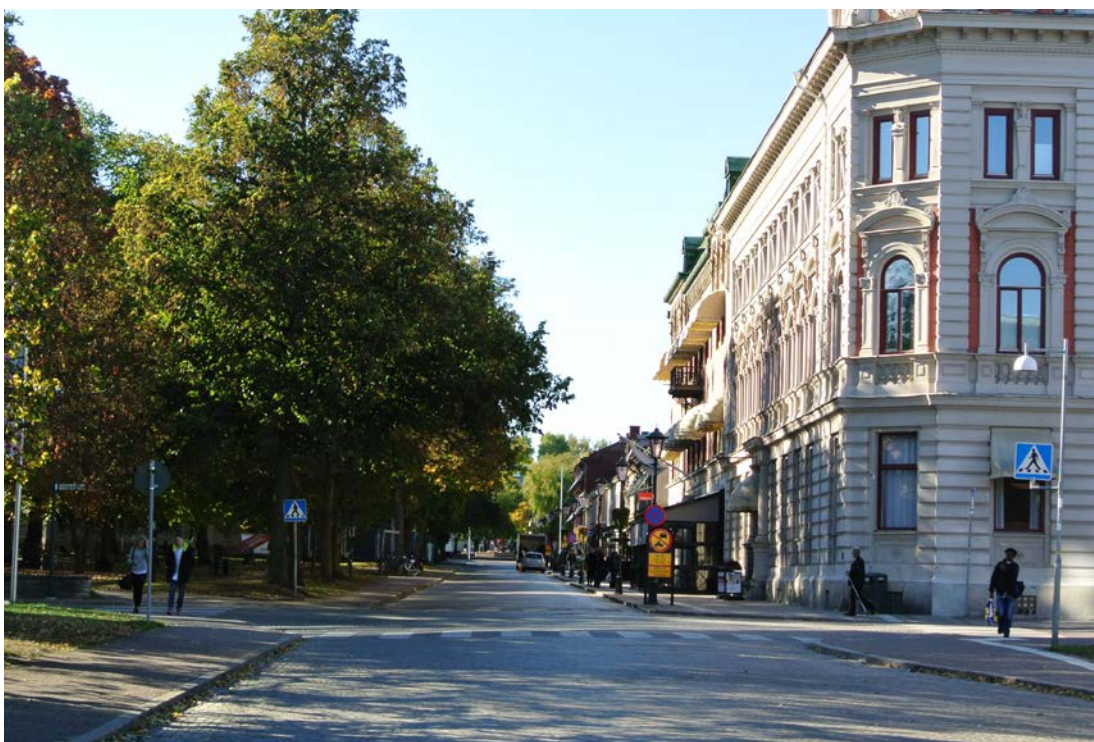
Illustration för stadsgata med rumslig stadskaraktär vid Badhusgatan (om gymnasiet bebyggs närmre vägen).

Ny gångfartsgata

Hertig Johans gata föreslås omvandlas till en gångfartsgata där stadslivet prioriteras framför fordonstrafiken. Serveringar och aktiviteter får ta plats. Enkelt uttryckt är en gångfartsgata en gågata som tillåter trafik fast på de gåendes villkor (gånghastighet, väjningsplikt).

Illustration för omvandling av Hertig Johans gata till gångfartsgata.

Hertig Johans gata kan förvandlas till ett myllrande huvudstråk mellan resecentrum och Västerhöjd.

Kollektivtrafik i centrum

Målpunkten för nästan all kollektivtrafik i Skövde är resecentrum. Med sina ca 3,8 miljoner besökare per år sammanbinds Skövde med omvärlden ur ett både nationellt och regionalt perspektiv. Det är avgörande för Skövde att resecentrum kan fortsätta att utvecklas till en mer funktionell och attraktiv mötespunkt för staden och hela regionen. Västra Stambanan är av riksintresse. Bebyggelse är ej tillåtet inom ett avstånd av 30 meter från järnvägen. Det ska finnas utrymme för ett kompletterande järnvägsspår på sikt genom Skövde.

Busstrafiken i Skövde utgörs av stadsbusstrafik och regional busstrafik. I Plan för stadsbusstrafikens utveckling 2013–2017 föreslås ett antal åtgärder för att öka attraktiviteten i busstrafiken. Här föreslås nya linjesträckningar med 6 istället för 9 linjer, ökad turtäthet för majoriteten av linjerna, fler hållplatser och separata busskörfält på trafikerade gator. Målsättningen är att ingen ska ha längre än 400 meter till en busshållplats. Vidare behöver både regionbussterminalen och lokalbussterminalen vid Resecentrum utökas för att göra plats för fler bussar. Byten mellan regionbuss och stadsbuss ska vara korta och smidiga. Detsamma gäller vid byte mellan buss och tåg.

Busstrafiken föreslås i framtiden försörja Stadskärnan från fyra håll i den omkringliggande rektangeln som består av gatorna Stationsgatan, Staketgatan, Badhusgatan och Kungsgatan. Konkret innebär det att busstrafiken på Hertig Johans gata inte är nödvändig på sikt vilket underlättar en ombyggnad av gatan till en gångfartsgata.

Detaljplaneläggning pågår för utveckling av bussangöring och parkeringsmöjligheter inom resecentrumområdet.

Resecentrum är navet i kollektivtrafikenätet.

Parkering i centrum

För ett levande centrum är det av stor vikt med tillgång till parkering inom det centrala området. Inom planområdet föreslås förtätning av många markytor för att levandegöra stadsmiljöerna i högre grad. Parkering är nödvändigt, men markparkering skapar också barriärer i staden om de innebär stora markanspråk.

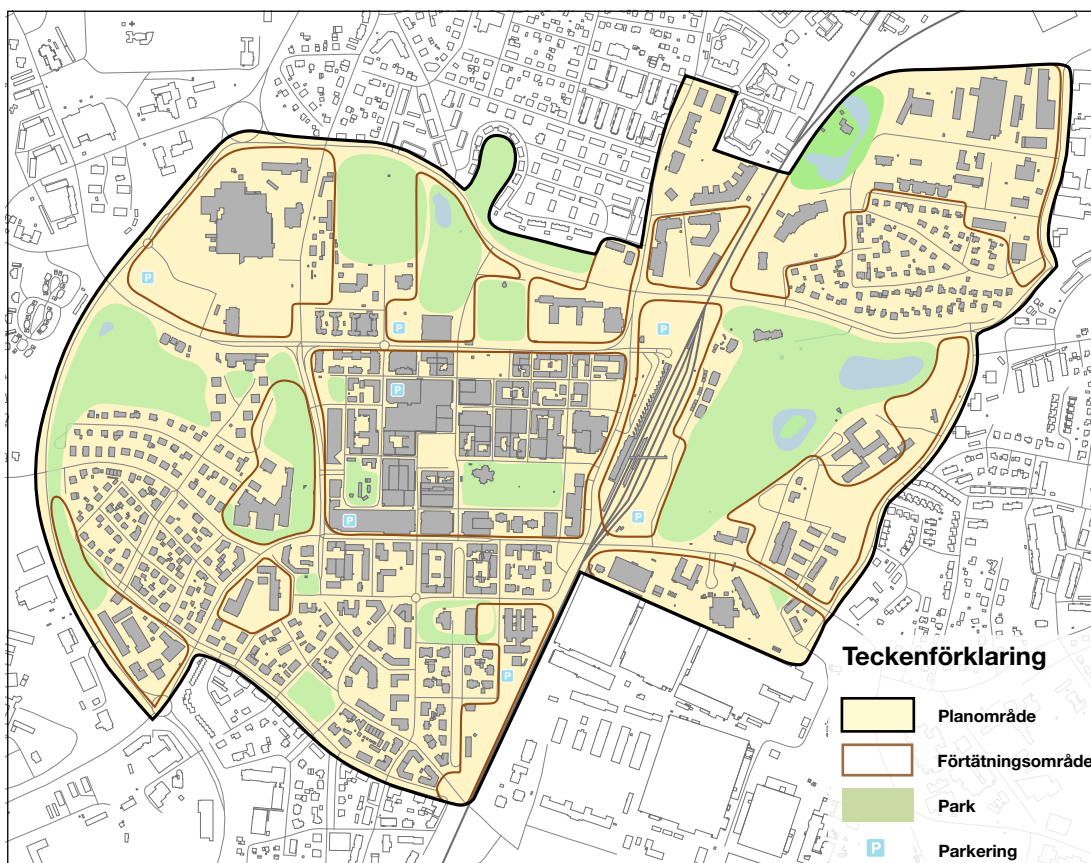

Parkering i centrum.

För ett bättre markutnyttjande föreslås att parkering på sikt i högre grad sker i p-hus eller parkering under mark inom centrala Skövde. I dagsläget pågår arbetet med detaljplan för kvarteret Mode. Där möjliggörs ca 500 bilplatser. Arenaområdet och kvarteret Diana är andra områden där parkeringsplatser kommer att möjliggöras i kommande detaljplaner/program. Kartbilden nedan visar strategiska platser för parkering i centrala Skövde.

Förutom att bygga nya parkeringsanläggningar kan parkering frigöras genom att underlätta för människor att cykla och åka kollektivt istället för att ta bilen.

I kommunens parkeringsstrategi från 2011 beskrivs att torg, gröna platser, förgårdar, gator mm behöver frigöras från parkering för att de som lever, arbetar och vistas i staden ska ges möjligheter till en sund situation och för att Skövde ska kunna utvecklas som en attraktiv stad.

Strategiska platser för parkering.

Riktlinjer för rörelsestråk

- För att underlätta för stadens invånare att välja hälsosamma och miljövänliga transportsätt är det av största vikt att utveckla stadens gång- och cykelstråk som sammanlänkar viktiga områden/platser.
- Huvudstråken för gång och cykel som sammanbinder stadens norra och södra delar samt stadens östra och västra delar har en överordnad betydelse för centrala Skövdes sammanlänkning med övriga stadsdelar.
- Stråket som sammanknyter staden med Billingen ska bli en tillgång som används av både invånare och turister. Utförandet behöver vara tilltalande och skyltningen tydlig.
- Ett gestaltungsprogram för det offentliga rummet behöver upprättas (där bland annat gatukaraktärer och utformning av gc-stråk ingår).
- De sammanlänkade platserna bör studeras vidare i samband med detaljplaneprojekt.
- Resecentrum är huvudmålpoint för all kollektivtrafik.
- Busstrafiken försörjer Stadskärnan via fyra hållplatser; resecentrum, Staketgatan, Badhusgatan och Kungsgatan.
- Större markparkeringar i centrala Skövde ska med fördel ersättas med p-hus där möjligheten finns, för att hushålla bättre med markresurserna.

4 Konsekvenser

4.1 Sociala konsekvenser

I det här kapitlet undersöks planförslagets påverkan utifrån ett socialt hållbarhetsperspektiv. Analysen behandlar aspekterna sammanhållen stad, vardagsliv, tillgänglighet, trygghet, mötesplatser, identitet och barnperspektiv. Diskussionen om planens konsekvenser grundar sig till stora delar på Ortsanalysen för centrala Skövde (2014) där centrum beskrivs och analyseras.

Livets brunn med stickgraffiti.

Sammantaget bidrar planförslaget till ökad social hållbarhet i centrala Skövde. Detta genom att förbättra tillgängligheten till och mellan olika funktioner, tillvarata och bygga vidare på blandstadskaraktären och stadskärnans roll som handelscentrum, ge förutsättningar för ett smidigt och fungerande vardagsliv samt skapa nya mötesplatser. En avgörande aspekt i planförslaget är att utbyggnaden sker genom förtätning av centrum snarare än utvidgning. Utifrån ett socialt perspektiv innebär förtätning vinster för allt ifrån folkhälsan till tryggheten.

Sammanhållen stad

En sammanhållen stad är en stad som hänger ihop både fysiskt och socialt. I en sammanhållen stad finns goda kopplingar mellan stadens olika delar samt gemenskaper och samspel som överbryggar fysiska gränser.

Närheten mellan olika funktioner är en av styrkorna med Skövdes centrumkärna. Planförslaget tar till vara på närheten genom att föreslå förtätning istället för utvidgning av centrumområdet. Viss utvidgning sker visserligen i och med att möjligheten till förtätning i själva stadskärnan är begränsad. Expansionen sker dock i centrala och strategiskt lämpliga områden i anslutning till befintliga funktioner och målpunkter. Genom att utnyttja närheten som fysisk kvalité skapar planförslaget goda förutsättningar för en sammanhållen stad.

I centrum finns ett antal mellanrum som ökar det upplevda avståndet mellan olika områden och målpunkter. Med mellanrum avses platser som saknar ett aktivt innehåll eller som har en mindre attraktiv utformning. Genom att föreslå ny bebyggelse i dessa mellanrum bidrar planförslaget till en tätare och mer sammanhängande struktur. Det gäller exempelvis kv Sleipner vid kulturhuset, föreslagen komplettering utmed Rådhusgatan och hörntomten vid

Mariestadsvägen, men också större områden som Arenaområdet och Gothia Science Park med intilliggande Mariesjöområdet. Det medför i sin tur att viktiga målpunkter som Arenan och högskolan blir mer välintegrerade.

Däremot är det osäkert huruvida planförslaget i tillräckligt stor utsträckning stärker kopplingen mellan Resecentrum och Högskolan. I ortsanalysen konstaterades att sträckan, trots att det är en av stadens viktigaste förbindelser, saknar stadsmässigt innehåll och är allt för trafikdominerat. Den bristfälliga kontakten som råder idag förstärks av högskolans otydliga entré från söder. Det positiva med planförslaget är att det innehåller ett förslag på att förtäta en yta längs med Hjovägen som högskolan kan nyttja för att skapa en mer välkommande entré till campus. Däremot anses aktuellt förslag för stråket mellan stationen och högskolan, med en utvidgning av bussterminalen vid resecentrum samt ett nytt parkeringshus och nya kontorsbyggnader, inte leda till någon betydande förbättring jämfört med idag. Stråket förblir trafikdominerat och bostäder som ger liv och närvaro på kvällstid saknas i förslaget. Innehållsmässiga brister kan dock till viss del kompenseras genom attraktivare gestaltning av stråket samt genom att aktivera bottenvåningarna på ny bebyggelse.

Järnvägen med sitt centrala läge är en stor tillgång för Skövde men den är samtidigt en barriär som delar staden i två delar. Västra sidan rymmer den historiska stadskärnan såväl som en stor del av stadens kulturarv i form av representativa byggnader och värdefulla boendemiljöer. Den östra sidan om järnvägen ligger lite avskilt och har idag inte samma självklara status. Med en utbyggnad enligt planförslaget utvecklas den östra sidan med nya bostäder, målpunkter och arbetsplatser. Ny bebyggelse föreslås exempelvis vid Gothia Science Park och Mariesjöområdet samt vid Volvooområdet. Dessutom pågår redan nu planeringen av ny bebyggelse öster om Boulognerskogen samt strax söder om Resecentrum. En sådan utveckling innebär att rörelseflödena till och från de östra delarna ökar och sannolikt också att områdets betydelse och status höjs. Därmed minskar risken för social polarisering och segregationstendenser. Vidare stärks Resecentrums position som en central och sammankopplande knutpunkt genom att staden växer på båda sidor om järnvägen.

Vardagsliv

För ett fungerande vardagsliv behöver det finnas möjlighet att på ett smidigt sätt ta sig mellan bostad och olika funktioner som arbete, skola, handel, kollektivtrafik och fritidssysselsättningar. Närheten mellan olika funktioner och tillgängligheten för fotgängare och cyklister är en nyckelfråga.

Planförslaget ger utrymme för ca 1000 nya bostäder inom centrala Skövde. Flest bostäder ryms i Mariesjöområdet men exploateringen kan bli relativt hög även i Arenaområdet. Därmed får fler möjlighet att bo i kollektivtrafikhöga läge med god tillgänglighet till vardagsfunktioner som handel, service, skolor och arbetsplatser. Närheten gynnar transporter till fots och cykel samt med kollektivtrafik vilket är särskilt viktigt för barn och äldre som inte kör bil. Det är också positivt ur ett jämställdhetsperspektiv eftersom kvinnor använder kollektiva färdmedel i högre grad än män. Att befolkningsunderlaget till kollektivtrafiken ökar kan i sin tur bidra till bättre turtäthet och andra faktorer som höjer attraktiviteten i kollektivtrafiken.

Fler bostäder medför inte bara att fler människor får möjlighet att bosätta sig centralt utan också att behovet av vardagsfunktioner såsom förskolor, skolor, lekplatser, dagligvaruhandel, vårdplatser etc ökar. Kommunen ansvarar för att den kommunala servicen byggs ut i takt med att befolkningen ökar.

Enligt planförslaget ska behov och möjligheter till förskola utredas i varje enskilt utbyggnadsområde. Vidare utgörs den föreslagna bostadsbebyggelsen i första hand av flerbostadshus där

boende inte har tillgång till egna trädgårdar. Det ställer högre krav på den offentliga utemiljön såsom parker och torg. Planförslaget tillgodoser förändrade krav genom att föreslå en allmän upprustning av och tydligare strategi för stadens offentliga miljöer. I enstaka fall innebär planförslaget dock att parkmark tas i anspråk för utbyggnad av bostäder och utbildningsverksamhet. Det gäller Garpaparken utmed Rådhusgatan samt grönytan vid Västerhöjdsgymnasiet. I övrigt inkräktar planförslaget inte på grönstrukturen.

Boulognerskogen används både helg och vardag för olika aktiviteter.

Tillgänglighet

Tillgängligheten påverkas av ett antal olika faktorer som närhet, höjdskillnader, barriärer och attraktivitet. Attraktiviteten i stadsrummet är avgörande i den bemärkelsen att det påverkar var människor väljer att gå men också i det att innehållsrika miljöer minskar det mentala avståndet.

Skövde centrum har idag ett stort fokus på biltrafiken med breda gator och stora parkeringsplatser. Med utgångspunkt i Skövdes Trafikstrategi 2012 har planförslaget som mål att stödja hållbara transportbeteenden. I praktiken innebär det att förbättra villkoren för fotgängare och cyklister samt stärka kopplingarna till resecentrum, navet i Skövdes kollektivtrafik. Planförslaget vill uppnå detta med hjälp av huvudstråk som länkar samman staden, trygga och attraktiva passager som minskar järnvägens barriäreffekt, nya gatukaraktärer och sammanlänkande platser. Villkoren för fotgängare och cyklister förbättras genom ett antal konkreta åtgärder såsom tydligare stråk, nya gång- och cykelöverfarter, Shared Space-tyor samt en gångfartsgata mellan Hertig Johans torg och resecentrum. Dessa medför flera positiva konsekvenser. Det blir enklare att ta sig mellan stadskärnan och centrala målpunkter såsom högskoleområdet, Arenaområdet och Volvoområdet. Det blir också smidigare för fotgängare och cyklister att ta sig till och från resecentrum, särskilt i förhållande till Hertig Johans torg. Genom att på olika sätt förbättra villkoren för fotgängare och cyklister uppmuntrar planförslaget till mer hållbara transportbeteenden, vilket i sin tur medför positiva konsekvenser både för folkhälsan och miljön. Samtidigt innebär en befolkningsökning i centrum oundvikligen också en viss ökning av biltrafiken. För att minimera de negativa konsekvenserna av ökad biltrafik blir det extra viktigt att uppmuntra alternativa färd sätt.

Samtidigt som planförslaget innebär en allmän förbättring av tillgängligheten för fotgängare och cyklister kan vissa åtgärder försvåra för människor med funktionsnedsättningar. Det gäller omvandlingen av Hertig Johans gata till en gångfartsgata samt Shared Space-tyorna. Shared space-tyor är inte ultimata för synskadad eftersom de saknar trottoarer att orientera sig efter. Detsamma gäller gångfartsgator. I samband med omvandlingen av Hertig Johans gata

försvinner också busstrafiken mellan Resecentrum-Rådhusgatan-Kungsgatan. I och med det blir avståndet mellan busshållplatsen och Hertig Johans gata något längre, vilket missgynnar grupper med nedsatt rörelsefunktion.

Trygghet

Det finns många samband mellan trygghet och fysisk planering. Fysiska faktorer som närhet, funktionsblandning och aktiva fasader påverkar det sociala livet och förutsättningarna för att en stad ska kännas trygg.

Känns staden trygg i mörker?

Flera av aspekterna som behandlas i tidigare avsnitt såsom ökad sammanhållning och tillgänglighet är också positiva ur trygghetssynpunkt. En tät stad utan glapp i bebyggelsestrukturen och med ett jämnt flöde av människor har goda förutsättningar att kännas trygg. Dessutom kan tryggheten stärkas av befolkningsökningen som följer av planförslaget. Befolkade miljöer upplevs generellt som tryggare, särskilt på kvällar och nätter. Med fler invånare tillkommer sannolikt också service och handel. Därmed aktiveras gatummens fasader vilket bidrar till den sociala kontrollen och därigenom också till tryggheten. Det förutsätter dock att verksamheterna placeras i gatuplan med fönster och entréer ut mot gatan, och inte i slutna köpcentrum. Parker och grönområden är sårbara platser ur trygghetssynpunkt, särskilt större parker som Boulognerskogen och Garpaparken.

Bostäderna som föreslås i Garpaparken, närmare bestämt längs med Rådhusgatan, skulle ge sikt över parken och därmed sannolikt öka trygghetskänslan. På liknande sätt skulle planens förslag på bostäder i Ekedalsområdet stärka trygghetsupplevelsen i Boulognerskogen. Därtill föreslår planen ett antal gestaltningsmässiga åtgärder för att öka tryggheten och attraktiviteten i parkerna.

Tryggheten i en stad avgörs också av graden av funktionsblandning. Områden med en blandning av bostäder och arbetsplatser som lever under stora delar av dygnet tenderar att upplevas som tryggare. Blandstadskaraktären är idag ett utmärkande drag för stadskärnan i Skövde. Miljöerna runt omkring stadskärnan är dock inte lika blandade. Vissa miljöer, såsom Arenaområdet, är synnerligen ensidiga vilket gör dem sårbara ur trygghetssynpunkt.

Den fördjupade översiktsplanen föreslår komplettering av bebyggelsen i flera av dessa områden, exempelvis arenaområdet, Mariesjöområdet, Helenaskolans tomt och Floraplatsen med kv Duvan. Med ny bebyggelse, särskilt i form av bostäder, ökar chanserna för dessa miljöer att upplevas som trygga. Vissa områden har dock en bebyggelsestruktur och funktion som gör att det är svårare att få till ett blandat innehåll. Det gäller exempelvis Volvo-området och högskoleområdet. Planen möjliggör för en expansion av dessa verksamheter utan kompletterande bostäder och riskerar därför att förstärka den ensidiga sammansättningen. I och med att det handlar om relativt små områden i en för övrigt blandad helhet väntas det dock inte få någon avgörande inverkan på tryggheten. Det kan trots allt vara bra att kommunen lägger särskild vikt vid dessa områden i det allmänna trygghetsarbetet, exempelvis belysning och underhåll.

Planens förslag på utveckling av kv Duvan bredvid Floraplatsen, från industriområde till ett mer uppblandat område med bostäder och verksamheter, innebär att ytan får en mer stads-
mässig karaktär och blir en mer naturlig del av staden. Omvandlingen bidrar sannolikt till att
platsen blir mindre ödlig på kvällarna, vilket är positivt ur trygghetssynpunkt. Fler människor
som bor och rör sig på platsen kan också få en positiv inverkan på parken som ligger mellan
Floraplatsen och bostadsområdet.

Mötesplatser

Offentliga mötesplatser i utemiljön är avgörande för att människor i en stad ska kunna se
varandra och mötas. Läget och attraktiviteten i dessa uterum avgör i vilken grad de används.
Planförslaget fokuserar främst på att höja attraktionskraften på befintliga platser genom ny
utformning eller nytt innehåll. Förbättringar i form av ny gestaltning samt en förstärkning av det
sociala och kulturella innehållet. Tanken är skapa tydligare karaktärsskillnader med utgångs-
punkt i varje plats unika förutsättningar. Exempelvis får Hertig Johans torg en mer utpräglad
roll som samlings- och evenemangstorg, kulturhusets torg får en starkare kultur- och konst-
riktning och John G Grönvalls plats blir ett generationsöverskridande kreativitetstorg. Vidare
föreslås konkreta förändringar i rumsbildningen på Sandtorget, Arenatorget och till viss del vid
platsen framför Resecentrum. Föreslagen bebyggelse på Sandtorget, inklusive borttagning av
parkeringsplatserna, skapar förutsättningar för två nya attraktiva mötesplatser mitt i centrum.

Förutom att erbjuda specifika platser och stråk har stadskärnan som helhet en viktig funk-
tion som mötesplats, särskilt utifrån ett regionalt perspektiv. Det är inte bara en kommersiell
knutpunkt utan också en samlingsplats för olika evenemang och aktiviteter. I stadskärnan är
handeln och det sociala livet tätt sammanlänkade och direkt beroende av varandra. Ökad
konkurrens från externa handelsområden har inneburit att kraven på stadskärnan förändrats
och blivit tuffare på senare år. Om city ska stå sig i konkurrensen är innehållet och kvaliteten i
centrummiljön avgörande. Planförslaget innehåller flera rekommendationer för hur attraktiviteten
i stadskärnan kan stärkas; exempelvis med fler aktiva fasader, tydligare stråk, gångfartsgata

Mötesplatser kan uppstå på både väntade och oväntade ställen.

och nya vistelseytor. Med den här typen av insatser förväntas positiva följder ur både kommersiell och social synpunkt.

I planförslagets arbete med mötesplatser ingår också gröna mötesplatser i form av parker och gröna stråk. Planförslaget rekommenderar en mer attraktiv gestaltning och unik karaktär för följande grönområden; Boulognerskogen, Kyrkparken, Eric Ugglas plats, Helensparken, Floraparken och Garpaparken. Därtill föreslås tre nya parker i anslutning till föreslagen bostadsbebyggelse i arenaområdet, Mariesjöområdet samt vid Vasaplatsen. Med ett utökat och mer differentierat utbud av mötesplatser som tar hänsyn till människors olika behov och önskemål ökar chanserna för att människor vill vistas där. Ökad utomhusvistelse ger i sin tur en rad olika vinster för allt ifrån folkhälsan och den sociala gemenskapen till tryggheten och folklivet i stadsrummet. Som centrumets största grönområde har Boulognerskogen en särskilt viktig funktion som mötesplats. Med en realisering av planförslaget tillåts centrum växa öster om järnvägen vilket sätter Boulognerskogen i ett ännu bättre läge i förhållande till övriga staden. I kombination med de gestaltningsåtgärder som planen föreslår stärker det Boulognerskogens förutsättningar att bli en levande och samlande mötesplats för hela staden.

Identitet

Väggmålning på Nyeport ungdomshus.

I ortsanalysen framgår att Skövde behöver en tydligare identitet, särskilt ur regionalt och nationellt perspektiv. Planförslaget bidrar till det genom att lyfta fram och stärka befintliga identitetsbärande målpunkter såsom Skövde kulturhus, Arenan, Volvoområdet, högskolan, Gothia Science Park och Billingen. Med publika verksamheter som Nyeport och Balthazar Science center fick Volvoområdet ett mer kreativt ansikte utåt. Planförslaget möjliggör för ytterligare bebyggelse på ytorna där Volvo möter staden, med lokaler för kontorsverksamhet eller kultur. Kompletteringen kan förstärka Volvos roll som identitetsbärare, där den gamla industriidentiteten samverkar med mer inkluderande och kunskapsrelaterad aktiviteter.

Ytterligare exempel på målpunkter som får utrymme att växa är högskolan och Gothia Science Park. Genom att ge utrymme för kreativa zoner att expandera sin verksamhet förstärks Skövdes identitet som en modern

stad med framåtanda som satsar på utbildning och företagande. Bilden av Skövde som högskolestad och näringslivsstad kommer sannolikt att stärkas, både lokalt och nationellt. Vidare lär förtätningen av innerstaden medföra att Skövdes urbana karaktär stärks. Förändringar i infrastrukturen såsom omvandlingen av Hertig Johans gata till gångfartsgata samt omvandlingen av huvudgator och stadsgator till en mer stadsmässig karaktär kan också bidra till den urbana känslan. Karaktärsförändringen kommer sannolikt påverka både den lokala och regionala bilden av Skövde.

Samtidigt som kommunen satsar på ett starkt varumärke och regionala målpunkter som lockar fler människor att besöka och jobba i Skövde måste det finnas en balans mellan lokala och regionala intressen. För människor som bor i centrum är det ofta mer vardagsrelaterade frågor som avgör hur man upplever sin stad. Därför är det positivt att planförslaget lägger stor vikt

vid utvecklingen av allmänna platser, bostadsnära parker, gång- och cykelvägar etc. Sådana satsningar kan leda till att invånarna vistas mer i sin närmiljö vilket i sin tur ökar chansen för dem att känna stolthet och delaktighet i förhållande till sina levnadsmiljöer. Platser som vi kan dela med vår omgivning och ta till oss som "våra platser" skapar dessutom tillit och trygghet. Sådana platser är inte bara viktiga för integrationen utan ökar sannolikt också förutsättningarna för att ett område eller en stad får en positiv identitet.

Barn- och ungdomsperspektiv

Barn och unga vistas i allt högre grad i sin närmiljö. Närheten till olika funktioner såsom skolor, lekplatser, fritidshem och idrottsanläggningar är avgörande för barns hälsa och välmående. Planförslaget i kombination med en generell samhällstrend kommer innebära en ökning av antalet barn i Skövdes centrala delar. Det ställer i sin tur nya krav på kommunen, både i fråga om tillgången på skol- och förskoleplatser men också vad gäller stadens uterum. Centrum behöver helt enkelt bli mer barnvänligt.

För varje område där utbyggnad sker ska behov och möjligheter till förskola utredas enligt planförslaget. Dessutom behöver det finnas möjligheter till närlek intill bostäderna. Hur lekplatser lokaliseras och utformas regleras inte i den fördjupade översiktsplanen men däremot finns en tydlig plan för grönstrukturen i centrum. Genom att föreslå nya närparker och omgestaltning av befintliga parker tillgodoser planen behovet av ett jämnt fördelat utbud av lekmiljöer. Andra inslag i planförslaget som kan komma att gynna barnen i centrum är satsningen på John G Grönvalls plats som kreativitetstorg samt upprustningen av Boulognerskogen.

Barn använder hela sin närmiljö till lek och är inte alltid uppmärksamma på trafiken. Det här ställer stora krav på säkerheten i trafikmiljön, i synnerhet i närheten av skolor och förskolor. Att barn kan röra sig någorlunda fritt utan att alltid ha sällskap av en vuxen innebär en stor frihet både för barnen och för föräldrarna. Planens förslag på nya gatukaraktärer med tydligare stråk och förbindelser för fotgängare och cyklister bör gynna säkerheten i city. Det gäller exempelvis

Lek- och klätterställningar är bra men barn använder ofta hela sin närmiljö för lek.

Badhusgatan intill Västerhöjdsgymnasiet och Staketgatan-Stationsgatan-Majorsgatan som ansluter till Helenaskolan. Men även med en omvandling enligt planförslaget bedöms trafikmiljön vid Helenaskolan fortsatt osäker. Skolan kommer fortfarande omringas av trafikerade gator och korsningar (Mörkekorset). Möjligheten för yngre barn att själva ta sig till skolan förväntas därför förbli begränsad.

Centralt belägna utbildningsfunktioner bidrar till stadslivet genom att ungdomar rör sig i och använder stadens rum. Forskning visar att utbildningsfunktioner som placeras i citymiljöer tenderar att liva upp miljön och driva på etableringen av caféer och restauranger. Planförslaget ger möjlighet för Västerhöjd gymnasieskola att behålla sitt centrala läge och dessutom expandera sin verksamhet. Att Västerhöjdsgymnasiet får behålla sitt centrala läge ökar inte bara dess attraktionskraft för elever som ska välja skola. Det ger också signaler om att utbildning, och därigenom också ungdomarna, har en prioriterad roll i staden. Att planen skapar utrymme för expansion av utbildningsrelaterad verksamhet i Mariesjöområdet har en liknande effekt.

4.2 Ekonomiska konsekvenser

Med ekonomiska konsekvenser avses i det här fallet både kommunalekonomiska och samhällsekonomiska konsekvenser. Med hänsyn till planområdets avgränsning ligger fokus på innerstaden, men konsekvenserna ger effekter för hela kommunen.

Förtätningen av centrumområdet är ett av huvuddragen i den fördjupade översiktsplanen. En förtätning av centrumområdet, framför att låta staden växa utåt, har flera fördelar ur kommunalekonomisk och samhällsekonomisk synpunkt. Med en ökad befolkning i centrum får kommunen samma tillskott av skatteintäkter samtidigt som befintlig infrastruktur (vägar, järnväg, VA) kan utnyttjas. Förtätningen ger också ett ökat befolkningsunderlag till handel och service och goda förutsättningar för en levande centrumkärna. Det kan i sin tur locka nya företag och invånare till orten. På kort sikt kan förslaget dock innebära ökade utgifter för kommunen i form av planerings- och projekteringskostnader.

Kommunalekonomiska

Idag bor cirka 4100 av stadens dryga 35000 invånare inom planområdet. Planförslaget möjliggör cirka 1000 nya bostäder vilket motsvarar en befolkningsökning på nästan 50 procent i centrala Skövde (inom planområdet). En ökad befolkning kan ge ett större skattekollektiv och därmed större intäkter till kommunen. Ett plangenomförande innebär dock en period med stora utgifter, såsom markförvärv, planering- och projekteringskostnader och investeringar i infrastruktur. Dessa kostnader förutsätts till största delen kunna täckas genom framtida intäkter från tomtförsäljning, exploateringsbidrag (genom exploateringsavtal) eller gatukostnadsuttag samt taxefinansiering. Vissa generalplanekostnader förblir dock skattefinansierade som exempelvis; större upprustningar av parker, förändrad utformning av vägar mm. Gestaltning av nya gatukaraktärer, drift- och underhållkostnader är exempel poster som kommer att öka vid en förtätning enligt planförslaget.

Samhällsservice som skola, barnomsorg och äldreomsorg är stora kommunala utgiftsposter. Med en ökad befolkning ställs högre krav på kapaciteten i välfärdssystemet, både vad gäller investeringar och drift. Det handlar om fler platser i barnomsorgen, grundskola och gymnasium, ökad kapacitet i den kommunala administrationen mm. Dessa frågor ska vara beaktade i fördjupningen av översiktsplanen och problematiken här ligger snarast i att utbyggnaden av välfärdssystemet ska ske i samma takt som övrig utbyggnad och att finansieringen kan lösas. Planens utbyggnadstakt får stora konsekvenser för den kommunala ekonomin, och

det kan därför vara fördelaktig att styra utbyggnadstakten så att skolor och förskolor får ett jämnt tillflöde av barnkullar över tid. Vad gäller gymnasieplatser är planens inriktning för Västerhöjdsgymnasiet positiv ur kommunalekonomisk synpunkt. Genom att låta gymnasieskolan bevara sitt attraktiva läge och expandera sin verksamhet ökar chanserna för att elever väljer att studera i Skövde. Det ger intäkter både till skolan och till kommunen.

En kommunalekonomisk fördel med förtätning är att befintlig infrastruktur kan utnyttjas. Planen föreslår visserligen anpassningar av gatukaraktärer, exempelvis Majorsgatan/Hjovägen och Kungsgatan/Kavelbrovägen, samt andra insatser för att stärka kopplingar och skapa en mer stadsmässig infrastruktur. Det innebär dock i sammanhanget inte några stora investeringar. Detsamma gäller kollektivtrafiken där endast mindre justeringar i form av exempelvis ökad turthet behövs, något som dessutom finansierar sig självt i och med att kundunderlaget utökas.

En ekonomiskt hållbar utveckling handlar om ett långsiktigt perspektiv på samhällsplaneringen; det ska finnas förutsättningar för att kunna utveckla staden idag samtidigt som dagens investeringar inte ska vara kommande generationer till last. För att en förtätning ska bli ekonomiskt hållbar för kommunen måste centrum måste fortsatt vara en god boendemiljö. När det gäller ekonomisk hållbarhet kopplat till det offentliga rummet så beskrivs ofta satsningar på mötesplatser samt utveckling av grönska som positiva faktorer. I och med att fler vill vistas på platsen ökar lönsamheten. Planförslaget innehåller flera exempel på förändringar som brukar lyftas fram som ekonomiskt hållbara och lönsamma när det gäller stadsutveckling; omvandling av Hertig Johans gata till gångfartsgata (ökar oftast kundunderlag), investeringar i gång- och cykelstråk samt cykelparkeringar (signalerar modern och hälsosam stad), satsning på utemiljöer såsom torg och parker (påverkar direkt efterfrågan på bostäder). Huvudprincipen i planförslaget att parker och rekreationsplatser i huvudsak bevaras eller nyanläggs. Sammantaget är satsningar på attraktivitet och tillgänglighet viktiga för att behålla en god boendemiljö i centrum och därför också avgörande för den ekonomiska hållbarheten.

För att den ekonomiska utvecklingen ska bli hållbar på sikt gäller att kommunen är tydlig med att styra utbyggnadsordningen. Bostadsförsörjningsprogram och en aktualiserad utbyggnads-

Uteservering på Hertig Johans torg.

ordning bör tydligt kopplas till planförslaget. Då kan staden växa och investeringar i välfärd och infrastruktur kan planeras och utföras i rätt takt.

Samhällsekonomiska

Förtätningen av Skövdes innerstad innebär att den lokala arbetskraften växer. Med en större lokal arbetskraft skapas möjligheter för ökad produktivitet men det förutsätter också ett tillskott av arbetstillfällen. För att Skövde ska behålla sin övervikt på inpendling i förhållande till utpendling måste nya jobb tillkomma. Med en utbyggnad enligt planförslaget tillhandahålls mark för kontor och lokaler som ger möjlighet för företag att etablera sig alternativt expandera. I kombination med planförslagets mål om ökad attraktivitet och tillgänglighet i centrumområdet kan det gynna företagsklimatet och locka nya företag till orten. Om ambitionen i planförslaget fullföljs, att utbyggnaden ska ske enligt principen blandstad, är chanserna för att förhållandet mellan bostäder och arbetsplatser behålls på dagens nivå goda.

Genom att satsa på utbyggnad i centrum istället för i mer perifera lägen, utnyttjas samhällets investeringar i järnväg, vägar, VA etc. på ett mer effektivt sätt. En annan samhällsekonomisk vinst med förtätning är att det bör bidra till ett minskat bilberoende då fler kan bo och verka inom tätorten, samtidigt som det underlättar fotgängare och cyklister. Minskad biltrafik leder i sin tur till mindre utsläpp och minskad miljöbelastning, inte minst buller.

Befolkningsökningen som följer av planförslaget innebär att kundunderlaget för kollektivtrafiken ökar vilket genererar intäkter för investeringar i kollektivtrafiken. Med en utökad kollektivtrafik förbättras möjligheterna till in/utpendling. Det bidrar i sin tur till att öka attraktiviteten för Skövde, som en ort att bo och arbeta i. Med en befolkningsökning i centrum kommer sannolikt också näringslivet och centrumhandeln att gynnas. Nya lokaler för handel, kontor och service tillkommer dessutom i och med planförslaget. Funktionsblandningen som är en genomgående inriktning i den fördjupade översiktsplanen är positiv för det lokala näringslivet. Dock är det viktigt att målet om funktionsblandning i de nya förtättningsområdena inte sker på bekostnad av Stadskärnans livskraft. För att behålla sin konkurrenskraft gentemot externa handelscentrum

Kommunen får både utökade kostnader och intäkter när centrala Skövde växer.

måste Stads kärnans unika kvaliteter värnas. Täthet och koncentration är avgörande kvaliteter då de bidrar till en fotgängarvänlig och levande centrummiljö. Planförslaget har därmed en tydlig strategi om att inte utveckla nya handelstillfällen i förtätningsområdena utanför den innersta Stads kärnan. För att försäkra att planförslagets strategi efterföljs gäller att vid detaljplanläggning av förtätningsområdena se till att det inte planeras för handel i dessa områden.

Genom att ge utrymme för nya attraktiva boendemiljöer kan planförslaget bidra till att locka nya invånare till orten samt till ett ökat kvarboende. Tillkomsten av nya bostäder kan också generera positiva flyttkedjor som underlättar för befolkningen att byta bostad efter behov. För att få en mer blandad befolkningsstruktur är det viktigt att erbjuda en variation av upplåtelseformer och bostadsstorlekar som tar hänsyn till människors olika livssituation och förutsättningar. Variationen bör tillskapas på områdesnivå för att minimera risken för social polarisering och segregation. Den fördjupade översiktsplanen lyfter frågan genom att rekommendera en blandning av bostadsstorlekar och upplåtelseformer. Frågan regleras dock inte på den här nivån utan måste lyftas igen i senare skeden. Vid marktilldelning har kommunen möjlighet att påverka bostadsbeståndet genom markanvisningsavtal med exploatörerna.

Planens förslag på åtgärder som syftar till att stärka Stads kärnan kan få positiva konsekvenser för besöksnäringen i Skövde. En generell trend är att besökare, på senare år, allt mer söker sig till genuina stadsmiljöer för att turista och handla. Att satsa på utveckling av Stads kärnan, med sin rika historia och ett stort utbud av butiker och restauranger, går helt i linje med dagens trender. Fler besökare på orten gynnar det lokala näringslivet och bidrar till en levande stadskärna. En annan viktig fråga för besöksnäringen är kopplingen mellan centrum och Billingen, ett av stadens mest unika och viktigaste besöksmål. I planen föreslås en utveckling av stråken mellan centrum och Billingen men också möjligheter som att hyra cykel vid Resecentrum. Dessa och liknande satsningar ger sannolikt fler besökare till Billingen, men kan också gagna näringslivet i centrum genom att möjligheten att kombinera friluftaktiviteter med stadsbesök förenklas.

4.3 Miljökonsekvenser (sammanfattning)

De viktigaste miljökonsekvenserna gäller trafiksystemet och de till trafiken knutna miljöaspekterna buller och luftföroreningar. Med den kraftiga ökningen av antalet boende i Skövdes centrala delar och även bebyggelsestillväxt i omlandet riskerar trafiken att öka avsevärt inom planområdet. Förslagen till funktionsblandning, utveckling av bättre förbindelser för gång- och cykeltrafiken samt förbättring av särskilt den externa kollektivtrafiken kommer dock att dämpa trafikstillväxten. Sannolikt, och om inga stora förändringar av omvärldsförutsättningarna sker, bedöms planförslaget ändå medföra vissa trafikökningar i centrala Skövde.

Dessa trafikökningar tenderar också att medföra ökningar av buller och luft-föroreningar. Ökningen vad gäller buller är dock liten och den kan elimineras genom sänkningar av medelhastigheterna. En översyn av skyltade hastigheter och ett fortsatt arbete med saneringsplan för buller rekommenderas. Med de fortgående förbättringarna av avgasreningsteknik och motorer samt byte till andra energikällor för fordonen bedöms utsläppen av luftföroreningar och klimatgaser från trafiken inte komma att öka i planområdet. Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft klaras.

Inom planområdet sker transporter av farligt gods nästan enbart på Västra stambanan. Utöver väg 49 som tangerar planområdet finns här inga vägar som är rekommenderade för sådana transporter. Vid detaljplanering nära järnvägen måste riskutredningar utföras och behovet av riskreducerande åtgärder övervägas.

För naturmiljön och kulturmiljön bedöms planförslaget inte medföra några konsekvenser av betydelse. Anpassning av ny bebyggelse till stadens kulturhistoriska värden kommer att vara

viktigt vid detaljplaneringen. Vad avser friluftsliv och rekreation innebär planförslaget avsevärda förbättringar. Nya parker föreslås och generellt utvecklas parkerna, bland annat så att de får ett bredare utbud. Parkerna förbinds med gröna stråk, och stråk för såväl gående som cyklister utvecklas upp mot Billingens friluftsområde.

Planförslaget innehåller åtgärder för fördröjning och rening av dagvatten och föreskriver generellt ett lokalt omhändertagande av dagvatten. Någon negativ påverkan på ytvattens kvalitet eller på grundvattnet som följd av planen är därför inte sannolik. Observans på markföroreningar är viktig i det fortsatta planarbetet.

Cementas täktverksamhet och tillverkningsanläggning samt Volvo Powertrain ligger utanför men i nära anslutning till planområdet. De har gällande miljötillstånd i vilka villkor uppställs beträffande bl a miljöstörningar för omgivningen; planförslaget medför naturligtvis inga förändringar av dessa. Några uppgifter om miljöstörningar från industrierna i nuläget inom planområdet finns inte.

Förslaget till fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde innebär påtagliga förbättringar vad avser miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Beträffande Begränsad klimatpåverkan och Frisk luft innebär planförslaget inga försämringar. Vad gäller Levande sjöar och vattendrag bedöms konsekvenserna bli ungefär oförändrade, eventuellt fås vissa förbättringar till följd av övergripande åtgärder på dagvattensystemet.

Se bilaga 2 för fullständig miljökonsekvensbeskrivning.

Den nya badsjön i Boulognerskogen har ett vattensystem separerat från dagvattnet (foto från invigningen).

5 Genomförande

Strategi

Kommunen visar genom den fördjupade översiktsplanen för Centrala Skövde inriktningen på den framtida användningen av mark- och vattenområden. Planen är långsiktig och sträcker sig fram till 2025 med utblickar mot 2035 vilket innebär att vissa delar i planen kommer att realiseras i ett längre perspektiv. Planen säkerställer en handlingsberedskap. Den redovisar även projekt och ambitioner som ännu inte har finansiering. Genomförandet av den fördjupade översiktsplanen förutsätter olika verktyg och arbetssätt. Det fortsatta arbetet förutsätter både detaljplaner, planprogram, fördjupningar, utredningar och projekt. Det handlar bland annat om såväl enskilda byggprojekt som utvecklingsprojekt för stadens gaturum och utemiljöer.

En utbyggnad i centrala Skövde sker framförallt genom förtätning. För att bli ekonomiskt hållbar måste en förtätning värna en fortsatt god boendemiljö samt bibehålla och tillskapa ytterligare kvalitativa värden. När detta kopplas till det offentliga rummet, beskrivs det ofta som satsningar på mötesplatser samt utveckling av grönska vara framgångsrika faktorer. Goda exempel som brukar lyftas fram som ekonomiskt hållbara och lönsamma när det gäller stadsutveckling är:

- Omvandling av gator till gågator/gårdsgator (ökar oftast kundunderlag)
- Investeringar i gång- och cykelstråk samt cykelparkeringar (signalerar framtidsinriktad och hälsosam stad)
- Satsning på utemiljöer såsom torg och parker (påverkar direkt efterfrågan på bostäder)

Utveckling av centrala Skövde bedöms vara en samhällsekonomiskt god och hållbar satsning. Ett utvecklat resecentrum som är kollektivtrafikens nod och satsning på den befintliga Stadskärnan med handels- och servicecentra, med Kulturhuset och kulturutbud samt med goda möjligheter att använda befintlig infrastruktur i form av gator och ledningsdragningar, ger förutsättningar för en hållbar stadsutveckling ur flera dimensioner.

Tidshorisont

Bostadsförsörjningsprogram och en aktualiserad utbyggnadsordning bör tydligt kopplas till den fördjupade översiktsplanen för centrala Skövde. Någon tidplan för när enskilda projekt eller områden ska bebyggas kommer inte att redovisas här utan avsikten är att reglera detta i kommunens utbyggnadsordning. Nedan beskrivs en översiktlig tidshorisont i mer övergripande termer, för hur genomförandet bedöms ur ett planmässigt perspektiv.

Utbyggnadsordning och utbyggnadstakt i staden kan vara svår att styra. Där den existerande staden byggs tätare kan ägoförhållandena vara splittrade och kommunens markinnehav begränsat. När privata fastighetsägare vill bygga och utveckla sina fastigheter är svårt att förutsäga.

Kort tidshorisont

Enskilda detaljplaneprojekt inom planområdet (med undantag för område C och K), exempelvis för en enskild tomt, bör kunna startas upp ganska snabbt. Tidshorisonten för plangenomförande för denna typ av projekt bedöms som relativt kort.

Kommunens bedömning är att en detaljplan i normalfallet tar ca 1 år att ta fram (exklusive eventuella överklaganden).

Medellång tidshorisont

För de områden där det behövs en del förstudiearbeten innan detaljplanearbeten kan starta, betraktas tidshorisonten för plangenomförande som medellång. Uppskattningsvis gäller detta bland annat för förtättningsområde D, F och I. Frågorna är lite mer komplexa och några fler parter involverade.

Lång tidshorisont

Förtättningsområde C (Arenaområdet) och K (Mariesjö) bedöms ha en relativt lång tidshorisont för plangenomförande. Detta med anledning av områdenas komplexitet så som markägförhållanden, antal berörda aktörer samt behov av fler och längre utrednings- och planeringsprocesser. Av denna anledning är det därför samtidigt viktigt att lägga fokus på och komma igång tidigt med arbetet i dessa områden.

Arbetsätt

Stadsutveckling är ett långsiktigt och kvalificerat arbete som kräver helhetssyn och samverkan. Ett projekt och processororienterat arbetsätt är nödvändigt. Gränsöverskridande samverkan och deltagande från stadens/många aktörer är en förutsättning för framgångsrik stadsutveckling. Att bygga staden tätare innebär att planerings- och genomförandeprocesser blir mer komplexa och mer tids- och resurskrävande. Byggandet blir mer komplicerat. Alla berörda parter – byggherrar och fastighetsägare, statliga och kommunala myndigheter, invånare och näringsidkare – måste medverka i tidiga skeden i alla slags planeringsprocesser.

Eftersom många frågor till sin karaktär är sektorsövergripande ställs stora krav på samordning mellan olika kommunala verksamheter för att få samsyn och möjlighet att gå från tanke till handling. Den kompetens som krävs för att genomföra kommande planer, utredningar och projekt finns spridd på olika enheter inom kommunen. Samverkan kan ske på olika sätt i olika skeden och omfatta allt ifrån idéer och planering till finansiering och genomförande av olika delprojekt och utbyggnadsetapper.

Fokusområden

Inom planområdet har identifierats fyra delområden som ur stadsbyggnads- och samhälls-ekonomisk synvinkel är lämpliga att lägga lite extra fokus på i nästa skede. Dessa delområden är alla strategiskt viktiga. Insatser inom dessa områden genererar goda effekter för att uppnå den fördjupade översiktsplanens mål och intentioner att knyta samman områdena i centrum och få en mer sammanhängande blandstad. Delområdena inrymmer kapacitet och stora potentialer för att bidra till att utveckla centrala Skövde och stärka stadens attraktivitet. Inte minst innefattar dessa områden bland annat utveckling av gatukaraktärer, utveckling av sammanlänkande platser och platser för möten, liksom utveckling av kopplingarna mellan östra och västra sidan av järnvägen. Alla viktiga för helheten. Planen anger ingen inbördes prioritering mellan områdena.

Stadskärnan/Resecentrum (område A, B)

Stadskärnan i kombination med resecentrum utmärker sig som det centrala Skövdes motor. Här finns det samlade handels- och serviceutbud som genererar utveckling i hela Skövde-regionen.

För att balansera konkurrensen mot externa handelscentrum i staden bör satsningar ske på miljöerna kring resecentrum och stadskärnan i form av utveckling av platser med blandat innehåll (kulturverksamheter, serveringar mm) som genererar ett rikt stadsliv liksom en utveckling av gatornas karaktärer. Inom detta område kommer det att behövas både detaljplaner, utredningar och enskilda projekt. Det bör även tas fram ett gestaltungsprogram för det offentliga rummet.

Resecentrum är navet i centrala Skövde.

Arenaområdet (område C)

Arenaområdet med sina omkringliggande verksamheter och stora markparkeringar är en viktig pusselbit i utvecklingsstrategin som går ut på att skapa ett mer sammanhållet centrum. Att utveckla Arenaområdet med tillhörande stråk är en framtidssatsning med målsättning att förstärka centrala Skövde som en attraktiv och kreativ mötesplats. Ett område för funktionsblandning med idrott, utbildning, bostäder, kontor, park och parkeringshus.

Området har potential för en större exploatering. Ett strategiskt planprogramarbete bör inledas för att ge huvudinriktningar inför framtida utveckling.

Garpaparken (område D)

I norra delen av planområdet har ett område identifierats som en barriär i sammankopplingen mellan Norrmalm och Stadskärnan. Här ligger Garpaparken som kan upplevas otrygg att passera kvälls- och nattetid. Planen föreslår en upprustning av parken och dess dagvattenhantering samt att ett befintligt gång- och cykelstråk utmed Rådhusgatan förstärks med bostadsbebyggelse. Detta för att skapa ett mer aktiverat, tryggt och sammanlänkande stråk mellan stadsdelarna. Inom detta område kommer det att behövas både detaljplaner, utredningar och enskilda projekt.

Kreativa zoner med tyngdvikt öster om järnvägen (område K, L, M)

Parallellt med utvecklingen av Stadskärnans handels- och servicecentrum är det av stor vikt att även fokusera på områdena öster om järnvägen.

- Planarbetet för delar av Ekedalsområdet är pågående. Byggnation med bostäder och verksamheter inom området stärker kopplingarna till centrum och leder till att Boulognerskogen blir en mer befolkad och integrerad del av övriga centrum. Detaljplanarbeten förutsätts.
- Zonen som innefattar kopplingen mellan Stadskärnan–Högskolan–Gothia Science Park och Mariesjöområdet är en annan viktig del i Skövdes framtid. Kopplingar genom stråk för gång och cykel. Här finns stor potential att få högskolan och dess studenter att bli en mer påtaglig del av centrum. Den kreativitet och företagsanda som genereras kring högskolecampus kan ytterligare stimuleras om det sker en satsning på miljön kring Gothia Science Park. Där olika aktuella projekt berör dessa stråk, ska dessa beaktas och tas med i planarbetet.
- I Mariesjöområdet finns potential för en större exploatering med blandstadsinnehåll. Ett strategiskt planprogramarbete bör inledas för att ge huvudinriktningar inför framtida utveckling.

- Mellan Stads kärnan och Volvo finns en kreativ zon med verksamheter för både barn, ungdomar och vuxna. En fortsatt utveckling av området med bättre sammanlänkande platser till Boulognerskogen och under järnvägen gör området mer tillgängligt. Detaljplanearbeten samt samverkansprojekt mellan olika aktörer förutsätts.

Ekonomi

Att bygga och omvandla områden i den existerande staden kan på olika sätt komma att öka kommunens utgifter. Det gäller såväl utbyggnadsprojekt som finansiering av drift, underhåll och verksamheter. Exempelvis kan fastigheter behöva förvärvas, byggnader rivas och i en del fall kommer mark att behöva saneras eller ledningar att flyttas, med stora kostnader som följd.

Hur de ekonomiska kalkylerna kommer att se ut liksom hur finansiering mm kommer att ske kan inte beskrivas i det strategiska, vägledande dokumentet som en översiktsplan är. Utan dessa frågor hanteras i efterföljande planeringsprocesser och det är därför viktigt att vara uppmärksam på det ekonomiska perspektivet tidigt i dessa arbeten.

Källförteckning

Vision Skövde 2025	Tolv artiklar som kan förändra Skövde utifrån ungas perspektiv - Unga kommunutvecklare 2013. (2013) Skövde kommun.
Varumärkesplattform Skövde 2011-06-30	Lupp 2011. (2012) Tony Wågman. Linnéuniversitetet.
Energi- och klimatplan för Skövde kommun 2011-2020, 2012-03-26	Boendestrategiskt program för Skövde kommun – Del 1 Bostadspolitiska mål och riktlinjer. (2012). Skövde kommun.
ÖP 2025 – Skövde kommuns översiktsplan (2012)	Bostadsmarknadsanalys Skövde kommun (2011) Sweco Sverige AB.
Skövde stadsplanering och bebyggelse 1760-1960, Skaraborgs länsmuseum och Skövde kommun (1991)	SCB:s Medborgarundersökning – våren 2013 (Skövde kommun), (2013) Statistiska centralbyrån, Statistics Sweden.
Underlag till kulturmiljöprogram för Skövde kommun (2011)	Affärsplan Skövde Cityförening 2014-2016 (2013), Skövde Cityförening.
Trafik i Skövde, Trafikstrategi del 1, 2012-03-01, Ramböll	Attitydundersökning Skövde City (2013), Hanne Larssen.
Trafik i Skövde, Trafikstrategi del 2, 2012-11-30, Ramböll	Intentioner för Skövdes parker och grönområden (2013), Tekniska förvaltningen, Skövde kommun.
Trafik i Skövde, Resvaneundersökning 2011-02-28, Ramböll	www.skovde.se
Strategi för parkering i Skövde, 2011-06-20	http://www.vastsverige.com/sv/skovde/artiklar/Sevardheter/Historia/

Arbetsmaterial

Pågående grönstrukturarbete 2014, Skövde kommun

Utvecklingsplan för stadskärnan, stadskärnarbetet, arbetsmaterial:

- SWOT-analys för bostäder (bilaga till minnesanteckningar från möte 2009-05-27). (2009) Skövde kommun.
- Bostäder i stadskärnan – Innehåll och strategier. (2010) Skövde kommun.
- Mötesplatser och stråk i Skövde city. (2009) Linda Kjerfve.

Medverkande planarbetet

Styrgrupp:

Thomas Fellbrandt, kommundirektör

Eva Darolf Linnros, samhällsbyggnadschef

Kristina Eklöf, näringslivschef

Karl Alexandersson, teknisk chef

Projektgrupp:

Viktoria Fagerlund, konsult

Maria Palmqvist, samhällsplanerare

Anna Möller, gatu- och parkchef

Sari Strömblad, miljöstrateg

Ingemar Frid, planarkitekt

Jenny Olausson, planarkitekt

Konsulter:

Viktoria Fagerlund, översiktsplanerare, Norconsult

Martin Nord, översiktsplanerare, Norconsult

Axel Heyman, syntaxanalyser, Norconsult

Janna Bordier, kartor, Norconsult

Moa Lipschutz, social hållbarhet, Norconsult

Eva Sparrings, gestaltning, Norconsult

Erland Kjellson, trafik och MKB, Norconsult

Norconsult

